

ŽELEZAR

JESENICE, 10. JANUARJA 1985

ŠTEVILKA: 1 • XXXIV

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev Železarja, kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija. Od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1960 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odkrival z rdečim zvezkom za pravo s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Jozef Val. Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oprosti: prometnega davka po pristojnem mnenju. Štev.: 42/1-72.

DEJAVNIKI RAZVOJA NAŠE DRUŽBE IN DOLGOROČNI PROGRAM EKONOMSKE STABILIZACIJE

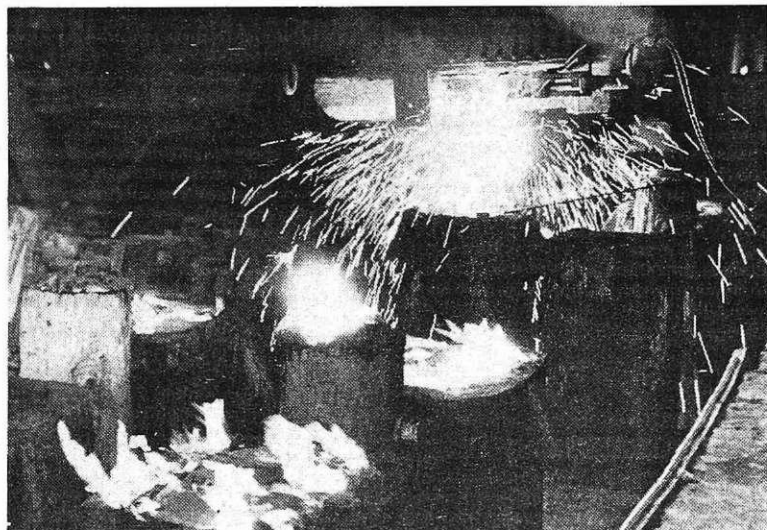
Dolgoročni program ekonomske stabilizacije ne določa samo cilje, smeri in sredstva za uresničevanje dolgoročnega razvoja naše socialistične samoupravne družbe, ampak tudi dejavnike materialnega in družbenega razvoja. Tako je v separatu Strategija in temelji razvojne politike med drugim zapisano:

»Delavci v združenem delu in vsi drugi delovni ljudje in občani, neposredno organizirani in združeni tudi prek delegatskega sistema v samou-

pravnih in družbenopolitičnih organizacijah ter skupnostih, kot narodi in narodnosti s sistemom delegatskih skupščin v SR in SAP in v

SFRJ kot celoti, skupaj z znanostjo in stroko, vključujoč pobudo in ustvarjalnost vsakega posameznika, sestavljajo subjektivne faktorje razvoja in so glavna moč socialističnega samoupravnega napredka in razvoja družbe.

Dolgoročni materialni in družbeni razvoj naše socialistične samoupravne družbe mora izhajati iz ustvarjalnega pospeševanja razvoja proizvodnih sil, znanosti, tehnike in tehnologije, s stalnim izboljševanjem proizvodnih in družbenih odnosov in razmerij sploh. To pomeni, da je potrebno nenehno, dinamično in učinkovito spodbujati in razvijati prizadevanja za čim-uspešnejši material-

Vlivanje jekla v kokile (foto I. Kučina)

(Nadaljevanje na 6. strani)

LE Z BOLJŠIM IN KVALITETNEJŠIM DELOM TER Z ZMANJŠEVANJEM STROŠKOV DO BOLJŠIH OSEBNIH DOHODKOV

»Prihodnje leto bo kvaliteten napredek mogoč le, če bomo povečali realni družbeni proizvod na podlagi rasti obsega proizvodnje in izvoza, predvsem pa gospodarnosti ravnanja s surovinami, energijo, boljše izkoriščanje zmogljivosti, večje uveljavljanje znanja in sposobnosti vsakega posameznika. Od tega je odvisno, ali si bomo ustvarili realno podlago za rast osebnih dohodkov, akumulacije, skupne porabe in za intenzivnejši vstop v proces posodabljanja na podlagi tehnologij, ki nam bodo ustvarile ugodnejše startne pogoje za tekmo na svetovnem trgu.

To bomo dosegli, če bomo tudi znotraj organizacij združenega dela dosledno in brez omahovanja uveljavljali osebni prispevek delavca kot podlago za dejansko uveljavitev nagajevanja po rezultatih dela, saj učinkovito opravljanje delovnih nalog in kvalitetno upravljanje, skratka, vsakršno ustvarjalno delo se ni pravilno ovrednoteno v praksi številnih organizacij združenega dela. (Predsednik CK ZKS Andrej Marinč na 13. seji centralnega komiteja, 24. decembra 1984)

Navedene besede predsednika centralnega komiteja ZKS Andreja Marinča iz uvodnega referata na decembrski seji centralnega komiteja smo izbrali zato, ker smo o teh vprašanjih v Železarni zelo razglašeni, v nekaterih primerih celo na nasprotnih tleh in ker bi jim dejansko morali nameniti največjo pozornost in v njihovo reševanje vključiti najbolj sposobne in inventivne kadre. S sedanjimi, največkrat improviziranimi stimulacijami, dogovorjenimi v ozkih krogih, namreč ne dosegamo trajnejših in kvalitetnejših rezultatov, niti osnov za boljše gospodarjenje v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Nekateri rezultati, ki smo jih dosegli predvsem v zadnjem tromesečju minulega leta in ki jih tako radi poudarjamo, so dejansko le tisto, kar proizvodne naprave dovoljujejo, seveda ob ustreznih organizaciji dela in pravilnem vrednotenju opravljenega dela. Dejstvo je, da so ti rezultati prispevali svoj delež k izboljšanju poslovnih rezultatov Železarne oziroma k zmanjšanju poslovne izgube, vendar pa ob tem ne smemo mimo tega, da so veliki deleži prispevale tudi višje cene, ki so hkrati tudi izvor visoke inflacije, ki kakor bumerang udari nazaj na delavce.

Zaradi ohranjanja določenega razmerja v višini osebnega dohodka med posameznimi temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi, ki smo ga uravnavali na nivoju delovne organizacije, smo popolnoma deformirali dohodkovne odnose (ekonomski odnosi med temeljnimi organizacijami združenega dela pri pridobivanju, razporejanju, združevanju in skupni porabi dohodka), podlegali pritiskom posameznih temeljnih organizacij in povzročali veliko nerazpoloženja med delavci, pa tudi fluktuacijo. Ob tem smo, za kar bo potrebna veliko časa, da bomo to popravili, zamenjali tudi kvaliteten kazalec - kvaliteto in gospodarnost.

Že na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije junija 1978 je tovariš Tito v uvodnem govoru med drugim poudaril, »da bi dosegli večjo produktivnost dela, nas čaka pomembna naloga, da izboljšamo sistem delitve po delu, tako, da bo postal glavna spodbuda za produktivnost in tudi za uspešnejše upravljanje in učinkovitejše poslovanje sploh. Isto je navajal Edvard Kardelj v svojih razpravah ob sprejemanju zakona o združenem delu, namreč, da je vprašanje dohodka in dohodkovnih odnosov »dejansko centralno vprašanje reproduciranja socialističnih samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov in centralno vprašanje graditve in nadaljnega razvoja našega gospodarskega sistema na temeljih socialističnega samoupravljanja«. Vse to je poudarjeno tudi v dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije, mi pa se vrtno v improvizacijah in v nedoglednem izvrševanju posameznih nalog.

Poglejmo samo, kaj smo po petih letih dosegli s katalogom oziroma razvidom del in nalog - množico nejasnosti, nejevolje, sprtosti med sodelavci... Veliko nejasnosti in nedorečenosti je tudi v osnutku samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sredstev sklada skupne porabe, pri obeh listinah pa je več kot očitno, da je bila zanemarjena temeljna zahteva, ki jo venomer ponavljamo in ki jo je opredelil tudi tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije junija 1981, namreč, da sta proizvodno delo in delo v težavnejših okoliščinah bolj cenjena in materialno bolj vrednotena. Opravila in naloge v materialni proizvodnji, poudarka kongresna resolucija, je treba materialno višje vrednotiti in družbeno višje ceniti glede na enako zahtevno administrativno - tehnična in podobna opravila. Glede na to, da se moramo čim bolj nasloniti na lastne sile, pa bi med boljše vrednotena dela in opravila morali všteti tudi razvojno ustvarjalna dela in opravila.

Najbrž bi si vsi morali ogledati razmerja v osebnih dohodkih tudi v preteklosti, ko so najtežja dela in opravila v Železarni resnično imela pravo težo, ko ni manjkalo delavcev v najtežjih obratih in ko so, na primer, martinariji med prvimi začeli graditi svoje skromne domove. Sedaj pa ima človek velikokrat občutek, da so v Železarni najpomembnejša administrativno-tehnična dela v skupnih službah »duševno in telesno« bolj obremenjena kot plavžarja, martinarija, valjavca, vzdrževalca... Prav gotovo je bilo napak še samo izhodišče delavskega sveta Železarne, da v novem sistemu »ne sme nihče izgubiti«. To je nekakšno kompromisno stališče, ki ne vodi k prevrednotenju nalog in opravil, kakor je to opredelil kongres samoupravljalcev in drugi politični dokumenti.

Če hočemo, in to moramo, narediti kvaliteten premik in povečati realni družbeni proizvod in s tem ustvariti realno osnovo za rast naših osebnih dohodkov, akumulacije ter povečati sredstva za skupno porabo, bomo morali narediti odločilen premik v prevrednotenju del in nalog v korist težkega fizičnega dela, strokovnega in ustvarjalnega dela, predvsem tistega, ki bo neposredno prispeval h kvalitetnemu premiku. Pri tem pa bodo nekatera dela in opravila nujno morala nekaj »izgubiti«, če nečemo, da bi zaradi slabšega dela v materialni proizvodnji vsi »izgubili«. Ob obravnavanih nedorečenih samoupravnih listinah pa nam še vedno manjkata samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela med delavci v materialni proizvodnji in delavci v delovnih skupnostih skupnih služb in listina oziroma listine, v katerih bomo opredelili osnove in merila za določanje in merjenje delavčevega delovnega prispevka. Na področju dohodkovnih odnosov nismo samo razglašeni, temveč tudi zelo zaostajamo za urejanjem tega odločilnega vprašanja za kvaliteten premik posameznih temeljnih organizacij in delovne organizacije kot celote.

DELAJSKI SVET ŽELEZARNE O KLJUČNIH CILJIH POSLOVANJA V LETU 1985

V petek, 28. decembra 1984, so delegati delavskega sveta Železarne sprejeli ključne cilje poslovanja delovne organizacije in postavili temelje politike in ukrepov za uresničevanje teh ciljev v prihodnjem letu.

Poleg tega so obravnavali še pregled izvajanja sklepov prejšnje seje, sklepe delavskega sveta SOZD Slovenske železarne, poročilo o izvajanju programa ukrepov za odpravo motenj v poslovanju Železarne, članstvo Železarne v Guidu, samoupravni sporazum o sodelovanju s Centrom srednjega usmerjenega izbora-

ževanja Jesenice na področju obdelave podatkov, samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe v Železarni in delegatska vprašanja. Podelili so tudi nagrade, predsednik poslovnega odbora pa je ob zaključku seje podal oceno izpolnjevanja planskih ob-

veznosti in poslovanja v letu 1984 ter smernice za leto 1985.

Poročilo o izvajanju sklepov prejšnje seje je podal predsednik poslovnega odbora. Ugotovili so, da je večina sklepov izvršenih, izvajata pa se še sklepa o izdelavi predloga o možnosti prenosa del in nalog volilne komisije Železarne na strokovno službo in sprejetju dokončne odločitve o projektnem svetu jeklarne 2. Seznani so se tudi z obvestilom pravnega oddelka o veljavnosti sklepa o imenovanju vodja kadrovskega sektorja.

Vodja delegacije Železarne v delavskem svetu SOZD Slovenske železarne je prisotne seznani s sklepi skupne seje delavskega sveta SOZD SŽ in zbora interne banke SŽ, ki je bila 21. decembra v Teharjih.

Član poslovnega odbora Marin Gabrovšek je podal poročilo o izvajanju programa ukrepov za odpravo motenj v poslovanju Železarne. Delavski svet je ugotovil, da smo v obdobju od junija do novembra z izvajanjem notranjih ukrepov prihranili 643.644.200 din. Posebej so poudarili, da je treba z izvajanjem programa ukrepov nadaljevati, postati morajo sestavni del poslovne politike in odnosa do dela in ekonomike poslovanja. Omenjeno poročilo je obravnaval tudi odbor za gospodarstvo pri

(Nadaljevanje na 3. strani)

VARSTVO PRI DELU JE SESTAVNI DEL ORGANIZIRANEGA TEHNOLOŠKEGA PROCESA

Iz devetmesečnega poslovnega poročila delovne skupnosti za kadrovske, splošne zadeve in informiranje je bilo razvidno, da se je število poškodb v primerjavi z enakim obdobjem leta 1983 v letu 1984 povečalo. Tudi na predzadnji seji delavskega sveta Železarne je bilo rečeno, da število nesreč pri delu narašča. Zato smo se v uredništvu Železarja odločili, da o varnosti pri delu in številu poškodb nekoliko izčrpnje spregovorimo z Zoranom Krejčičem, vodjo oddelka za varnost pri delu.

»Število poškodb in zdravstvenih okvar je merilo varstvenih razmer v delovni organizaciji,« je dejal naš sogovornik, »zato vedno razgovore o varnosti pri delu začnem z diagramom poškodb od leta 1946. V njem so podatki o številu zaposlenih, smrtnih poškodbah, ostalih poškodbah, odstotku, izpadu dni zaradi poškodb in izpadu dni na eno poškodbo. Vsi ti kazalci so do leta 1976 upadali, nato pa so zopet večji ali pa stagnirajo.

Pri ocenjevanju in analiziranju varnostnih razmer ločim dve obdobji: poveljno obdobje do leta 1965, ko je bilo v Železarni poprečno pet smrtnih nesreč letno in obdobje po letu 1965, ko je bila v Železarni letno ena smrtna nesreča. Leto 1965 je prelomno zato, ker smo takrat prvič dobili zakonodajo s področja varnosti pri delu. Takrat je izšel temeljni zvezni zakon o varstvu pri delu, leto kasne-

(Nadaljevanje na 2. strani)

KAKO DO VEČJIH OSEBNIH DOHODKOV

Gotovo je vprašanje osebnih dohodkov dandanes v središču pozornosti vseh samoupravljalških in sindikalnih razprav v OZD in delovnih skupnostih. In to gledano z dveh vidikov: višina osebnih dohodkov v primerjavi z naraščajočimi življenjskimi stroški in relativna razmerja med posameznimi deli in nalogami tako znotraj OZD kot med OZD v isti dejavnosti.

Prav gotovo smo danes prišli do tiste meje, ko nadaljnje razvrednotenje osebnih dohodkov tako z ekonomskega kot političnega vidika ni več mogoče. Še več, če kmalu ne bomo okrepiли ekonomske in socialne funkcije osebnih dohodkov, se zna

zgoditi, da bo motivacija za več dela in boljše delo tako padla, da bo ogrožena proizvodnja, da o širših možnih socialno-političnih posledicah sploh ne govorimo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

SPREJETI JE TREBA REALNO RESOLUCIJO

Iztekla se je javna razprava o osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1981-1985 v letu 1985. Na osnovi pripomb in predlogov bodo zbori skupščine občine Jesenice na sejah konec meseca obravnavali in sprejeli predlog resolucije v čimbolj realnem besedilu. V Železarni so osnutek resolucije obravnavale delegacije in delavski sveti v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Kaj prinaša osnutek občinske resolucije? Z njo določamo osnovne cilje in kako jih bomo dosegli v letošnjem letu, da bomo tako čim bolj

uresničili srednjeročni družbeni plan razvoja jeseniške občine.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V DECEMBRU DOSEŽEN PLAN SKUPNE PROIZVODNJE

Po zadnjih še nedokončenih podatkih statistične službe smo v mesecu decembru izdelali 129.397 ton skupne proizvodnje in tako dosegli 98,9 % družbenega plana in 102,7 % nekoliko nižjega operativnega programa.

V TOZD Plavž so izdelali 14.661,5 tone groblja, kar je 12,8 % nad operativnim programom za december.

Tudi v TOZD Jeklarne so z 42.540 tonami vlitega jekla presegli operativni program za 2,1 %.

V decembru je bilo odpremljenih 30.060,7 tone gotovih izdelkov in storitev, kar je 90,2 % operativnega programa. Plan odpreme so presegli v TOZD Livarna, HV Bela, HV Jesenice, Profilarna, Vratni podboji in v TOZD Elektrode. V ostalih TOZD plana niso izpolnili.

V naslednji številki Železarja bomo objavili dokončne podatke o skupni in gotovi proizvodnji ter odpremi v mesecu decembru in v letu 1984 s komentarjem.

KAKO DO VEČJIH OSEBNIH DOHODKOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Osnovni problem je seveda (vsaj v gospodarstvu) v tem, da le-to ni zadosti konkurenčno oziroma drugače povedano, cena in kakovost izdelkov nista vselej ustrezni. Se pravi, da so skupni »stroški« preveliki. In iz tega so nekateri našli napačno pot: »stroške« naj bi znižali z manjšimi osebnimi dohodki. Taka politika pa je dolgoročno sila nevarna. Kritika takega ravnanja seveda ne pomeni, da pristajamo na usklajevanje osebnih dohodkov z rastjo življenjskih stroškov in neodvisno od rezultatov dela. V sindikatu smo vedno poudarjali, da ni mogoče deliti več, kot ustvarimo, da morajo biti osebni dohodki odvisni od delovnega prispevka in rezultatov dela. Se pravi, da so edino prava in realna pot k višjim osebnim dohodkom na eni strani taki proizvodni in storitveni programi, ki bodo dali večji dohodek oziroma bodo zagotavljali ustreznejše osebne dohodke, na drugi strani pa takšno zmanjševanje proizvodnih stroškov, ki bo v okviru razpoložljivega dohodka omogočalo povečanje osebnih dohodkov.

Tako postajajo osebni dohodki prednostno vprašanje za sindikalne organizacije, ki naj postavijo zahtevo po višjih, ustrežnejših osebnih dohodkih in to tako, da ob tem tudi delavcem povedo, kaj vse je treba storiti za take osebne dohodke — od povečanja proizvodnje, zmanjševanja stroškov, pravih programov, stimulatívnejše delitve OD itd.

V obdobju, ko osebni dohodki realno padajo, se objektivno povečujejo uravnilovske težnje. Tudi podatki za zadnjih nekaj let kažejo, da so se razponi med osebnimi dohodki za različna dela in naloge zmanjševali, oziroma da so se hitreje povečevali osebni dohodki za enostavna dela in naloge, kar gotovo ni pozitivno vplivalo na motivacijo za ustvarjalno razvojno delo. V sindikatu smo se sicer opredelili za take in take najnižje osebne dohodke, toda ne na račun povečevanja uravnilovke in zmanjševanja akumulacije.

V OZD se v zadnjem času srečujemo pri delitvi osebnih dohodkov z nekaterimi nesprejemljivimi pojavi. Na primer: v nekaterih delovnih organizacijah imajo le pravnoformalno urejeno načelo o skupnih osnovah za razporejanje dohodka, čiste ga dohodka in osebnih dohodkov ter sredstev skupne porabe. Sredstva za osebne dohodke in skupno porabo pa oblikujejo po nekakšni poprečni vrednosti točke na ravni delovne or-

ganizacije, ne glede na to, koliko so delavci posamezne TOZD s svojim delom prispevali k ustvarjenemu skupnemu prihodku in dohodku. Praksa kaže, da ponekod med periodičnimi obračuni dvigujejo akontacijske vrednosti točke (na predlog z ravni delovne organizacije) in tako praktično onemogočajo delavcem, da bi ob bilanci ugotavljali uspešnost gospodarjenja in se odločali za delitev sredstev med osebnimi dohodki (skupno porabo) in akumulacijo.

Napačna je tudi politika povečevanja dodatkov k osebnim dohodkom, namesto da bi bili razlogi za dodatke ovrednoteni v osnovi osebnega dohodka.

Pogosto je slišati tudi pritožbe, da so delavci, ki ne delajo neposredno v materialni proizvodnji, nagajeni neodvisno od rezultatov dela.

Osebni dohodki v družbenih dejavnostih so včasih nižji tudi zaradi nenehnega širjenja programov in

povečevanja zaposlenih. Tu bi veljalo dosledneje uveljaviti načelo — kdor program zahteva, naj ga tudi plača!

Dostikrat se srečujemo tudi z razmišljanji, da imajo v posameznih OZD previsoke osebne dohodke. Nesporno je, da mora imeti kolektiv, ki boljše gospodari, tudi boljše osebne dohodke, res pa je tudi, da sredstev oziroma del dohodka, ki je rezultat izjemnega položaja na tržišču, ne bi smeli prelivati v osebne dohodke ampak v akumulacijo.

Za konec pa še tale misel: za sindikat ne more biti dvoma, kaj je prava rešitev za osebne dohodke: ali bomo neperspektivne programe tudi ukinjali, ali pa bodo posledice ekonomske neučinkovitosti nosili osebni dohodki delavcev.

(Informacije RS ZSS za obveščanje v združenem delu)

VARSTVO PRI DELU JE SESTAVNI DEL ORGANIZIRANEGA TEHNOLOŠKEGA PROCESA

(Nadaljevanje s 1. strani)

je pa so bili narejeni tudi republiški zakoni. V naši železarni so se takrat začeli vidnejši uspehi pri varstvu pri delu.

Sedanje število poškodb je glede na njihovo težo in izpad delovnih dni enako poprečju drugih jugoslovanskih železarn. Če upoštevamo, da drugje pogoji dela niso tako slabi, ker nimajo tako zastarele tehnologije in slabe kvalifikacijske strukture, so naše varnostne razmere dokaj ugodne. Letno se pri nas poškoduje okrog devet odstotkov delavcev, največ hujših poškodb pa je še vedno v jeklarni.

Glavni vzroki za nastanek poškodb so utesnjenost, preveč ročne dela in pomanjkanje kulture dela. Hujše poškodbe in smrtne nesreče nastajajo tudi zaradi nove mehanizacije, ko nezaščiteni deli strojev potegnjejo delavca k sebi in nesreča je tu. Delavci pri avtomatiziranih in mehaniziranih delih sčasoma zaradi rutine začnejo podcenjevati nevarnost dela, ki ga opravljajo, kar je lahko zanje usodno. Najbolj nevarno pa je, če se delavec nauči neko delo

opravljati nepravilno, pa ga na to nihče ne opozori, dokler se ne poškoduje.

Omenil sem že, da je eden od vzrokov za nastanek poškodb premajhna kultura dela. Vse prevečkrat se namreč zgodi, da neko delo opravlja vsak na svoj način, čeprav so za vsako delo določeni normativi in pravila, ki vnašajo red. Mladi, novi delavci so o tem redu in kulturi dela premalo seznanjeni, zato so poškodbe med njimi zelo pogoste. Poškodbe pri delu niso naključne, ampak nastajajo zaradi predhodnih vzrokov objektivnega (delovni pogoji) in subjektivnega značaja (kultura dela). Zato je zelo nepošteno, da valimo krivdo za poškodbo le na poškodovanca ali na delavce, ki delajo v za njih nevarnem okolju, saj je tisti, ki organizira, razporeja in vodi delo, odgovoren za zdravje in življenje delavcev, katerim daje delo. Šele v nevarnem, neorganiziranem okolju in slabih pogojih dela izstopa človeški faktor, ko rečemo, da je neko ne- previden ali neizkušen.

Na žalost se varstva pri delu ne da naučiti, ker se določena dela lahko opravljajo na različne načine. Če delavec, ki taka dela opravlja, nima kulture dela in se sam odloča za tak način dela, ki je zanj najbolj ugoden, lahko izmed različnih načinov izbere prav tistega, ki je zanj najbolj nevaren. Zato je najbolj pomembno, da se naučimo varstveno misliti, kar pomeni, da pri vsakem delu, ki ga hočemo opraviti, pomislimo tudi na nevarnosti, ki jih ima.

Varstvo pri delu je sestavni del organiziranega tehnološkega procesa, zato ga ne smemo obravnavati ločeno. Celoviti varstveni ukrepi zato zajemajo tehnične, organizacijske, vzgojnoizobraževalne, zdravstvene, kadrovske, socialne in pravne ukrepe. Ker je varnost pri delu tako interdisciplinarna dejavnost, je skraj nemogoče, da bi varnostni tehnik v temeljni organizaciji lahko sam reševal probleme varnosti pri delu. Lahko le opozarja nanje in svetuje, kako bi jih s skupnimi močmi odpravili. Zato pa v mnogih okoljih na varnostne inženirje še vedno gledajo kot na policajce, ki želijo delavce zastrašiti z varnostnimi predpisi in disciplinskimi ukrepi in ne kot na ljudi, ki skrbijo za njihovo zdravje in življenje.

Lilijana Kos

NEDOREČENOSTI IN NEJASNOSTI V OSNUTKU SPORAZUMA

Osnutek samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in del sklada skupne porabe ima mnogo nejasnosti in nedorečenosti. Ni ga mogoče pregledati v kratkem času, še manj pa na hitro sprejemati, kajti vsak gleda, kje bo njegovo bodoče mesto. Nedorečenosti je v osnutku verjetno še več, kot jih navajam v naslednjih vrsticah:

1. Ni določeno, kaj so, niti kdaj se opravljajo občasna dela, niti kdo jih bo določal.
2. V členu 24 ni faktorja, konkretnih določil za ugotavljanje gospodarnosti.
3. V členu 7 ni upoštevan atest varilcev.
4. V členu 22 je vprašljiv čas 20 minut vpliva sevanja.
5. Člen 19 — ob faktorjih niso podane točke.
6. Niso podani vplivi na dohodek nosilcev in odgovornih za te naloge iz: produktivnosti, ekonomičnosti, rentabilnosti in gospodarnosti.
7. Člen 60 — ni razvidno, za katere programe se pripravljajo pripravniki. Tako, na primer, 80 % osebni dohodek pripravnika za poklic

STIMULACIJO SMO ZASLUŽILI TUDI TRETJI MESEC

Po manj uspešnem startu je bil tudi tretji mesec uspešen pri doseganju postavljenega skupnega cilja poslovanja. Z realizacijo 3,78 milijarde din smo postavljeni mesečni cilj presegli za 5 %. Čeprav so k temu rezultatu prispevale tudi nove cene naših izdelkov, je stimulacija za dosežen skupni cilj povsem upravičena, še zlasti zaradi slabih pogojev prodaje in odpreme v drugi polovici decembra.

Spodbujanje boljših rezultatov na osnovi doseganja skupnih ciljev poslovanja se je izkazalo kot učinkovita metoda nagrajevanja dobrega dela. V zadnjih mesecih smo dokazali, da smo ob primerni spodbudi sposobni s skupnimi močmi in interesi uresničiti tudi najzahtevnejše cilje.

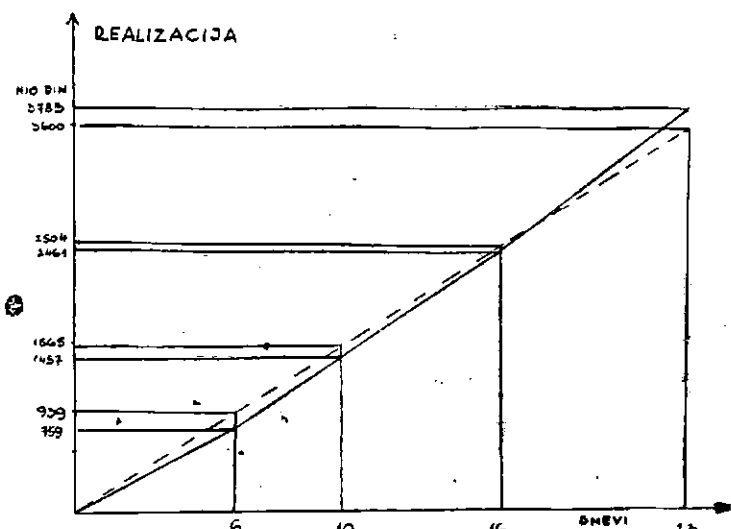
Odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne je zato sprejel sklep, da se oblika stimuliranja skupnega cilja poslovanja uporablja tudi v prvem četrtletju leta 1985.

Cilj poslovanja je 3,8 milijarde din zunanje realizacije mesečno. Cilj je postavljen višje zaradi povečanja cen izdelkov črne metalurgije v decembru, tako da bo njegovo uresničevanje zahtevalo približno enake napore kot doseganje realizacije 3,6 milijarde din v preteklih treh mesecih. Višina stimulacije ostane nespremenjena, če je dosežena realizacija med 3,8 in 4,0 milijarde din.

V zadnjem četrtletju leta 1984 smo cilj poslovanja presegli vsak mesec. Da bi ta težnja še naprej živela med nami, se bo v primeru dosežene realizacije 4 milijarde din izplačala za 40 % višja stimulacija od sedanje (poprečno 7.000 din na delavca).

Oddelek za nagrajevanje

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V DECEMBRU 1984

LEGENDA:

DOSEŽENA REALIZACIJA ZA:

6 DNI 759 mio din
10 DNI 1457 mio din
16 DNI 2461 mio din
23 DNI 3783 mio din

PLANIRANA:

939 mio din
1565 mio din
2504 mio din
3600 mio din

SPREJETI JE TREBA REALNO RESOLUCIJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z uresničevanjem osnovnih usmeritev in ciljev družbenoekonomskega razvoja naše občine bomo letos zagotovili možnosti za povečanje fizičnega obsega **industrijske proizvodnje** (za 3,1 %) in realno povečanje **družbenega proizvoda** (za 3,3 %). Realno pa se bo zmanjšala **osebna, skupna in splošna poraba** (za 0,9 %, vendar manj kot lani), čeprav bo nominalno približno za polovico večja kot lani (48,6 %). Letos je predvidena 50-procentna stopnja inflacije, torej nižja, kot je bila lani.

Kljub prizadevanjem za povečanje izvoza, zlasti na konvertibilno področje, bo letos neposredni skupni izvoz v naši občini za 2 % manjši kot lani, povečal pa se bo posredni izvoz (za 4 %). Posredni izvoz naj bi med drugim povečali tudi s predelavo domačega jekla v jesiški kovinsko-predelovalni industriji.

Pri investiranju se ne spreminjajo pretekle osnovne usmeritve. Z investicijami je treba namreč zagotoviti izboljšanje tehnologije in produktivnosti, izvozno usmerjenost oziroma zmanjševanje odvisnosti od uvoza, boljše oskrbo z energijo (npr. gradnja malih hidroelektrarn), možnost zaposlovanja žensk. Nadaljevali bomo z izgradnjo jeklarne 2 (I. faza) ter s pripravljalnimi deli in zaključevanjem finančne konstrukcije za karavanski predor.

Zaradi velikih gradenj bo sicer treba zaposliti tudi delavce iz drugih področij (v gradbeni operativi), drugače pa bomo zaposlovali le naravni prirastek prebivalstva v občini (priv. iz šol). Skupaj je tako predvidena 1,1 % rast zaposlovanja. Zato bo potrebno selektivno in produktivno zaposlovanje, kar bomo dosegli z bolj- šim izkoriščanjem obstoječih tehničnih in delovnih zmogljivosti.

Trgovina na drobno bo morala skrbeti za redno oskrbo občanov in za njeno izboljšanje. Težak položaj trgovine (zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in padanja kupne moči prebivalstva) bo treba rešiti z ustrezno reorganizacijo, pa tudi z združevanjem sredstev. Ponudbo bo treba

Nada Dejak

DECEMBRSKE AKTIVNOSTI PRI IZVAJANJU PROJEKTA »JEKLARNA 2«

Od 18. do 20. decembra so bili v Duisburgu — ZRN razgovori predstavnikov MDH, Rudisa, Metalne in naše železarne. Določeni so bili roki dobave podatkov in dokumentacije za opremo, ki jo bodo po načrtih MDH izdelali izvajalci Rudisa. Za opremo z najdaljšimi roki izdelave bo dokumentacija dobavljena v decembru 1984 in januarju 1985.

Na razgovorih je MDH potrdil tehnične podatke za žerjave glavne zgradbe, tako da se projektiranje žerjavov v Metalni in Mostovni lahko nadaljuje.

Prav tako je bil potrjen razpored transportnih trakov v hali legur in izmere kanalov za transportne trakove.

Obstajajo možnosti, da se doma nabavi tudi del opreme, za katero je bilo prvotno dogovorjeno, da se uvozi. To velja predvsem za filtrirne vreče, del merilno regulacijske opreme, ventilatorje in gorilnike.

MDH je sklenil že večino pogodb z dobavitelji. Žal pa še ni podpisana pogodba za VOD in kompenzacijsko napravo.

V skladu z dogovorjenim terminskim planom smo 10. decembra 1984 prejeli prvo, 26. decembra 1984 pa še drugo pošiljko dokumentacije. V obeh primerih je bilo potrebnih samo pet dni za prevoz po železnici od Duisburga in carinjenja pošiljke na Jesenice. To je seveda zelo ugodno za nemoteno izvajanje projekta. Večino dokumentacije smo že dan po prevzemu predali Rudisu.

Sektor novogradenj

se je pri zahtevah za dodatno znanje upošteval člen za dodatna znanja (primer: ključavničar-varilec).

11. Kako je mogoče dodeliti večje število točk za delovne naloge in delokroge, za katere je mogoče kratkotrajno usposabljanje ali celo takojšnja zamenjava, v primerjavi s takimi kadri na delih, kjer jih ni mogoče na ta način nadomestiti (elektrikarje).

12. Predlagani osnutek sporazuma ne pospešuje — stimulira pridobivanje znanja in dopolnilnega izobraževanja. Kdor ne izpolnjuje vseh pogojev za določen delokrog, bi moral imeti dve tretjini ali polovico manj točk, dokler ne izpolni pogojev.

13. V osnovah osnutka (39. številka Železarnja) so zelo majhni razponi pri delokrogih od 1—36, široko razgnjeni pa so delokrogi od 27—48.

14. Ni primerjave, kateri delokrogi so zajeti pri posameznih nazivih. Menim, da moramo te in morda še druge nejasnosti rešiti pri oblikovanju predloga sporazuma.

MESTA

DELAJSKI SVET ŽELEZARNE O KLJUČNIH CILJIH POSLOVANJA V LETU 1985

Nadaljevanje s 1. strani

delavskem svetu Železarne in prav tako sklenil, da je treba z izvajanjem nadaljevati.

Osnovna točka dnevnega reda je bil sprejem gospodarskega načrta delovne organizacije za leto 1985. Pred sejo delavskega sveta je gospodarski načrt in pripombe delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti obravnaval odbor za gospodarstvo ter predlagal, naj delavski svet gospodarski načrt sprejme s pripombo temeljne organizacije Jeklarne. Nekaj dni pred sejo delavskega sveta se je sestel tudi odbor za kadre in družbeni standard in obravnaval plan izredno plačane in izredno neplačane odsotnosti za kulturne in telesnokulturne aktivnosti.

Po razpravi, v kateri je sodeloval delegat iz temeljne organizacije Hladna valjarna Bela Mujaga Haskič, je delavski svet sprejel gospodarski načrt delovne organizacije s pripombo TOZD Jeklarne, naj sektor za ekonomiko in organizacijo do konca januarja izdela predlog rebalansa plana, ki naj upošteva štiripečno obratovanje. Sprejel je tudi omenjeni plan odsotnosti. Sklenil pa je, naj sektor za ekonomiko in organizacijo po sprejemu novih zakonskih določil ponovno preračuna finančni načrt po novih določilih.

V nadaljevanju so delegati obravnavali predlog za članstvo Železarne v GUIDU, to je mednarodnem združenju uporabnikov velikih IBM računalnikov v Evropi. Železarna Jesenice z najsodobnejšim operacijskim sistemom in banko podatkov orje ledino na jugoslovanskem področju, želi pa si pridobiti še dodatne informacije o razvoju na teh sistemih tudi izven meja. Zaradi številnih ugodnosti strokovna služba predlaga, da se Železarna vklani v to mednarodno združenje. Delegati so se strinjali s tem predlogom.

Pod šestko dnevnega reda so obravnavali samoupravni sporazum o sodelovanju s Centrom srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice na področju obdelave podatkov. Belgijska firma Steriabel, ki sodeluje z Železarno že od leta 1979, je podarila Železarni devet osebnih računalnikov za potrebe izobraževanja. S predlaganim sporazumom Železarna predaja te računalnike Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice za potrebe izobraževanja. Center pa se obvezuje, da bo omogočil delavcem Železarne dodatno izobraževanje, prav tako tudi ostalim občanom. Delegati so omenjeni sporazum sprejeli brez pripomb.

Odbor za uresničevanje zakona o združenem delu pri delavskem svetu Železarne je obravnaval predlog sprememb in dopolnitev osnutka samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklata skupne porabe ter jih posredoval za obravnavo delavskemu svetu Železarne.

V razpravi so sodelovali Mujaga Haskič, Tomaž Mencinger, Albina Tušar, Janez Pikon, Edo Kavčič in Rafael Penič.

Po razpravi je delavski svet določil predlog besedila omenjenega sporazuma in sklenil, naj bo skupaj s pripombami delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti 17. januarja objavljen v glasilu Železar. Na podlagi osmega člena zakona o referendumu in drugih oblikah osebne izjavljanja in členov statuta delovne organizacije je razpisal referendum za sprejem omenjenega sporazuma za 7. februar 1985. Sprejel je tudi sklepe o vsebini glasovnice in leu volilnih komisij.

V slavnostnem delu seje je delavski svet podelil Avgustu Karbi Pantovo nagrado in Francu Potokarju nagrado Novator leta. O nagrajencih je bil objavljen poseben članek v rejšnji številki Železarja.

Na razstavi RAST YU '84 so naši opovaltorji dosegli lep uspeh, saj so za razstavljene eksponate prejeli zlato, srebrno in dve bronasti plaketi.

Za razvoj jekla, odpornega proti pridu, sta Marin Gabrovšek in ga izo-lavko Ažman prejela zlato plaketo. e vseh ebrno plaketo so za izdelavo bru-nega stroja za brušenje gredic ejeli: Valentin Markež, Franc Bre-gojevič, Franc Hrastar, Jože Ravnik, Ra- Legat, Branko Cepić, Ivan Senve- r, Avgust Novšak, Gregor Debe- k, Dušan Polajnar, Jože Pezdir- in Zvone Miklič, Janez Biček, ranc Potokar, Ivan Žibert in Fride- k Oman so za obzidavo jeklarskih nev s krommagnezitno opeko in avko Bizilj za spremembo plašča ektrode Emona prejeli bronasto keto.

predsednik izvršnega odbora konfe- nce osnovnih organizacij sindi- ta Zvone Miklič je prisotne sezna-

nil z nezadovoljivo udeležbo delega- tov posameznih TOZD in delovnih skupnosti na seji zbora združenega dela, ki je bila zaradi neodgovornosti delegatov nesklepčna. Pozval je vse delegate, naj svojo odgovornost ve- stno izpolnjujejo in s tem omogočijo nemoteno delo vseh treh zborov skupščine.

Vsem prisotnim so ob koncu zaže-

Meritve v valjarni debele pločevine (foto I. Kučina)

VIJUGASTA POTA SAMOUPRAVNE INTEGRACIJE

Nesporno je, da je od kakovosti samoupravne integracije na ustreznih dohodkovnih odnosih odvisna produktivnost in gospodarska učinkovitost. Prav tako pa drži, da ta resnica še ni postala zavestno spoznanje večine delavcev, saj se ob številnih primerih »političnih« integracij ali pa razdruževalnih težnjah TOZD praktično kažejo vse slabosti in pomanjkljivosti na tem področju, kar vse je neredko podprto tudi z neustrezno ekonomsko motivacijo za združevanje dela in sredstev.

Podcenjevanje objektivne nujno- sti povezovanja in združevanja dela in sredstev bi gotovo pripeljalo do padanja rasti družbene produktivno- sti. Ne glede na to in na dejstvo, da je gnotni položaj delavcev odvisen tudi od tega, koliko so akumulirali, kam in s kom so združili akumulaci- jo ter kdo in kako z njo razpolaga, se stara, neustrezna praksa ponav-lja. Tudi zaradi premajhne zavzeto- sti sindikata.

Soodvisnost vsebine in oblike, v našem primeru dohodkovnih odnos- ov in samoupravne organiziranosti, je stara stvar. Kljub temu velikokrat pozornost namenjajo samo obliki, tako pri tako imenovanih političnih integracijah zanemarjajo gospodar- ske učinke in hotenja delavcev. Ko govorimo o samoupravni organizira- nosti in povezanosti, nas predvsem zanima, koliko določena oblika orga- niziranosti pospešuje ali pa zavira objektivno nujne procese združeva- nja dela in sredstev. To pa se začne s TOZD. Ne pomeni pa, da je zaradi združevanja treba TOZD ukinjati. Temeljni vzrok za ukinjanje TOZD ali pa razdruževalska hotenja TOZD so ponavadi v nedograjenih dohod- kovnih odnosih.

Samoupravna organiziranost je namreč izraz tako tehnologije kot dohodkovnih odnosov — zato in en- krat za vselej in v sindikatu nismo že vnaprej proti vsakršnemu ukinja- nju TOZD. Gre pa za to, da je treba pri vsaki nameravani spremembi orga- niziranosti samoupravnim orga- nom in sindikatu predložiti tehtne argumente na podlagi razčlemb stanja. Na drugi strani pa je ob iz- polnjenih pogojih po zakonu o zdru- ženem delu malokje prišlo do usta- novitve novega TOZD. V preteklosti so tudi izvršni odbori osnovnih orga- nizacij sindikata pristajali na dvom-

leli srečno novo leto predsednik skupščine občine Jesenice Franc Brelih, predsednik poslovnega od- bora Železarne Boris Bregant, pred- sednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Žele- zarne Zvone Miklič in predsednik delavskega sveta Železarne Edo Kavčič.

CPSI — Z. V.

ljive argumente, še večkrat pa so spremembe izpeljali mimo njih.

Na razdruževalske težnje pa vliva- jo tudi in predvsem nedorečeni od- nosi udeležbe v skupnem prihodku, svobodni menjavi dela med delavci v TOZD in delavci v delovnih skupno- stih skupnih služb ter merila in ka- zalc pri razporejanju in delitvi do- hodka in čistega dohodka. V OZD pri združevanju dela in sredstev večkrat pozabljajo, da bi lahko kot pozitivno motivacijo opredelili delno odvisnost osebnih dohodkov delavcev od učink- ov upravljanja z delom in poslova- njem organizacije.

Seveda kot edino merilo za reorga- nizacije in spremembe ostajajo spre- menjeni pogoji po zakonu o združe- nem delu. Z družbenimi dogovori pa bi morali natančneje razčleniti me- rila in pogoje pri organiziranju TOZD v posameznih dejavnostih.

Sindikalne organizacije in organi naj bi pri vsem tem ugotavljali in po- kazali na temeljne vzroke neučinko- vitosti ter napake pri združevanju dela in sredstev ter spremembah sa- moupravne organiziranosti. Hkrati pa naj bi bili odločni pri zahtevi, da morajo poslovalni organi delavskim svetom in delavcem predložiti ocene dosežene stopnje samoupravne po- vezanosti ter predloge za spremem- bo stanja. Seveda pa mora sindikat tudi spodbujati dograjevanje dohod- kovnih odnosov ter preverjati in iz- popolnjevati samoupravno organizi- ranost. Izvršni odbori osnovnih orga- nizacij naj v teh postopkih sodeluje- jo z izvršnimi organi konferenc in koordinacijskimi odbori ter o svojih pobudah ter predlogih poslovnih organov obveščajo občinske svete in odbore sindikatov dejavnosti.

(Informacije RS ZSS za obveščanje v združenem delu)

DVIGNITE PORAČUN OD ZA LETO 1984

Blagajna Železarne Jesenice obvešča, da že od 27. decembra iz- plačuje poračun osebnega dohodka za leto 1984. Poracun prejmejo tu- di delavci, ki so bili v letu 1984 obračunani zaradi upokojitve ali zapo- slitve drugje, in dijaki-studentje, ki so bili v letu 1984 v Železarni na počitniškem delu.

Prosimo vse, ki ste do poročuna upravičeni in ga še niste prejeli, da ga osebno dvignete na naši blagajni ali pa nam čimprej pošljite na- tačen naslov z delavsko številko, ki ste jo imeli v Železarni, da vam gotovino pošljemo po pošti.

RAZPORED DEŽURSTVA V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

12. in 13. januarja, Edi CENČEK, Mojstrana, Delavska 11.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34.
V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 14. DO 20. JANUARJA

14. januar, Martin ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-130.
15. januar, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, Cesta 1. ma- ja 58.
16. januar, Jože KOBENTAR, vodja kadr. sektorja, Jesenice, Hruška 19.
17. januar, Franc VIČAR, vodja inv. razvoja, Žirovnica, Rodine 51.
18. januar, Albina TUŠAR, članica PO, Blejska Dobrava 16/b, tel. št. 83-082.
19. januar, Romana BRADIČ, vodja TOZD Družbena prehrana, Jeseni- ce, Titova 22, tel. št. 83-276.
20. januar, Emil AŽMAN, vodja sekt. novogr., Žirovnica, Breg 129, tel. št. 80-243.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 14. 1.	BOJAN FINC	MARJAN PINTAR
TOREK — 15. 1.	MILAN RAVNIK	MITJA KERSNIK
SREDA — 16. 1.	FRANC CERKOVNIK	FRANC NOVAK
ČETRTEK — 17. 1.	PAVEL ŽMITEK	JOŽE CEJ
PETEK — 18. 1.	IVAN MEŽIK	MARTIN BRUMAT
SOBOTA — 19. 1.	FRANCI ZUPANČIČ	AHMED TELALOVIČ
NEDELJA — 20. 1.	MARJAN DROLČ	BOGOMIR SVETINA

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3551
vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14. do 18. ure
nočni pa od 18. do 6. ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6. do 18. ure
nočni pa od 18. do 6. ure

Predaja poslov se izvede na vodstvu TOZD Vzdrževanje, oziroma v sobi dežurnega vzdrževanja.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 14. do 19. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletej.

POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
V soboto, 19. januarja, samo dopoldne: obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zob- na ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 9,30 do 10,30.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce od 12,30 do 13,30.
V soboto, 19. januarja, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

KADROVSKO GIBANJE V DECEMBRU

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Franc DIVJAK, 1925, Valjarna ži- ce — 33 let v ŽJ; Janez DROLJC, 1922, komercialni sektor — 38 let v ŽJ; Bo- ris RADIOJEVIČ, 1927, Energetika — 35 let v ŽJ;
INVALIDSKO UPOKOJENI: Matija KRAMAR, 1926, Transport — 33 let v ŽJ; Zdravko KUČINA, 1933, Livarna — 27 let v ŽJ;

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI: Janez SMOLEJ, 1934, Valjarna bl.-št. — 33 let v ŽJ; Stane REV, 1926, Jeklovlek — 37 let v ŽJ.

Svojem naše iskreno sožalje!

	SKLENILI DELOVNO RAZREŠE				PREKINILI DELOVNO RAZREŠE				dejanost stanje 31.12.1984	planirano število zaposlenih v 1.1984
	iz JLA	študenti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po okoliš- nih odh. za IR	upokojeni		
PLAVE									206	220
JEKLARNA	1	6	7		2	3		5	665	723
LIVARNA						1	1	2	75	86
VALJARNA EL.ŠT.	2	2	4		2			1	354	380
VALJARNA ŽICE		3	3			1	1	2	160	165
VALJ. DEB. PLOČ.	2	2	4		1	1		2	179	170
EL. VALJARNA BELA	2		2						280	279
EL. VALJARNA JES.	1	1	2			1		1	204	216
ŽIKARNA	1	2	3						228	250
PROFILARNA						1		1	65	70
VARNI PODBECI									55	48
JEKLOVLEK		4	4			1	1	2	144	148
EL. ENTRIDE						1		1	245	255
DEBLJARNA									84	95
STROJ. DELAVNICE	1		1			1		1	314	335
TR. ST. DELAVNICE	1	1	2		1	1		2	610	505
VZDRŽEVANJE	6	1	7		1	1		2	566	556
ENERGETIKA	1		1					1	237	247
TRANSPORT	1	4	5		2		1	3	371	374
US KO-FI								1	287	281
TR. ST. I		2	2			1		1	324	350
PRIPRAVNIKI EL. V. S. ŠOL.	1	1	2	4					29	
DE. ST. N		1	1		1	2		3	481	490
EL. ENTRIDE (VARNI)		2	2		2	1		3	171	170
SKUPAJ	20	1	33	54	1	13	15	6	6234	6413

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklovlek

21. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Jeklovlek je bila 25. decembra 21. redna seja delavskega sveta, ki jo je vodil predsednik Janez Zidan. Delegati so pri pregledu sklepov predhodne seje ugotovili, da so izvršeni, razen sklepa 1. 2, ki se prenese na prihodnjo sejo.

Odbor je obravnaval poročila odbora za delovna razmerja in odbora za gospodarstvo in nanje ni imel pripomb. Na predlog odbora za delovna razmerja je za delovne naloge in opravila obratni tehnik-konstrukter potrdil potrebno izobrazbo tehnično srednjo šolo — strojno smer.

Gospodarski načrt TOZD Jeklovlek, ki ga je delegatom posredoval vodja, so sprejeli s pripombo, da če zaradi kvalitete toplo valjanih profilov planiranega izplesa ne bodo dosegli, bodo med letom izdelali rebalans plana.

Sprejeli so tudi gospodarski načrt Železarnice Jesenice za leto 1985.

Delavski svet je bil seznanjen tudi z akontacijo poravnave osebnega dohodka v višini 3 % osebnega dohodka za delo v enajstih mesecih leta 1984.

Sprejeli so predlog samoupravnega sporazuma o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za razporejanje čistega dohodka ter za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v črni in barvisti metalurgiji.

Po obravnavi osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana

občine Jesenice za obdobje 1981—1985 v letu 1985 so le-tega potrdili brez pripomb.

20. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V TOZD Jeklovlek je bila 24. decembra 20. redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je vodil predsednik Stane Horvat. Pri pregledu sklepov 19. redne seje je odbor ugotovil, da so izvršeni, oziroma se izvajajo.

Odbor je v nadaljevanju obravnaval gospodarski načrt TOZD Jeklovlek za leto 1985 in ugotovil, da količinski plan ni spremenjen in ostane 23.500 ton, večji poudarek pa je na kvaliteti izdelkov. Planirani izplen je zvišan na 95,5 %.

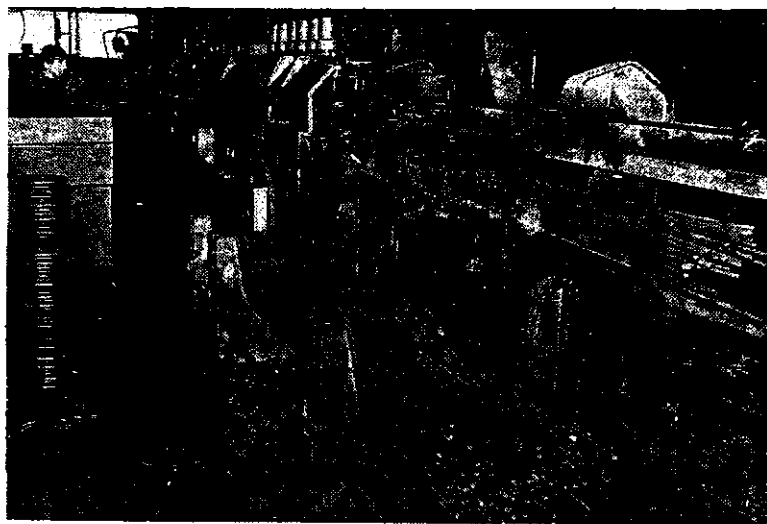
Odbor je gospodarski načrt potrdil s pripombo, da če zaradi kvalitete planiranega izplesa ne bodo dosegli, bodo med letom izdelali rebalans plana.

Potrdili so plan proizvodnje za mesec januar 1985, ki znaša 1.930 ton, od tega vlečenega jekla 1.600, brušenega 180 in valjano poboljšane 150 ton.

Odbor je ugotovil, da je realizacija plana vprašljiva, ker se čuti pomanjkanje naročil za BK linijo. Odbor je

Delavski svet je ugotovil, da so predlog samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov, razporejanju skupnega dohodka in o združevanju v sklade Ljubljanske banke, temeljne banke Gorenjske Kranj, obravnavale vse samoupravne delovne skupine. Za predlog je glasovalo 110 delavcev od 144, proti ni bil nihče, pa tudi nihče se pri glasovanju ni vzdržal.

ET

V TOZD Jeklovlek (foto I. Kučina)

2. SEJA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole Lado Krajnc je 26. decembra sklical drugo redno sejo. Najprej so ugotovili, da so sklepi prve seje izvršeni, oziroma se izvajajo.

V nadaljevanju so obravnavali poročilo o izvrševanju ukrepov za odpravo motenj v poslovanju TOZD Jeklovlek, med katerimi so bili tudi ukrepi za izpolnjevanje z gospodar-

skim načrtom planiranih količin in doseganje planiranega izplesa. V petih mesecih od julija do vključno meseca novembra je TOZD Jeklovlek na področju izplesa prihranila 11.057 milij. dinarjev in zaradi bolj-ših proizvodnih rezultatov 3.292 milij. dinarjev ali skupaj 14.350 milij. dinarjev. Odbor na izvrševanje ukrepov za odpravo motenj ni imel pripomb. Bil je tudi seznanjen, da se tekoče vrednotijo doseženi poslovni rezultati, kot je bil sklep samoupravnih organov za vso delovno organizacijo.

Pri obravnavi poročila o izvrševanju sanacijskih ukrepov, ki so bili sprejeti meseca junija, so ugotovili, da se nekateri ukrepi ne izvajajo.

Naročili so, da služba za varstvo pri delu poostri vhodno kontrolo zaščitnih sredstev.

Seznajeni so bili tudi s porabljenimi sredstvi za reprezentanco in s spiskom delavcev, ki so prekorali število nadur v celotni Železarni. Ugotovili so, da je TOZD ena od temeljnih organizacij z minimalnimi reprezentančnimi stroški, pa tudi delavcev, ki bi bistveno prekorali število nadur, ni bilo.

ET

ET

18. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Pred novim letom, 20. decembra, je bila v TOZD Jeklovlek 18. redna seja odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil predsednik Marijan Stojan. Pri pregledu sklepov 17. redne seje so člani odbora ugotovili, da so v izvajanju.

V nadaljevanju so potrdili sprejem in razporeditev štirih novospetih delavk in bili seznanjeni z upokojitvijo sodelavca, s prestopom sodelavke iz TOZD Družbena prehrana in s prekinitvijo delovnega razmerja sodelavca zaradi neopravičenega izostajanja z dela.

Odbor je obravnaval prošnjo za sprejem v delovno razmerje na delovne naloge in opravila žerjavovodja in sprejel sklep, da se prošnji ugodi, če bo kandidat ustrezal pogojem za delo v Jeklovleku.

Sprejeli so sklep, naj se objavi prosta dela in naloge obratni tehnik-konstrukter, 1767, U-3, 12. kat.,

1 oseba. Odbor predlaga delavskemu svetu, naj pri izbiri za ta dela in opravila potrdi tehnično srednjo šolo — strojno smer, ker le-ta ni določena v opisu del in nalog.

Prošnjo sodelavke za neplačan in sodelavca za izredno plačan dopust so ugodili.

Odbor je sprejel sklep, da če delavci v proizvodnji dopusta v letošnjem letu ne morejo izkoristiti, ga lahko izkoristijo do konca meseca februarja leta 1985.

Odbor je vzel na znanje predlog izobraževanja za leto 1985 in ga potrdil.

ITALIJA

Po italijanskih podatkih je bila proizvodnja desetih največjih žele-

zarskih družb v preteklih treh letih naslednja (v milij. ton):

družba	država	1981	1982	1983
1. Nippon Steel Co.	Japonska	29,6	28,3	26,9
2. Unites States Steel Co.	ZDA	21,2	11,0	13,4
3. British Steel Co.	Vel. Britanija	13,2	11,4	12,7
4. Finsider	Italija	13,9	13,3	12,2
5. Nippon Kokan	Japonska	12,6	12,0	11,4
6. Kawasaki Steel	Japonska	11,4	10,9	10,4
7. Sumitomo Metals Ind.	Japonska	11,4	10,9	10,3
8. August Thyssen	ZRN	11,6	9,6	10,0
9. ARBED	Luksemburg	11,0	9,9	9,8
10. Bethlehem Steel Co.	ZDA	15,2	9,5	9,7

PREGLED SESTANKOV SDS

Po programu samoupravnih aktivnosti so SDS v mesecu decembru obravnavale: samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe v DO ŽJ in samoupravni sporazum o oblikovanju in uporabi prihodkov, razporejanju skupnega dohodka in o združevanju v sklade Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske Kranj. Ponekod so na dnevni red sestankov uvrstili tudi nekatere ožje interne zadeve (proizvodno, kvaliteto problematiko), na določena vprašanja pa opozorili tudi pod točko razno.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, aglomeracija 1, 2 in 3 ter plavž 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo TOZD je obravnavala tudi pritožbo na vrednotenje del in nalog v tehnološki proizvodnji grodja in jo v celoti podpira. Precej pripomb so imele SDS, podobno kot tudi v drugih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, k sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe, o katerih pa morajo povedati svoje mnenje strokovne službe in ga na ustrezen način posredovati kot komentar in povratno informacijo SDS pred sprejemom. V »Pregledu« jih prav zaradi številnosti in obseznosti, kljub zanimivosti, ne povzemamo.

Iz TOZD LIVARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, modelna mizarna, jeklovilarna 1 in 2 ter čistilnica odlitkov. SDS so si enotne v zahtevi, da preden bo šel sporazum o »skupnih merilih« na referendum, je nujno, da se naredi izračun po sedanjem pravilniku in izračun OD po novem pravilniku za vsa delovna mesta, tako da se bo videlo, kaj delavec sprejema, pa tudi, da mora biti »ravno tako« na vpogled rangiranje poklicev v Železarni Jesenice, kot je to za črno in barvasto metalurgijo na nivoju SOZD.

Iz TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaža štekel 1 in 2 ter adjustaža Javornik. Skupine so med drugim določile tudi delegate za letno konferenco osnovne organizacije sindikata. SDS bluming 1 sprašuje, zakaj se ne ukrepa glede valjev na blumingu. Težave z delovnimi valji na blumingu se pojavljajo že dalj časa (krivi konci), povzročajo pa tudi težave na štelu. Skrbni jih izplen. Brusilica CM IV je na sestanku SDS adjustaža bluming 3 zanimalo, zakaj mora že kar šest mesecev obračati blume na mizi ročno. Na posameznih sestankih je bilo govora tudi o delovni in tehnološki disciplini ter o varstvu pri delu.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD ter valjarna žice 1, 2, 3 in 4. SDS so razpravljale tudi o vprašanju kvalitete proizvodnje v letu 1984. SDS vodstvo TOZD ome-nja, da jim je bilo posredovano poročilo tehnologa o tistih ključnih točkah v proizvodnem procesu, na katerih prihaja do propustov, ki vplivajo na manjšo vrednost končnega izdelka. SDS valjarna žice 3 opozarja, da se pri valjanju dimenzij Φ na povezavi proge $\Phi 250/II$ linija — navijalci, valjani profil opraska v cevni povezavi. To je treba obnoviti in izboljšati. Opozarjajo tudi, da pogoste okvare in slabo vzdrževanje MH škarij onemogoča redno rezanje robatih koncev ter predlagajo, da bi nabavili rezervne sklope za škarje oziroma kar cele škarje. Tako bi lahko poskrbeli za hitro zamenjavo in preprečili zmanjševanje storilnosti. Pravijo tudi, da se med valjanjem profil preveč drgne ob steno in razne dele: »Tako se podrgne pred 3 ogr. proge $\Phi 320$, na škarjah R 213, v krožnem vodilu 360 stopinj, v izmetalnih viseče zanke, v cevni povezavi do navijalcev III. žile itd.« Zahtevali so tudi, naj se zapisniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij redno objavljajo na oglasnih deskah.

Iz TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, proga 2400-1 in 2, adjustaža 2400-1 in 2, OTOP ter odprema. SDS proga 2400-2 vprašuje, kaj se bo ukrenilo glede čiščenja glavnega odtočnega jaska proge, če se bo spet pojavila voda in ne bo mogoče menjati zabojev v jaskih. Vprašuje tudi, »zakaj še ni objavljen seznam delovnih mest in kako so delovna mesta ocenjena s točkami po katalogu«. SDS adjustaža 1 zahteva od vodstva TOZD in sektorja novogradnje odgovor na naslednje vprašanje: »Zakaj začeta dela v adjustaži ne napredujejo, oziroma zakaj potekajo tako počasi?« SDS OTOP opozarja na neznosne razmere v garderobi. Garderoba je premajhna, razmere pa so se s povečanjem števila zaposlenih v OTOP še poslabšale. Tudi v tej TOZD so volili delegate za sindikalno konferenco.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjustaža hladne valjarne, žarilnica 1, 2, 3 in 4, lužilnica, karisti ter odprema. SDS hladna valjarna 2 pod razno zahteva, »naj se točke ponovno dajo na oglasno desko«. SDS karisti pa priporoča, naj se popravijo in očistijo poti v obeh obratih, ker je poraba gum prevelika.

V TOZD ŽICARNA so se delavci sestali na štirih delnih zbiorih. Poleg zadev iz programa samoupravnih aktivnosti za december so obravnavali tudi proizvodne rezultate v novembru ter kvaliteto problematiko. V zvezi s kvaliteto problematiko ugotavljajo, da precej reklamacij izvira iz nekvalitetnega vložka, pa tudi, da v sami žičarni prihaja do zamešnjav in do izdelave žice izven tolerance, zaradi česar bo treba povečati samokontrolo. Tako o tem na enem izmed zborov. Na drugem pa ugotavljajo naslednje: Do dimenzijskih odstopanj in odte žice, delno pa tudi do zamešnjav, prihaja zaradi nepazljivosti žicarjev, kar pa ni največji problem. Največji problem namreč vidijo predvsem v slabo luženi žici, »zato zbor delavcev zahteva, da se žica luži po točno določenih tehnoloških predpisih za posamezne kvalitete«.

V TOZD PROFILARNA so se na skupnem zboru sestale SDS vodstvo TOZD, profilarna 2 ter predelava profilarne, posebej pa profilarna 1. Seznajeni so bili tudi s kvaliteto problematiko v letu 1984 v TOZD in delovni organizaciji. TOZD Profilarna je dobila v 11 mesecih lanskega leta samo eno reklamacijo, ki pa je bila po vrednosti nekoliko večja kot v letu 1983. Velik problem pa so interne reklamacije, ki jih dobivajo iz TOZD Vratni podboji. »Ugotovljeno je, da je kvaliteta materiala za podboje zelo slaba (dvo-plastna risavost in luskinavost). V prihodnje bo treba bolj paziti na kvaliteto izdelave.« Na skupnem zboru je delavce, ki delajo v diskarni, zanimalo, zakaj se dela na novi štanci ne dokončajo. Opozorili so tudi, da je potrebno dokončati tudi novo proizvodno halo diskarne. SDS profilarna 1 ugotavlja, da se je kvaliteta vložnega materiala v zadnjem času (sestanelek je bil 7. decembra) poslabšala: »Vse več je risavga, luskinastega in krikovega materiala, kar zelo otežkoča oblikovanje profilov in povzroča nezadovoljstvo med oblikovalci.« Večajo pa se tudi zastoji in okvare. Delavci so se pritoževali tudi nad slabim oblikovnim brodom. Izdelek sam odgovarja, ne odgovarja pa kvaliteta materialu. Menijo, da je prenehak. Tudi s čiščenjem strojev niso zadovoljni.

Tudi delavci TOZD VRATNI PODBOJI, ki so se sestali na skupnem zboru, so bili seznanjeni s kvaliteto problematiko v letu 1984, vendar pa iz zapisnika ni razvidno, s kakšnimi problemi so se srečevali.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna predelava 1, 2 in 3, adjustaža 1 in 2 ter brusilnica 1 in 3. Na sestanku SDS hladna predelava 3 je žerjavovodja predlagal, naj bi bil njegov osebni dohodek vezan na rezultate posamezne SDS ter da naj se napake žerjavov pišejo v raportno knjigo. SDS opozarja tudi, naj se zastoji, menjave, pišejo realno, ne da je pisana menjava oziroma zastoj, pa ni bilo nič izvršene. SDS brusilnica 1 opozarja, da je potrebno popraviti okna (zapiranje).

Na zboru delavcev v TOZD ELEKTRODE, ki so se ga udeležili člani SDS vodstvo TOZD, oplaševalnica 1, rezalnica 1, priprav-elektrodni mas, izdelava taljenih praškov ter ognjevarni mater-ial, so pod razno opozorili, da je treba dati v popravilo stojalo za zico, kontejnerje za maso ter železne palete.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žebljarna 1, 2 in 3, zavijalnica žebljarne ter orodjarna. SDS žebljarna 1 vprašuje, kdaj se bo dokončno uredilo sanitiranje in kopalnice. SDS žebljarna 2 je pod razno obravnavala reklamacije iz ZDA in Nemčije. Ugotovitev je naslednja: »Vžerzi, ki so priloženi v reklamaciji, so porazni (prevelike glave žičnikov, predolge konice, glave postrani, kratki in dolgi žičniki in poleg tega se zamešani). Kako je to prišlo med žičnike, poslano za izvoz? Nujno je, da se po-ostri tehnološka kontrola pri vsakem posamezniku, pa tudi kvali-tete dobavljene žice. Primorani smo in zavedati se moramo, da bo-mo edino s kvalitativnimi žičniki obdržali zunanji trg. Če se tega ne bomo držali, je nujno posameznike tudi kaznovati.« Podobnega mnenja je tudi SDS žebljarna 3, ki pa opozarja še na nek problem: »Največji problem je še vedno čistilnica, ki je do kraja dotrajana.« SDS zavijalnica žebljarne, oziroma na sestanku prisotnih 19 član-ov, je predlagala, naj odbor (verjetno odbor za delovna razmerja) »popravi odločbo, ki je izstavljena za dve delavki na navojnih žeb-ljih«, v tem smislu, da »naj velja samo za tisti čas, ko delavki dela-ta na navojnih žičnikih«. Člani SDS orodjarna menijo, da delavci ki opravljajo dela in naloge »valjavec žeblice« in »pomolnik na stroju za valjanje žeblice«, ne bi smeli prenašati kategorije s seboj, kadar zaradi pomanjkanja nuročil opravljajo dela, katere so vred-notena z nižjo kategorijo. Vozniki vilicarjev pa ocenjujejo, da je v letu 1985 nujno potrebno nabaviti nov elektrovilicar. Stari vilicariji so namreč že tako iztrošeni, da prihaja do pogostih okvar, posledice pa so zastoji v proizvodnji.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela, materialna služba, težka obdelava Javornik, strugarna 1 in 2, orodjarna 1 in 2, konstrukcijska delav-nica 1 in 2, ključavničarji strojev, kovačnica-kalilnica ter strugar-na valjev Javornik in Bela. SDS vodstvo TOZD zahteva, da se ure-di nadomeščanje za računovodja, oziroma da se pomoč računovod-ju ustrezno stimulira. Na sestanku SDS priprava dela in material-na služba je eden izmed delavcev ponovno opozoril na problem pravočasnega oddajanja operacijskih listov. Ta problem se kljub temu, da je bil že večkrat izpostavljen na sestanku, še vedno ponav-lja. SDS težka obdelava Javornik zahteva, naj sektor novogra-denji uredi zračno zaveso pred njihovo delavnico na Javorniku ta-ko, da bo »učinek pozitiven, ne pa negativen«. Meritve so pokazale, ugotavljajo člani SDS, »da je ob delovanju zračne zaveso rezul-tat še slabši kot sicer.« SDS orodjarna 1 »ponovno presi za pospe-šeno prestavitve stiskalnice (zaradi ropota)«. SDS ključavničarji strojev pa zaradi slabe kvalitete in trganja pri pranju prosí za spremembo normativne zaščitnih sredstev: namesto ene delovne obleke naj bi jim dodelili na leto dve, SDS kovačnica-kalilnica pod razno opozarja, da v obstoječimi stroji ni več mogoče delati: »Prvo-majsko kladivo kljub prizadevanju ključavničarjev strojev ne de-la.« SDS je predlagala, da bi se čimprej paskala možnost tovarni-škega popravila. Nabavilo naj bi se novo kladivo, odstranilo pa klad-ivo »Persoti«, ker je to kladivo samo za prekovanje debelejših ko-madov. Zaradi neenakomernih udarcev je delo z njim zelo nevar-no. Predlagali so tudi nabavo nove peči na plin za ogrevanje surov-ca ter nabavo hidravlične stiskalnice. Opozarjajo tudi na nepravil-no točkovanje kovačev-specialistov v primerjavi s strugarji specia-listi glede na veliko razliko tako v specifičnosti dela kot pri delov-nih pogojih.

(nadaljevanje prihodnje)
Center za proučevanje samoupravljanja in
informiranje — Borilav Lakota

SINDIKAT IN PLANIRANJE

V januarju bomo že krepko sredi priprave za sprejem srednjeročnih planskih listin (1986—1990). Razen seveda tam, kjer zamujajo. Tam pa je že delo tudi za sindikat. Planiranje je namreč zavestno usmerjanje družbenega in gospodarskega razvoja. S planiranjem pa tudi delavci kot upravljalci družbenih sredstev obvladujejo pogoje pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka.

Zato je razumljivo, da tudi v sindikatu temu namenimo veliko pozornost. Tudi zato, ker je danes večkrat slišati, da v nestabilnih pogojih gospodarstva ni mogoče planirati. Vendar je kljub težavam planiranje razvoja treba zagotoviti na vseh ravneh, sicer bi prišlo do velike neusklajenosti proizvodnih programov, dela in storitev, dohodkov, osebnih dohodkov oziroma praktično vseh področij dela in življenja vse od delovne organizacije do federacije.

V sindikatu nas v zvezi s planiranjem zanimajo predvsem naslednja vprašanja:

- vse OZD, samoupravne organizacije in skupnosti morajo v zakonsko določenih rokih sprejeti planske listine in to skladno z načelom sočasnega načrtovanja ter čim bolj in z načelom čimvečje usklajenosti planskih listin OZD (v vseh oblikah združevanja delovnih sredstev), s planskimi listinami samoupravnih skupnosti (KS, SIS) in z družbenimi načrti razvoja (občina, mesto, republika in federacija).

- Izhodišče načrtovanja v vsaki TOZD in v vseh drugih višjih oblikah združevanja dela in sredstev mora biti: povečanje realnih osebnih dohodkov, izboljšanje življenjskih in delovnih razmer delavcev, s tem pa bo možna tudi višja raven zadovoljevanja skupnih in splošnih potreb.

- Zato naj sindikalne organizacije in organi ovrednotijo predloge planskih aktov predvsem z naslednjih vidikov:

- ali načrtovana proizvodnja in izvoz zagotavlja ustrezno povečanje dohodka in ali je predvideno vse potrebno za samoupravno sporazumevanje med delavci TOZD, ki so povezani v reprodukciji, da bi načrtovano proizvodnjo in dohodek tudi dosegli;

- ali je predvidena preusmeritev proizvodnje v take programe, ki pomenijo večjo kakovost na podlagi lastnega znanja in višje stopnje predelave, kar naj omogoči izboljšanje konkurenčnosti;

- ali so predvideni ustrezni materialni, organizacijski in kadrovske ukrepi za preusmeritev proizvodnje;
- ali je predvideno manjšanje deleža materialnih stroškov v celotnem prihodku, in sicer s smotnejšo organizacijo dela, boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti ob skrajševanju delovnega časa itd.

- Do trenutka, ko to pišemo, bi morali v OZD že opraviti naslednje naloge:

- Delavski sveti bi morali sprejeti programe dela za pripravo srednjeročnih planov (roki, nosilci), sindikat pa bi moral na vseh ravneh združevanja oceniti sočasnost planiranja. Na zborih delavcev v TOZD bi morali sprejeti smernice za plane TOZD, v delovnih in sestavljenih organizacijah pa prvine za samoupravne sporazume o temeljnih plana (obravnavajo in sprejemajo jih zbori delavcev v TOZD).

Železarski globus

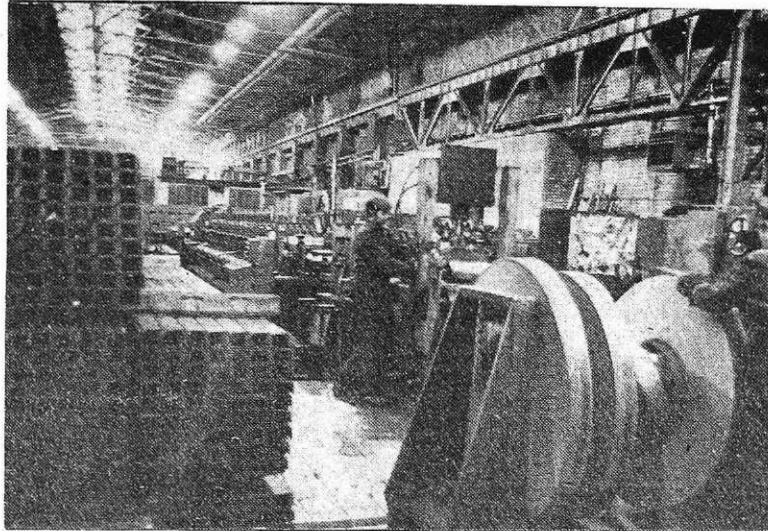
KOLUMBIJA

Ta latinskoameriška država bo že v bližnji prihodnosti postala ena izmed pomembnih dobaviteljev premoga za koksiranje za potrebe zahodnoevropskih železarn. Veliko nahajališče premoga El Carrejon, katerega zanesljive rezerve cenijo na tri milijarde ton, sedaj odpirata in pripravljata za proizvodnjo kolumbijska državna premovalna družba Carbolco in ameriška naftna družba Exxon Co. Investicijski stroški so predvideni v višini tri milijarde dolarjev in začetna letna proizvodnja tri milijone ton, ki se bo do leta 2000 povečala na 15 milijonov ton. Ko bo projekt tega premovalnika zaključen, bo to največji dnevni kop premoga na svetu.

KUBA

Na Kubi je največja železarna José Martí, ki ima letno proizvodno zmogljivost 350.000 ton surovega jekla. Jeklo izdelujejo v Siemens-Martinovih pečeh, v svojih valjarnah pa izdelujejo valjano žico, paličasto jeklo in lahke profile. S tehnično pomočjo nekega španskega podjetja so jo pričeli modernizirati, in sicer nameravajo postaviti dve 50-tonski obločni električni peči z dvema napravama za kontinuirno vlivanje gredic in letno proizvodno zmogljivost 500.000 ton. Končni cilj te modernizacije in rekonstrukcije je povečanje proizvodnje surovega jekla do leta 1990 na 1,05 milijona ton. Pri tem računajo tudi na dobavo dela potrebne opreme iz Sovjetske zveze.

V letu 1985 je »vozni red« obravnavanja in sprejemanja planskih dokumentov takle. V januarju je še čas za obravnavo osnutkov samoupravnih sporazumov o temeljnih planov (delovne organizacije, sestavljene organizacije, poslovne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti) na delavskih svetih, predloge teh dokumentov pa je treba obravnavati oziroma sprejeti do konca oktobra. Temeljni planov TOZD pa se sprejemajo z referendumom in to do konca aprila.

V TOZD Profilarna (foto I. Kučina)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD ŽIČARNA

Osnovna organizacija sindikata TOZD Žičarna je pripravila letno konferenco 6. decembra. Udeležilo se je 32 delegatov osnovne organizacije, predstavnikov občinskega sveta zveze sindikatov in konference sindikata Železarne.

V svojih poročilih so predsednik izvršnega odbora, referenta za šport oddihe, blagajnik, predsednika delavskega sveta in odbora samoupravne delavske kontrole prikazali svojo dejavnost v letu 1984. Bili so dokaj prizadevni in so sprejete naloge redno izvrševali. Manj uspešni pa so bili, kot je povedal vodja TOZD, pri izpolnjevanju proizvodnih obveznosti. Zelo jim je primanjkovalo delavcev, hkrati pa je bila velika tudi bolezenska in neopravičena odsotnost.

Tudi v letošnjem letu si bodo prizadevali dosledno izpolnjevati sprejete naloge, ki jih ni malo. Tako kot doslej si bodo prizadevali, da bi kljub težavam izpolnjevali mesečne družbene plane in proizvodne obveznosti. Aktivno se bodo pripravili na referendum v januarju in še bolj poživili inovatorsko dejavnost. Zaradi padanja standarda delovnih ljudi bodo podpirali socialno ogrožene sodelavce, se zavzemali za naraščanje osebnega dohodka, za nagrajevanje po delu in večjo razliko pri nagrajevanju dobrih in slabih delavcev. Radi bi dosegli takšno kadrovanje, da bi bila zagotovljena normalna zasedba strojev, čeprav s premeščanjem delavcev znotraj TOZD. Oživili bodo delovanje delegacij za SIS in samoupravnih organov, izpeljali razpravo o zaključnem računu po sindikalnih skupinah, spremljali izvrševanje izvoznih obveznosti, poživili aktivnost žena v rekreaciji in športu, vključevali mlade komuniste v samoupravne organe in skrbeli za izboljševanje delovnih pogojev na delovnih mestih.

TOZD ŽELJARNA

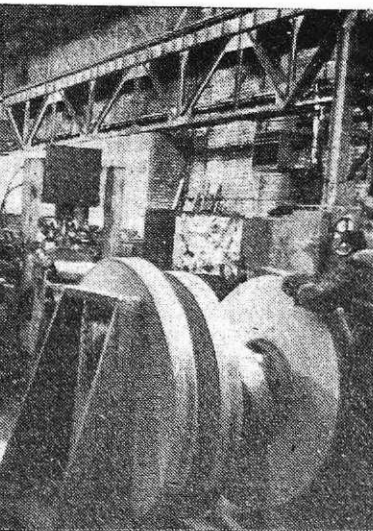
Na peti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Željarna, ki je bila 12. decembra, so imenovali dva člana v razpisno komisijo za izbiro vodja TOZD, ker dosedanemu poteče mandat.

Zaskrbljeni so tudi zaradi številnih reklamacij iz ZDA in ZRN zaradi slabe kvalitete izdelkov. Ker so kupci z njihovimi izdelki nezadovoljni, se lahko zgodi, da bodo izgubili naročila, vendar se tega vsi premalo zavedajo. Člani izvršnega odbora so zato sprejeli sklep, da morajo problematiko kvalitete in reklamacij obravnavati tudi osnovna organizacija zveze komunistov in delavski svet temeljne organizacije in ugotoviti krivca za tako stanje. Zahtevali

Osnutke planov TOZD in drugih organizacij je treba na delavskih svetih obravnavati do konca septembra, predloge planov pa sprejeti najkasneje do konca novembra.

Seveda se razume, da morajo izvršni odbori, konference in koordinacijski odbori osnutke in predloge vseh planskih dokumentov pravočasno obravnavati in s svojimi stališči seznaniti zbere delavcev in delavske svete. Sindikat pa lahko v procesu planiranja daje pobude za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, spodbuja načrtovanje in organizira javno razpravo.

(Informacija RS ZSS
za obveščanje
v združenem delu)

V TOZD Profilarna (foto I. Kučina)

so tudi, da se letne konference osnovne organizacije poleg vseh delegatov iz SDS in članov izvršnega odbora udeležijo tudi vsi delovodje in oba asistenta.

TOZD TRANSPORT

Enajsta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport je bila v četrtek, 20. decembra.

Obravnavali so priporočilo zdravnikov, da dvema sodelavcema odobrijo zdravljenje v toplicah. Odobrili so tudi denarne podpore in referenta za šport zadolžili, da popiše vse športne rekvizite. Seznanili so se tudi s programom samoupravnih aktivnosti v decembru.

TOZD VZDRŽEVANJE

V petek, 21. decembra, so se na trinajsti seji sestali člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje.

Pregledali so izvrševanje sklepov in delo komisij. Ogleda filmske predstave v Cankarjevem domu v Ljubljani, ki ga je pripravila komisija za kulturo, se je udeležilo 50 sodelavcev; komisija za odlikovanja je sodelavca predlagala za občinsko odlikovanje ob 22. decembru; komisija za prošnje in pritožbe bo v prihodnje preverjala dohodek članov družine sodelavca, ki prosi za denarno pomoč, apelirajo pa tudi na konferenco sindikata Železarne, da izdela kriterije za dodelitev podpor, da bi bile enotne za vso Železarno.

Zaradi priprave na letno konferenco morajo vse SDS obravnavati poročilo o delu osnovne organizacije in dati pripombe, ki jih bodo na konferenci posredovali njihovi delegati. Predlagali so tudi organe konference, pregledali program samoupravnih aktivnosti v decembru in desetim sodelavcem odobrili denarno pomoč. Sedem dalj časa bolnih sodelavcev bosta pred novim letom obiskala tudi vodja TOZD in predsednik izvršnega odbora OOS.

TOZD PROFILARNA

Na trinajsti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarna, ki je bila 28. decembra, so se dogovorili, da skličejo letno konferenco osnovne organizacije četrtega januarja. Predlagali so organe konference in vse referente zadolžili, da pripravijo poročila o delu komisij.

Dva sodelavca so imenovali v razpisno komisijo za izbiro vodja TOZD in obravnavali disciplinski prekršek sodelavca.

Prizadetim prebivalcem Kopaonika so skušali pomagati s 1.320 din, to je s 20 din od vsakega člana kolektiva.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

PES V SLUŽBI CIVILNE ZAŠČITE

Na snegu je lahko usoden tudi sren, ki prepreči prehod vonja iz plazovine na prosto. Prav tako zadržuje pasji voh globoko znižana temperatura zraka.

Uporabnost psa za iskanje zasutih in za reševanje je zelo pomembna. V zahtevnejših pogojih, ko nam ni znano nahajališče pogrešanca, sledni pes nakaže smer iskanja in naš s tem privede na ožje območje.

Iskalni psi so naš najboljši zaveznik, zlasti v odročnih, težko dostopnih in goratih krajih. Podobno velja tudi za nočne akcije. Človek je v temi zelo boren, saj nič ne vidi. Pes teh težav ne pozna, v temi še bolje vonja. Večja temperaturna razlika med hladnim nočnim zrakom in toplim zadahom pogrešanca še bolj pospeši pretok vonjav v okolje.

Pasji vodniki so običajno prvi na kraju dogajanja, zato so pomembne osebe pri izvedbi iskanja. Vodja iskanja je v neprestani zvezi z vodniki.

Ob nesrečah je delo psov postalo nezamenljivo — ob potresih, poplavih, snežnih plazovih itd. Takrat so sledni psi brez moči, ker ni sledi — takrat nastopijo v akciji iskalni psi.

Iskalnega psa uporabimo na terenu, ki je bil že preiskan. Po dveh urah vonj po reševalcih oslabi in pes zaznava samo vonj pogrešane osebe. Iskalni pes je hiter in učinkovit. Z več psi hkrati obdelamo več področij in s tem dobimo podatke za delo v naprej.

Ko skupina vodnikov s psi prejme nalogo, vodja iskanja določi, kako bodo živali zaposlene. Sledi razpored po naravnih posebnostih. Poti, steze, jarki, potoki, grebeni so v ta namen zelo pripravi. Podobno vodja razdeli živali po sektorjih v ruševinah. Poti naj se med seboj ne križajo.

Predhodna napoved uspešnosti je nemogoča.

Morda nekaj izkušnje iz preteklosti ob naravnih nesrečah. Ko je bruhal ognjenik na gori Sv. Helena, so pogrešili 70 oseb. Pogrešane so iskale štiri skupine s psi. Vsaka skupina je imela v svojem sestavu helikopter. Na območju delovanja ognjenika so našli debel ognjeniški pepel, iz katerega so štrlele ruševine hiš, deli vozil in ožgana drevesa. Iskalne skupine so delovale izjemno hitro. Zaradi varnosti so jih čakali helikopterji, saj so grozili ponovni izbruhi. Delali so tri dni, vendar življenja niso odkrili.

Nazorno je bilo tudi reševanje s psi po potresu v El Asnamu (Alžirija) v oktobru 1980. Iskanje je potekalo drugače kot pod goro Sv. Helene. Švicarski reševalci so tam pridobili mnogo koristnih izkušenj. Prva skupina z dvema enotama psov je bila na ruševinah že 19 ur po potresu. Reševalno akcijo je vodil vodja reševanja, v vsaki enoti so bili po trije vodniki s psom.

Druga skupina je prispela na teren dan pozneje, v tej skupini so bile tri enote. V vsaki enoti so bili štirje vodniki s psi, dodatno je bil še vodja reševanja, vendar brez psa. Imel je vlogo povezovalca posameznih vodnikov med seboj ter imel stalno zvezo z upravo alžirske civilne zaštite. Psi so bili pri iskanju zelo uspešni. Ponesrečence so nakazovali z lajanjem in z brskanjem v ruševinah. Pokazalo se je, da pes dneвно opravi štiri ali pet posegov, ki posamič trajajo do 40 minut, skupaj naj ne presežejo štirih ur dnevno. Po dveh treh posegih je sledil odmor za vodnike in pse. Na ta način sta švicarski skupini z osemnajstimi psi našli 22 živih in 169 mrtvih ponesrečencev. Psi so nakazali ponesrečence 234 krat. V obeh skupinah so sodelovali poleg poklicnih vodnikov tudi vodniki-amaterji.

Akcija v El Asnamu je bila resnica in ne običajna vaja. Vodniki psov so morali delati zbrano in umirjeno, sicer bi zmeda porazno vplivala na uspešnost psov.

ZIMSKI ODDIH V ČSSR

Obveščamo vas, da imamo na razpolago še nekaj prostih mest za zimski odih v Donovalyah od 25. januarja do 4. februarja 1985. Prijavi-te se lahko najkasneje do 18. januarja pri Sonji Jekovec, oddelek za družbeni standard, tel. 3211, kjer boste dobili tudi vse informacije.

Ob prijavi je treba vplačati stroške prevoza v višini 3.800,00 din, vse ostale stroške pa lahko odplačate v šestih mesečnih obrokih. Prijave bomo upoštevali po vrstnem redu sprejetja.

Komisija za oddihe
in izlete

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice, z dne 18. decembra 1984

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

KLJUČAVNIČAR 5 oseb
VODOVODNI INSTALATER 5 oseb
POGOJI: — ustrezna poklicna šola
— ali osem razredov osnovne šole
— najmanj eno leto delovnih izkušenj
— odslužen vojaški rok.

Delo je primerno za moške.

Prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovske sektorje Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Valjarna žice in profilov z dne 24. decembra 1984

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

ŽERJAVOVODJA 8-tonskega žerjava, šifra 8482, D-3, 7. ktg., 2 osebi

Pogoj: žerjavovodski tečaj.

Delo je primerno za ženske, ki so pripravljene delati v sistemu 4 + 1.

Prijave na posebnih prijavnicah, ki jih dobite pri tajnicah ali na sprejemnem oddelku kadrovskega sektorja, pošljite v roku osmih dni na naslov: Kadrovske sektorje Železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, Jesenice.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Jeklovlek z dne 20. decembra 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE IN OPRAVILA

OBRATNI TEHNIK KONSTRUKTER, šifra 1767 U-3, 12. kateg., 1 oseba

POGOJI: tehnična srednja šola — strojna smer in eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osmih dni na naslov: Kadrovske sektorje Železarne Jesenice, C. železarjev 8. Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

DEJAVNIKI RAZVOJA NAŠE DRUŽBE IN DOLGOROČNI PROGRAM EKONOMSKE STABILIZACIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni razvoj, stalno izboljševanje materialnih in drugih pogojev življenja in dela ter za nadaljnje dograjevanje in razvijanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v naši družbi. Takšno usmerjanje materialnega in družbenega razvoja pa je odvisno tudi od subjektivnih dejavnikov, ki imajo opredeljeno vlogo in naloge v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije.

Kot glavne subjektivne dejavnike (nosilce) usmerjanja materialnega in družbenega razvoja naše socialistične samoupravne družbe dolgoročni program ekonomske stabilizacije navaja:

1. Glavni nosilci strategije dolgoročnega razvoja morajo biti, kot je poudarjeno v separatu št. 20, »delavci v temeljnih oziroma delovnih organizacijah, v delegatskem sistemu in drugih širših oblikah združevanja dela in sredstev v združenem delu in v družbenopolitičnih skupnostih, kjer se odloča o dohodku. Potemtakem so to lahko le subjekti gospodarjenja v pogojih blagovne proizvodnje na socialističnih temeljih, ob polnem upoštevanju objektivnih ekonomskih zakonitosti, ki silijo vse subjekte k najrazličnejšim oblikam reprodukcijskega povezovanja ter združevanja na podlagi njihovih demokratično usklajenih ter trajnih posamičnih in skupnih interesov ter ciljev razvoja.« (Strategija in temelji razvoje politike) To pomeni, da dejavniki materialnega in družbenega razvoja ne morejo biti predvsem državni organi, tehnokratski sloji, odtujeni centri ekonomske in politične moči ter drugi nosilci odtujene oblasti. Zato je v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije posebej poudarjeno, da je treba zagotoviti resnične pogoje za doseganje dominantnega položaja delavskega razreda v družbeni reprodukciji in odločilno vlogo delavcev pri obvladovanju pogojev in rezultatov svojega dela, predvsem pa s presežkom dela in razširjeno reprodukcijo.

Zato je v separatih dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije rečeno, da je treba v nadaljnjem razvoju naše družbe dati prednost tistim nalogam, ki neposredno vplivajo na:

- učinkovitejšo gospodarjenje in krepitev ekonomske ravni;
- dosledno delitev na podlagi delovnega prispevka;
- uveljavitev proizvodnega in kreativnega dela;
- boljše vrednotenje proizvodnega in kreativnega dela;
- omejevanje socialnih razlik v mejah rezultatov dela;
- krepitev vloge delovnih ljudi pri odločanju;
- postopno skrajševanje delovnega dne;
- rast življenjskega standarda itd.

S tem se bo okrepil družbenoekonomski položaj delovnih ljudi tako, da bodo lahko postali samostojni nosilci razvoja proizvodnih sil in krepitve materialne osnove združenega dela. Eden izmed pogojev za uveljavljanje delovnih ljudi kot kakovostnega dejavnika materialnega in družbenega razvoja pa so njihov strokovni, kulturni, politični in samoupravni pa tudi zdrav razvoj. Ravno zato je v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije navedeno, da je potrebno zagotoviti vse pogoje za vsestranski razvoj in uveljavljanje delovnih ljudi ali človeškega dejavnika, ki ustvarja materialne in duhovne dobrine in vrednosti v naši socialistični samoupravni družbi.

2. V dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije je poudarjeno, da mora delavec zavzeti tak položaj v družbi, ki mu po ustavi SFRJ pripada, da bo še bolj obvladal možnosti in rezultate dela ter vse odnose v družbeni reprodukciji. Zato je prisotno tudi vprašanje o razvoju političnega sistema socialističnega samoupravljanja, kot je zapisano v separatu o razvoju pravnega sistema z vidika ekonomske stabilizacije, in sicer: »ali ta sistem in vsi njegovi sestavni deli uspešno pripomorejo k trajnemu razvoju in krepitvi svobodno združenega dela z družbenimi proizvodnimi sredstvi, k samoupravljanju delavcev v proizvodnji ter k delitvi družbenega proizvoda v reprodukciji sploh. Pravni sistem mora učinkovito zagotavljati dosledno uveljavljanje pravice do dela z družbenimi sredstvi in temeljnega ustavnega načela, da samo delo in rezultati dela odražajo materialni in družbe-

ni položaj človeka.« Tako določen družbenoekonomski položaj delovnih ljudi je povezan s krepitvijo socialističnega samoupravnega proizvodnega načela, ki temelji na družbeni lastnini kot temeljnem proizvodnem odnosu ter razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in samoupravne demokracije. Delovni ljudje so torej kot ustvarjalci materialnih in duhovnih dobrin najpomembnejši dejavniki usmerjanja materialnega in družbenega razvoja v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Zato je toliko bolj pomembno, da politični sistem socialističnega samoupravljanja kot celota in vsak njegov sestavni del deluje tako, da bo učinkovito vplival na pospeševanje usmerjanja materialnega in družbenega razvoja naše socialistične samoupravne družbe. Prav gotovo so institucije (npr. delegatske skupščine) političnega sistema socialističnega samoupravljanja pomembno mesto za usmerjanje materialnega in družbenega razvoja. Med samoupravne dejavnike, ki lahko vplivajo na usmerjanje in pospeševanje družbenega razvoja v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, lahko uvrščamo predvsem:

a) delovne ljudi, ki lahko in morajo v razvejanem političnem sistemu s svojimi odločitvami in aktivnostmi vplivati na usmerjanje materialnega in družbenega razvoja naše socialistične samoupravne družbe;

b) institucije in subjekte socialističnega ekonomskega in političnega sistema, ki morejo s svojim delovanjem zagotoviti ne samo demokratičnost in učinkovitost delovanja sistema, ampak tudi delovanje (sprejemanje odločitev, zakonskih in samoupravnih predpisov itd.) v smeri usmerjanja in pospeševanja družbenoekonomskega in samoupravnega razvoja družbe;

c) delegatski sistem, ki tvori bistveno sestavino samoupravnega političnega sistema, more in mora s svojim delovanjem in odločanjem vplivati na usmerjanje razvoja naše socialistične družbe;

d) samoupravni sistem družbenega planiranja mora predstavljati pomembno sredstvo uresničevanja dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije in s tem tudi razvoja proizvodnih sil, znanosti, gospodarstva in družbenega razvoja družbe;

e) strokovne in upravne službe lahko s strokovno usposobljenimi delavci zagotovijo strokovno pomoč pri iskanju ustreznih rešitev za odločanje o usklajevanju interesov in potreb, politike in odločitev o usmerjanju materialnega in družbenega razvoja itd.

To pomeni, da ni mogoče doseči napredka v vsestranskem razvoju naše socialistične samoupravne družbe samo po sebi, stihistično, nenačrtno ali po nekem avtomatiziranem principu, temveč le z zavestnim, organiziranim, usklajenim in načrtnim delovanjem dejavnikov (objektivnih in subjektivnih) ali nosilcev razvoja. Zato je tudi v separatu: Sklepni del dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije navedeno naslednje: »To bomo lahko uresnili le, če se bomo usposobili, da razvoj zasnujemo na boljšem izkoriščanju vseh razpoložljivih dejavnikov ekonomskega in družbenega razvoja.« V tem smislu lahko uporabimo poudarek iz govora Staneta Dolanca na slavnostni seji DS SOZD Slovenske železarne 1. decembra 1984, ko je dejal: »V zvezi z iskanjem odgovorov na številna vprašanja, s katerimi se soočamo v razvoju naše družbe, pa

tudi z nekaterimi dozdevnimi dilemami glede velikih sprememb v političnem sistemu, bi rad poudaril, da bi morala biti tudi nadaljnja izgradnja našega političnega sistema oziroma rešitve v zvezi s tem v pravem pomenu te besede nadaljevanje in nadgradnja sistema svobodnega združenega dela. To pomeni, da mora biti osnovni cilj vsakega, torej tudi sedanjega dela v zvezi s kritično analizo funkcioniranja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, postavljanje institucij političnega sistema v funkcijo dejavnega in učinkovitega nadaljnjega razvoja socialističnega in samoupravnega proizvodnega odnosa. Samo tako bo naš celotni politični sistem v neposredni funkciji interesov in potreb delovnih ljudi, organiziranih v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v občinah, republikah, pokrajinah in v federaciji.«

3. V naši socialistični samoupravni družbi, ki je zavestno, načrtno in organizirano vodena družba, imajo in morajo imeti posebno vlogo družbenopolitične organizacije ali subjektivne sile, ne samo pri krepitvi socialistične individualne in družbene zavesti, ampak tudi pri usmerjanju materialnega in družbenega razvoja. To pomeni, da so subjektivne sile pomembni dejavniki razvoja, ki imajo poudarjene naloge v zvezi s tem tudi v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije. Tako je v sklepnem delu dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije rečeno tudi tole: »V vseh takih prelomnih trenutkih in obdobjih naše družbe, kot kažejo vse naše revolucionarne izkušnje, je odločilna sposobnost organiziranih subjektivnih sil, socialistične zveze delovnega ljudstva, zlasti pa zveze komunistov, da na podlagi kritičnega gledanja na stanje v družbi zgradijo program sprememb v razvoju družbenih odnosov in proizvodnih sil, ki za dano razvojno stopnjo dajejo odgovore, kako reševati naraščajoča družbeno in ekonomska protislovja na dolgoročni smeri razvoja socialističnega samoupravljanja in utrjevanja federativnega značaja jugoslovanske skupnosti.« V separatih dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije so navedene nekatere naloge subjektivnih sil kot dejavnika družbenega razvoja in uresničevanja programa ekonomske stabilizacije. Aktivnost vseh organiziranih subjektivnih sil se mora izraziti v tem, da vodijo boj za:

- trajne opredelitve naše socialistične družbe,
- uresničitev dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije,
- razvijanje sistema socialističnega samoupravljanja,
- ustvarjanje družbenih možnosti za nemoten razvoj proizvodnih sil,
- skladnejši materialni in družbeni razvoj nasploh itd.

Zato morajo subjektivne sile, kot je navedeno v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije, bolj tekoče spremljati:

- dejanska dogajanja v celotni družbi, predvsem pa v združenem delu,
- idejna omahovanja, zablude in družbene deformacije in se ob tem tudi neposredno borbena angažirati,
- krizne točke v združenem delu in v družbi in drugo.

To pomeni, da so subjektivne sile pomembni dejavniki za uresničevanje dolgoročnega programa ekonom-

STANETU REVU V SLOVO

Čeprav se zavedamo, da že z rojstvom nad človekom zagospodari tudi smrt, nas vsaka smrt človeka pretrese, še posebej, če ga je mnogo prezgodaj iztrgala iz kroga njegove družine, iz vrst aktivnih delavcev in borcev za srečnejši in lepši jutrišnji dan, iz vrst ljudi, ki so več dajali drugim, kot so zahtevali zase. Med te ljudi in borce je sodil tudi naš sodelavec STANE REV. Zato smo ob njegovi mnogo prezgodnji smrti onemeli, čeprav smo vedeli, da njegovo življenje ogroža zahrbtna bolezen. Upali smo, da jo bo premagal, tako kot je v svojem življenju uspešno premagoval našeto ovir in težav, toda žal, zgodilo se je najhujše. Pred iztekom starega leta smo se za vedno poslovili od sodelavca, tovariša in prijatelja, vzornega delavca, borca in revolucionarja, osemindesetletnega STANETA REVA.

Svojo življensko pot je Stane Rev začel 11. novembra 1926 na Potokih, v zdravem in naprednem okolju, ki mu je dalo osnovo za njegovo nadaljnjo življensko pot. Še ne osemnajstletni mladenič se je priključil borcev za svobodo in lepšo prihodnost in v tem revolucionarnem boju ostal vse do svoje prezgodnje smrti. Kot komunista smo ga srečevali pri opravljanju različnih dolžnosti v mladinski organizaciji, sindikatu, socialistični zvezi, zvezi komunistov, v organih ljudske oblasti in kasneje delegatskih skupščinah in to od nekdanjega okraja, občine do republike. Bil je delegat na devetem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in osmem kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Po uspešno zaključenih metalurški industrijski šoli se je v oktobru leta 1947 zaposlil kot strugar v cevarni naše železarne. Nato je nekaj časa opravljal dolžnost personalnega referenta in se leta 1951 vrnil na delovno mesto strugarja v jeklovleku. V letih

1959—1965 je opravljal različne profesionalne dolžnosti v bivšem okrajnem in občinskem komiteju partije. Leta 1965 se je ponovno zaposlil v Železarni in postal dninski asistent v jeklovleku, leta 1976 pa vodja proizvodnje v TOZD Jeklovlek. V tem času je naredil tudi srednjo politično šolo in ob delu uspešno dokončal triletno mojstrsko šolo. Koliko energije in volje je bilo potrebno, da je zmožni vse to. Stane ni poznal počitka zase, niti besed »ne zmorem« ali »ne morem«.

V Železarni je ves čas deloval tudi v tovarniškem sindikatu in v upravnem odboru ter delavskem svetu Železarne in svoje temeljne organizacije, bil je predsednik odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu in drugih izvršilnih organov. Vseskozi je bil v središču revolucionarnega delovanja, hkrati pa tudi vzoren delavec v proizvodnji in priljubljen sodelavec.

Ob vseh odgovornih delovnih, političnih in samoupravnih dolžnostih pa so Staneta odlikovale še skromnost, plemenitost in poštenost. Čeprav je bil po značaju zelo miren, je bil zelo občutljiv za krivice in izkoriščanje in odločen v boju za uresničevanje ciljev socialistične revolucije ter energičen in neizprosno ob zlorabah, slabem delu ali nedelu.

Ob tem delu, ki je včasih tudi pressegalo zmogljivosti prečnega človeka, je Stane Rev počasi izgoreval, dokler ni izgorel zato, da bi bilo vsem nadaljnjim generacijam še lažje in da bi živele še bolj srečno, da ne bi občutile gorja in pomanjkanja, ki ju je v mladosti moral doživljati on. Take osebnosti, kot je bil Stane Rev, pa s svojim delom ostajajo med nami in nas navdihujejo za nadaljnje napore za doseg cilja naše socialistične revolucije, ki ji je Stane Rev žrtvoval velik del svojega življenja.

ske stabilizacije, za premagovanje sedanjih nasprotij in težav ter za nadaljnji uspešen materialni in družbeni razvoj naše socialistične samoupravne družbe.

Povsem razumljivo je, da moremo tudi v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije najti poudarjeno vlogo ZKJ kot idejnopolične sile delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, brez katere ne bo uspešnega reševanja nalog, pred katerimi je naša socialistična samoupravna družba. Zato naj omenimo še misel iz referata Andreja Marince na 13. seji CK ZKS 24. decembra 1984, ko je med drugim poudaril: »Zveza komunistov si je zastavila nalogo, da utrdi svojo idejno in akcijsko enotnost, da bo lahko v skladu z ustavo, programom in sklepi kongresa ZKJ učinkoviteje opravljala svojo družbeno vlogo in uspešneje prispevala k reševanju dilem pri graditvi socialistične samoupravne družbe.«

4. Bolj kot doslej pa se mora uveljaviti kot sredstvo ali subjektivni dejavnik za usmerjanje materialnega in družbenega razvoja naše družbe razvit in učinkovit sistem družbene obveščanja. O tem je v separatu: Temelji strategije tehnološkega razvoja zapisano naslednje: »Eden od osnovnih pogojev za uspešen razvoj sodobne znanosti sploh, še zlasti za samoupravno odločanje delavcev v združenem delu, kadar raziskuje najboljše možnosti medsebojnega tehnološkega in ekonomskega povezovanja, je učinkovit sistem družbene obveščanja.« (separat, št. 14, str. 61)

Informacije kot sredstvo družbenoekonomskega razvoja morajo prispevati k temu, da bo delovanje sistema družbenega odločanja na vseh ravneh samoupravne družbene organiziranosti bolj kreativno in učinkovito. K temu je potrebno do-

dati še vedno večjo potrebo po uvedbi in uporabi informacijskih sistemov, ki so povezani z najsodobnejšimi tehničnimi sredstvi, in sicer za potrebe gospodarstva, družbenih služb, znanstveno-raziskovalnega in tehnološkega razvoja.

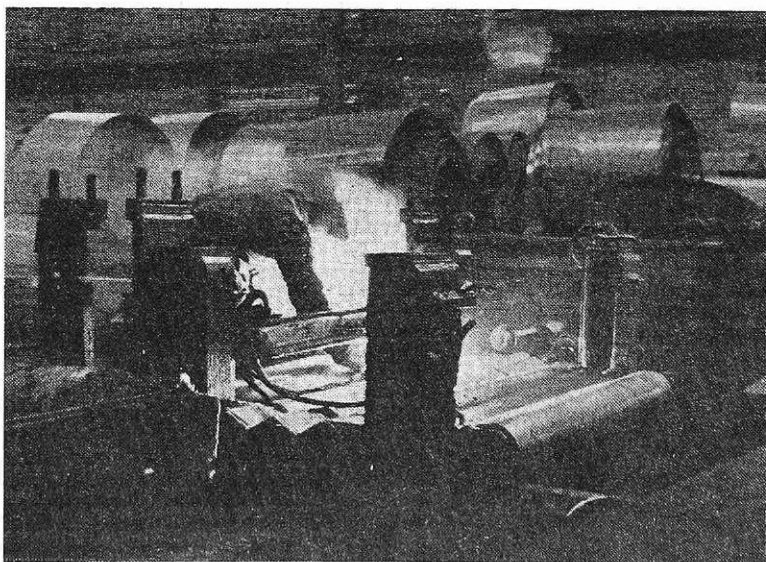
Za uresničitev ciljev in nalog dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije je potrebno zagotoviti dejavno in učinkovito ter usklajeno delovanje vseh subjektivnih dejavnikov razvoja naše socialistične samoupravne družbe. Le tako bo mogoče zagotoviti najširšo mobilizacijo in aktivnost organiziranih subjektivnih sil in drugih dejavnikov, ki smo jih omenili pri usmerjanju materialnega in družbenega razvoja in pri nadaljnjem razvoju socialističnih samoupravnih ter družbenoekonomskih procesov in odnosov nasploh.

Srečko Krč

Železarski globus

AVSTRIJA

Obrat za gradnjo industrijskih naprav avstrijske železarske družbe VOEST-Alpine vedno bolj širi svojo dejavnost pri gradnji železarskih naprav po svetu. Vendar je zanimivo, da se spreminjajo zemljepisna področja, kjer je njegova dejavnost najbolj uspešna. Ob začetku leta 1984 je bila vrednost projektov v arabskih deželah 49,7 % in v vzhodnoevropskih socialističnih deželah 38,8 % njegove dejavnosti. Ob koncu leta so se ta razmerja zmanjšala na 19,1 % oziroma 18,5 %. Vzporedno s tem pa se je njena dejavnost v istem obdobju povečala v ZDA z 1,0 % na 18,5 % in v Aziji z 1,5 % na 30,1 %. Na splošno pa je bila angažiranost družbe na tem področju v primerjavi z letom 1983 nekoliko manjša.

Med novembrskim remontom na liniji rezanje v valjarni štel (foto I. Kučina)

PROGRAM PREHODA NA EKONOMSKE STANARINE, KI POKRIVAJO STROŠKE ENOSTAVNE REPRODUKCIJE DRUŽBENEGA STANOVANJSKEGA SKLADA V SRS DO LETA 1987

V SR Sloveniji je bilo ob koncu leta 1984 v družbenem upravljanju 186.200 stanovanj s površino 9.834.500 kv. m in revalorizirano vrednostjo 302.616.361.000 dinarjev. Upoštevajoč povišanje stanarine s 1. septembrom 1984 v povprečju za 32 %, bodo obračunane stanarine za leto 1984 znašale 3.229.839.000 dinarjev, ali le 1,067 % revalorizirane vrednosti stanovanj, oziroma 41 % programirane stopnje stanarine.

Povprečna programirana stopnja stanarine glede na revalorizirane vrednosti stanovanj v SR Sloveniji, določena na podlagi metodologije za določanje in evidentiranje stanarin v SR Sloveniji, znaša 2,58 %. Ne glede na starostno strukturo, strukturo tipičnih objektov in višino poprečne gradbene cene stanovanj, minimalna stopnja ekonomske oz. programirane stopnje stanarine v posamezni občini ne sme biti nižja od 2,44 %. V strukturi stanarine 2,58 % znašajo (1 %) 38,76 % amortizacija, (1,16 %) 44,96 % sredstva za vzdrževanje, (0,24 %) 9,30 % stroški upravljanja, (0,18 %) 6,98 % stroški za civilno zaščito.

IZHODIŠČA ZA PREHOD NA EKONOMSKO STANARINO

1. Osnova za izračun programa prehoda na ekonomsko stanarino je dosežena stanarina v decembru 1984 in revalorizirana vrednost stanovanjskega sklada v letu 1984 z indeksom 150.

2. Prehod na ekonomsko stanarino se izvede v treh letih, in sicer v letu 1985, 1986 in 1987.

Skupščina SR Slovenije je ob obravnavi poročila o uresničevanju politike družbenoekonomskega razvoja SR Slovenije v letu 1984 (25. julija 1984) sprejela sklep o izvedbi sprejete dinamike prehoda na ekonomske stanarine do konca leta 1985. Izpolnitev tega sklepa bi pomenilo 251 % povečanje stanarin v letu 1985. Tako povečanje stanarin v enem letu (nadomestitev zamujenege iz preteklih let) bi bilo neizvedljivo, zato je predlagan podaljšani rok za uresničitev cilja do leta 1987.

Pri revalorizaciji stanovanjskega sklada v času prehoda se upoštevajo

deflatorji: za leto 1985 145, za leto 1986 140 in za leto 1987 135.

4. V letu 1985 naj se doseže najmanj 65 %, v letu 1986 84 % in v letu 1987 100 % stopnja ekonomske stanarine.

5. Prehod na ekonomske stanarine se izvede enkrat letno in to januarja za tekoče leto ali dvakrat letno, 1. januarja in 1. julija za tekoče leto.

6. Za leto 1985 se mora pri prehodu na ekonomske stanarine upoštevati priporočilo skupščine Zveze stanovanskih skupnosti Slovenije z dne 21. novembra 1984 in poveča stanarina 1. januarja 1985 za najmanj 35 % (delno povišanje za leto 1985) in najpozneje do 1. julija 1985 še za razliko, tako da se bo v letu 1985 dosežla 65 % stopnja ekonomske stanarine.

7. Ob uveljavljanju ekonomskih stanarin se mora zagotoviti delna nadomestitev stanarin družinam z nizkimi dohodki v skladu s samoupravnim sporazumom o uresničevanju socialnovarstvenih pravic in upoštevajoč prvo varianto v sistemu delnega nadomeščanja stanarin v SR Sloveniji in tako posledno uveljaviti varnost občana pri uporabi stanovanja.

8. V ta namen stanovanjske skupnosti zagotovijo potrebna sredstva iz sredstev solidarnosti.

9. Uveljavitev stanarin, ki zagotavljajo enostavno reprodukcijo stanovanjskega sklada, izhaja iz dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije stanovanjskega in komunalnega gospodarstva in družbenega dogovora o skupnih elementih stanovanjske in komunalne politike.

PREHOD NA EKONOMSKE STANARINE

S povišanjem stanarine enkrat letno:

leto	revalorizirana vrednost stanovanja v 000	letna stanarina v 000	povišanje stan. v % 1. 1. 1. 7.	stanarina v % od reval. vrednosti	od progr. stopnje
1984	302.616.361	3.229.839	—	1,067	41
1985	438.793.723	7.267.131	125	1,656	56
1986	614.311.212	13.226.160	82	2,153	84
1987	829.320.136	21.493.248	62	2,592	100

V programu prehoda na ekonomske stanarine je predvideno, da se v letu 1985 doseže predvidenih 65 %, v letu 1986 84 % in v letu 1987 100 % stopnja programirane stopnje stanarine, oziroma stanarina, ki pokriva stroške enostavne reprodukcije. V naslednjih letih srednjeročnega obdobja 1986—1990 se bo stanarina tekoče usklajevala z revalorizirano vrednostjo stanovanjskega sklada.

DELNO NADOMEŠČANJE STANARIN DRUŽINAM Z NIZKIMI OSEBNIMI DOHODKI

Družine z nizkimi dohodki imajo pravico do delne nadomestitve stanarine in s tem do socialne varnosti pri uporabi stanovanja, podlaga za presojo upravičenosti do socialno varstvene pomoči je:

a) samoupravni sporazum o uresničevanju socialno varstvenih pravic (Uradni list SRS št. 26/48) oziroma dogovorjena raven socialne varnosti. Ta znaša za zaposlene največ 55 % od poprečnega mesečnega čistega OD v SRS v minulem letu in največ 43 % za ostarele in druge nepreskrbljene osebe (za prizadete osebe 50 %).

b) razpredelnica za ugotavljanje znosne stanarine oziroma stanarine, ki ob ugotovitvi dogovorjene ravni socialne varnosti izraža družbeno sprejemljivo obremenitev družine in se določa v odstotku od stvarnega mesečnega dohodka na družinskega člana posameznega tipa gospodinjstva. Razpredelnico sprejme skupščina Zveze stanovanskih skupnosti Slovenije.

Pregled znosne stanarine za posamezni tip gospodinjstva (tabela ZSSS)

Tip gospod.	Skupni mejni dohodki	Koeficient	Znosna stanarina	Predvidena stanarina v letu 1985	Delna nadomestitev najmanj največ
1.	14.702	6,8	1.000	2.002	1.002
2.	26.196	6,00	1.572	2.816	1.244
3.	40.898	4,6	1.881	3.631	1.750
4.	52.393	4,0	2.096	4.380	2.284
5.	63.887	3,2	2.044	5.311	3.267
6.	75.381	3,1	2.337	6.256	3.919

LEGENDA:

— tip gospodinjstva predstavlja število članov gospodinjstva,
— mejni dohodek je po določenih samoupravnih sporazumih o uresničevanju socialnovarstvenih pravic 55 % poprečnega mesečnega čistega dohodka na zaposlenega v SRS v minulem letu za zaposlene družinske člane in 43 % iste osnove za ostarele in nepreskrbljene osebe. V izračunu je upoštevano, da znaša poprečni OD na zaposlenega v letu 1984 26.730 din;
— znosna stanarina je znesek, ki se dobi z uporabo koeficienta v odnosu do skupnega mejnega dohodka

(znosna obremenitev tipa gospodinjstva);

— pri delni nadomestitvi stanarine je v prvi koloni navedena najmanjša delna nadomestitev stanarine za določen tip gospodinjstva, ki ima pravico uveljaviti delno nadomestitev stanarine. V primerih, da je socialno stanje posameznega tipa gospodinjstva slabše (druga kolona), se delna nadomestitev poveča do 80 % od predvidene stanarine oziroma do največje možne nadomestitve stanarine.

Po devetem členu samoupravnega sporazuma so možne še izjemne olajšave na predlog socialnega var-

stva v primerih, ko komisija ugotovi utemeljene razloge za to. Možno pa je po enakem postopku tudi odkloniti delno nadomestitev stanarine, če se izkazani podatki o socialnem stanju ocenijo kot nerealni.

Program prehoda na ekonomske stanarine do leta 1987 v SRS sprejemata Skupščina socialnega varstva Slovenije in Zveza stanovanskih skupnosti Slovenije. Samoupravne stanovanske skupnosti v SR Sloveniji na tej osnovi skupaj s skupnostmi stanovanj izdelajo in sprejmejo svoje programe prehoda na ekonomske stanarine, program delnega nadomeščanja stanarin družin z nizkimi dohodki in program vzdrževanja stanovanj in stanovanskih hiš v družbeni lasti, upoštevajoč spremenjene materialne pogoje gospodarjenja z družbenim stanovanjskim skladom.

V ta namen je potrebno pravočasno zagotoviti strokovne podlage za izdelavo in izvedbo programov vzdrževanja, prenove in nadomestitve stanovanj in stanovanskih hiš v družbeni lastni ter zagotoviti namensko, gospodarno in sprotno uporabo sredstev stanarin.

S prehodom na ekonomske stanarine bo povečana materialna osnova gospodarjenja s stanovanji in stanovanskimi hišami v družbeni lasti, s tem pa bodo dani tudi pogoji za hitrejšo uveljavljanje hišne samouprave oziroma družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu.

Iz gradiva za skupščino povzel Stane Torkar

PRIPIS UREDNIŠTVA: V jeseniški občini smo po podatkih Stanovanjske skupnosti Jesenice v letu 1984 dosegli 52,45 % stopnjo ekonomske stanarine, oziroma 1,28 % valoriziranega faktorja vrednosti, ki naj bi po prvotnem programu dosegel letos 2,44 %. Kakor je razvidno iz sestavka pa je ta cilj prestavljen v leto 1987. Po programu smo v jeseniški občini ta cilj v preteklih letih dosegali: leta 1982 — 0,99, 1983 — 1,23 in 1984 — 1,28 %.

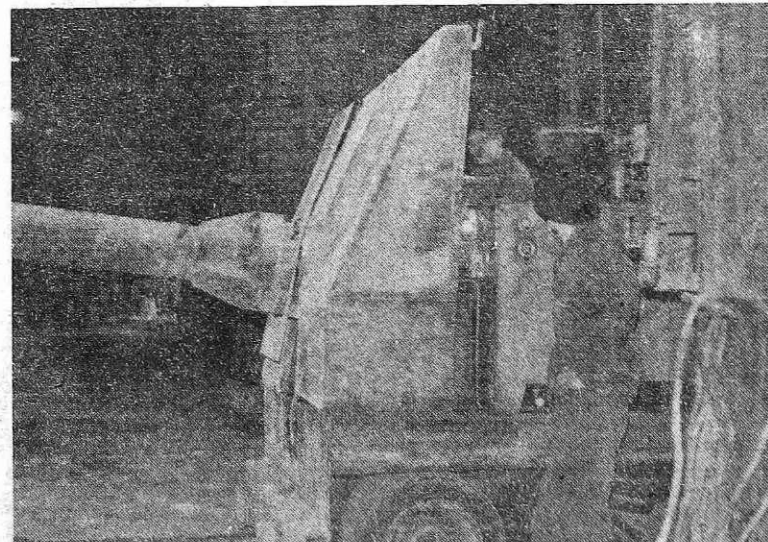
Železarski globus

LR KITAJSKA

Ta država je največji kupec železarskih izdelkov, ki jih izvažajo japonske železarnice. Letos jih bo kupila okoli 6,8 milijona ton. Samo cevi, med njimi največ brezšivnih, bo več kot milijon ton. Za leto 1985 japonske železarnice računajo, da bodo to količino ob istočasnem dvigu cene povečale za okoli 10 %. Povečanje cene utemeljujejo s tem, da so do zdaj dobavljale svoje proizvode LR Kitajski po cenah, ki so bile nekoliko nižje, kot tiste na mednarodnem tržišču.

LATINSKA MAERIKA

Po podatkih južnoameriškega instituta za železo in jeklo (ILFAFA) bodo države te celine povečale izkop železove rude s 108 milijonov ton, doseženih v letu 1983, na 110 milijonov ton letos. Več kot 60 % te količine bodo izvozile v Evropo, Severno Ameriko in na Japonsko. V zadnjih letih so v rudnikih modernizirali proizvodnjo in povečali zmogljivost za izdelavo pelet s 23 milijonov ton v letu 1980 na sedanjih 30 milijonov ton.

Zakladalec električne peči (foto I. Kučina)

12. SEJA SKUPŠČINE SOCIALNEGA VARSTVA SLOVENIJE

Za zadnjo sejo skupščine Skupnosti socialnega varstva Slovenije je bil predložen razmeroma obširen dnevni red. Med pomembne zadeve, o katerih so govorili na seji, lahko uvrstimo: predlog resolucije o politiki uresničevanja usmeritev družbenega plana SRS za obdobje 81—85 v letu 1985, osnutek smernic za dolgoročni razvoj socialnega varstva v SR Sloveniji, analiza uresničevanja svobodne menjave dela, spremembe delovnega in finančnega načrta skupnosti za leto 1984 in delovni in finančni načrt skupnosti Socialnega varstva Slovenije v letu 1985. Iz gradiva povzemam nekatere ugotovitve.

Iz predloga resolucije je razvidno, da se za leto 1985 predvideva povečanje družbenega proizvoda za 2,5 %, kar bi dosegli z rastjo industrijske in kmetijske proizvodnje. Naložbe v osnovna sredstva gospodarjenja naj bi povečali za 4 %. Pri tem naj bi ob enoodstotnem povečanju zaposlenosti v gospodarstvu in ob nespremenjeni ekonomičnosti dosegli 1,5 % povečano delovno storilnost. V poglavju, ki govori o politiki življenjskega standarda in socialne varnosti, osnutek med drugim poudarja, da bo mogoče življenjsko raven dvigniti le z boljšim in gospodarnjšim delom. Sredstva za osebne dohodke in za skupno porabo se bodo oblikovala v odvisnosti od storilnosti živega in minulega dela. Predlog poleg tega od storilnosti živega in minulega dela. Predlog poleg tega opredeljuje neposredne naloge nekaterih skupnosti s področja socialnega varstva, med drugim tudi uveljavitev enotne skupne evidence v vseh občinah na območju SR Slovenije.

Gradivo ugotavlja, da so v resoluciji v zvezi s socialno varnostjo nekatere protislovne usmeritve. Medtem ko temeljni cilji poudarjajo, da bomo povečali obseg dejavnosti, pa v nadaljevanju resolucija predvideva 10 % zaostajanje sredstev v ta namen. Ugotavlja, da v socialnem varstvu ni več veliko rezerv, vsaj kar zadeva neselektivnost socialnovarstvenih pomoči in drugih programov. Poleg tega tudi druga gradiva navajajo, zaostajanje družbenoekonomskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih, kar pomeni, da se bo ob takih usmeritvah njihov položaj še poslabšal. Ugotavljamo, da z nadaljnjim zniževanjem sredstev za družbene dejavnosti ne bomo rešili gospodarskih težav, pač pa utegnemo povzročiti prav nasprotno učinke. Predlagamo, naj bi ponovno preverili usmeritve za prihodnje leto in si prizadevali zaustaviti realno zmanjševanje sredstev za družbene dejavnosti.

Nadalje gradivo ugotavlja, da v poglavju o družbenih dejavnostih ni natančneje opredeljeno, kako bomo zagotovili prednost mladi družini, zato delegati predlagajo, naj predlagatelj dopolni sedmo in osmo točko III. poglavja resolucije tako, da:

— določijo, v kakšnem obsegu bodo usklajevani pokojninski prejemki v letu 1985, pri čemer podpirajo uresničitev določb družbenega dogovora;
— zaveže vse dejavnike, da bodo v letu 1985 na vseh področjih socialnega varstva, zlasti glede varstva družine, materinstva in varstva otrok, dosledno uveljavljali samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic in s tem zagotovili selektivnost pri odločanju o socialnovarstvenih pomočeh in drugih pravicah na vseh ravneh. Uvedba enotne skupne evidence je namreč le eden od pogojev za to;

— dopolni besedilo o dodeljevanju solidarnostnih stanovanj z načelom, da bodo prednostno obravnavane ogrožene mlade družine.

Skupščina je pozvala občinske skupnosti socialnega varstva, naj bolj ustvarjalno sodelujejo pri oblikovanju občinskih planskih dokumentov za naslednje leto.

V analizi o uresničevanju svobodne menjave dela so ugotovljeni nekateri vplivi in vzroki, ki zavirajo uresničevanje svobodne menjave dela, poleg nekaterih kritičnih pojavov v praksi. Analiza tudi ugotavlja, da je bilo za obdobje 1981—1984 značilno stalno zmanjševanje sredstev.

Delež sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb se je v družbenem proizvodu namreč zmanjšal za 12 % v letu 1981, na 9,3 % v letu 1984. Pri neposrednem uresničevanju svobodne menjave dela se soočamo predvsem s problemi, ki se nanašajo na:

— celovitejšo programsko usmeritev družbenih dejavnosti in usklajevanje potreb in možnosti;

— usklajevanje programov in njihovo prilagajanje gospodarskim razmeram na ravni občine in republike. Ker ne delujejo samoupravni mehanizmi, se krepi vloga izvršnih svetov in administrativno urejanje;

— razmejevanje tako imenovanih zagotovljenih programov, ki pogosto predstavljajo skoraj celotno dejavnost;

— merila za vrednotenje dela izvajalcev. Niso bila izoblikovana kvalitetna merila, zato sta največkrat edini merili količina in obseg storitev. Pogosto tudi ni nadzora nad opravljanjem storitev. Med drugim je posledica tega tudi to, da nismo sposobni materialno spodbujati kvalitetnejših storitev.

Skupščina je opozorila, da moramo na področju družbenih dejavnosti zaustaviti upadanje deleža sredstev v družbenem proizvodu in v začetku novega srednjeročnega obdobja zagotoviti povečanje deleža sredstev za to področje, da bi tako zmanjšali razlike med osebnimi dohodki v gospodarstvu in dohodki v družbenih dejavnostih.

Predvsem pa moramo odpraviti intervencijske administrativne omejitve na podlagi linearnih prepovedi ter matematičnega indeksiranja.

Razprava je opozorila na vprašanje, kako okrepiti delegatski sistem, odpraviti neučinkovitost temeljnih delegacij in konferenc delegacij in tako izboljšati organiziranost skupnosti.

V vseh skupnostih socialnega varstva morajo temeljito obravnavati analizo uresničevanja svobodne menjave dela in informacije o osebnih dohodkih. V skupnostih naj bi predvsem ugotovili, kakšen je družbenoekonomski položaj delavcev na področju svobodne menjave dela, kako deluje delegatski sistem, kako zagotoviti sredstva za prioritne naloge, ki jih moramo izpolniti v naslednjem letu na področju socialnega varstva, kakšna je struktura delavcev, ki opravljajo strokovne naloge.

Na skupščini smo potrdili spremembe delovnega in finančnega načrta skupnosti za leto 1984 ter sprejeli delovni in finančni načrt za leto 1985. Pri finančnem načrtu za leto 1985 skupščina delegatov ni potrdila spremembe oziroma predloga za povečanje finančnih sredstev za povečanje obsega nalog v višini 2.864.350,00 dinarjev, ker vsi delegati ustanovitelji niso imeli pooblastila, da bi glasovali za tako povišanje. Tako zmanjšan finančni načrt prav gotovo ne bo omogočal izvrševanja vseh razširjenih nalog.

V zvezi prehoda na ekonomske stanarine je skupščina obravnavala naloge socialnega varstva pri zaščiti določenih kategorij ljudi, obravnavala pa smo tudi predlog lestvice znosnih stanarin.

Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic je veljaven samoupravni dokument tudi za občinske stanovanske skupnosti. Zato veljajo določbe o osnovnih merilih in postopku za ugotavljanje upravičenosti do delne nadomestitve stanarin v celoti tudi zanje. S sprejemom lestvice bodo občinske stanovanske skupnosti v celoti uredile merila in postopke in posebni pravilniki, ki so to problematiko doslej urejali, ne bodo več potrebni.

V nadaljevanju seje smo sprejeli predlog družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke funkcionarjev v SRS in smernice za oblikovanje dokumenta o dolgoročnem razvoju socialnega varstva v Sloveniji v obdobju 1986—1995/2000. Smernice dolgoročnega razvoja socialnega varstva bodo v razpravi do 20. februarja 1985.

Skupščina je potrdila tudi nekatere kadrovske spremembe. Za direktorja skupnih strokovnih služb smo ponovno imenovali Slavka Grčarja, saj je na osnovi podanih ocen to delo v prvi mandatni dobi opravljal zadovoljivo.

Iz gradiva povzel Stane Torkar

PROBLEMATIKA POKOJNIN V OBČINI JESENICE

Izvršnemu svetu Skupščine občine Jesenice je bilo 26. decembra posredovano v obravnavo in nadaljnje ukrepanje gradivo v zvezi s problematiko pokojnin v občini Jesenice. Problematika nizkih pokojnin delavcev, zlasti Železarne Jesenice, pa tudi iz nekaterih drugih organizacij združenega dela, je bila zaradi padca življenjske ravni vse česče izpostavljena ob različnih priložnostih, posebej pa še v društvi upokojencev v jeseniški občini, izražajo pa na skupnem aktivu komunistov OO ZK Javornik in OO ZK Koroška Bela v mesecu avgustu 1984. Problematiko pokojnin je izpostavil tudi koordinacijski odbor društev upokojencev občine Jesenice.

Zaradi ocene, da je problematika pokojnin v občini Jesenice zelo pereča, je izvršni svet Skupščine občine Jesenice organiziral razgovor odgovornih dejavnikov v občini o problematiki pokojnin, zlasti zaradi podatkov in ocene, ker so bile pokojnine jeseniških upokojencev v letu 1983 pod slovenskim povprečjem in imajo nizke pokojnine predvsem upokojenci Železarne Jesenice. Ugotovljeno je bilo tudi, da se je zaradi reševanja življenjskega standarda znesek najnižje pokojnine v letu 1984 približal znesku pokojnine, pridobljene na osnovi vloženega dela za polno pokojninsko dobo. Nekatera nesorazmerja so kljub izvedenim valorizacijam pokojnin že v 1984. letu ostala, oziroma so se pomaknila na naslednji nivo upokojencev glede na višino pokojnine. Predvideni pa so tudi nekateri konkretni ukrepi v okviru Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije (SPIZ) v 1985. letu, ki naj bi uskladjali ugotovljene sistemske disproporcije, posebno v primerih, kjer so pokojnine nižje, upokojenci pa so kot aktivni delavci delali na težkih delih in so del svojega dohodka vlagali tudi v razširjeno reprodukcijo. Izvršni svet naj bi s svojimi pobudami sodeloval pri reševanju problematike nizkih pokojnin za polno delovno dobo zlasti v navedenih primerih vlaganja dela dohodka v razširjeno reprodukcijo.

Na podlagi zaključkov razgovora o problematiki pokojnin v občini Jesenice, ki je bil 20. septembra 1984, je bila sestavljena delovna skupina, ki pripravlja analizo pokojnin v občini Jesenice. Ta delovna skupina je pripravila predloge za saniranje obstoječega stanja ravni pokojnin v občini Jesenice, zlasti v Železarni Jesenice.

Delovna skupina se je dvakrat sestala in obravnavala strokovno mnenje o pobudi za odpravo zaostajanja pokojnin upokojenih delavcev Železarne Jesenice in analizo starostnih pokojnin, z upoštevanjem polne pokojninske dobe, v Železarni Jesenice.

V tem času sta v skladu z zaključki seje delovne skupine vodja skupine in član delovne skupine opravila dva delovna pogovora na strokovni službi SPIZ v SRS. Na osnovi delovnih pogovorov, opravljenih analiz in ostalih aktivnosti je skupina ugotovila:

Pokojnina zavarovanca ni socialno varstveni institut, temveč je rezultat minulega dela in je odvisna od osebnega dohodka, ki ga je delavec prejel v določenem obdobju (10 let) in pa pokojninske dobe, dosežene do upokojitve. Po veljavnih predpisih znaša pokojnina za polno pokojninsko dobo 85 % pokojninske osnove. Pokojninska osnova pa ne predstavlja zavarovančevega zadnjega osebnega dohodka, pač pa povprečni osebni dohodek najugodnejših deset let zavarovanja. Osebni dohodek prejšnjih let se valorizira na predzadnje leto dela.

Razmerje med odmerjeno pokojnino in osebnim dohodkom zavarovanca tako ni 85 %, temveč se to razmerje giblje od 52 do 73 %, z manjšo pokojninsko dobo pa celo od 35 % naprej.

Po zakonu se pokojnine obvezno usklajujejo z gibanjem nominalnih osebnih dohodkov vseh delavcev, zaposlenih na območju republike. Višina, načini in roki usklajevanja se določijo s samoupravnimi splošnimi akti skupnosti.

Predlog družbenega dogovora o usklajevanju pokojnin je bil na dnevnem redu skupščine SPIZ v SR Sloveniji 21. decembra 1984. V tem družbenem dogovoru je urejeno usklajevanje pokojnin med letom in način prehoda na tekoče usklajevanje, usklajevanje pokojnin po rasti družbene produktivnosti dela in usklajevanje prej odmerjenih pokojnin s kasneje odmerjenimi.

V letošnjem letu je skupščina SPIZ v SR Sloveniji sprejela izjemen ukrep zaradi materialnega položaja upokojencev z najnižjimi pokojninami tako, da je med letom določila novo najmanjšo pokojninsko osnovo: Z novo odmero najnižjih pokojnin z upoštevanjem najmanjše pokojninske osnove pa so se najnižje pokojnine 1. oktobra 1984 povečale do 28,98 %, vse ostale pa le za

mo, da bo delo opravljeno v prvi polovici leta 1985.

Strokovna služba SPIZ bo pripravila izpis starostnih in invalidskih upokojencev iz panoge črna metalurgija, ki so delale v Železarni Jesenice. Izpis bo pregledala kadrovska služba Železarne Jesenice in upokojence razvrstila v določene najbolj tipične skupine del in opravil v Železarni. Kriterij za uvrstitev v posamezno tipično kvalifikacijsko skupino bi naj bil čas opravljanja določenega dela te skupine (vsaj deset let pred upokojitvijo). Za te tipične skupine naj bi Železarna zbrala tudi podatke o višini izplačanih osebnih dohodkih v letu 1982—1984 in povprečnih osebnih dohodkih v teh letih.

Delovna skupina predlaga, da akcija za reševanje pokojnin poteka:

1. Skupnost SPIZ bo pripravila podrobnejšo analizo ravni pokojnin, uveljavljenih v različnih časovnih obdobjih, s predlogi za ustrezno korekcijo razlik, v kolikor te v resnici obstajajo. Ta analiza bo služila kot podlaga za sprejemanje odločitev pristojnih družbenih dejavnikov (podpisniki družbenega dogovora). Analiza bo posredovana tudi v razpravo Izvršnemu svetu Skupščine občine Jesenice. Po sporočilu centra za AOP pri skupnosti (SPIZ) je bil izpis pripravljen ob koncu lanskega leta.

2. Po novi zakonodaji pa je podana možnost vplivanja na boljši gnotni položaj upokojencev, to je pravičnejša do ponovne odmere pokojnin po 27. čl. zveznega zakona. Po tej določbi ima zavarovanec, ki je uveljavil pravico do pokojnine, pravico, da se mu pokojnina ponovno odmeri tudi po delu osebnega dohodka, ki ga je uveljavil na podlagi minulega dela v odvisnosti od prispevka, ki ga je dal s svojim delom in upravljanjem z rezultatom gospodarjenja s sredstvi za zboljšanje in razširjanje materialne osnove dela. Ustrezna izpeljava določbe zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu v samoupravnih splošnih aktih organizacij združenega dela bi na podlagi naknadnih izplačih osebnih dohodkov minulega dela imela za posledico ponovno odmero že uveljavljenih pokojnin.

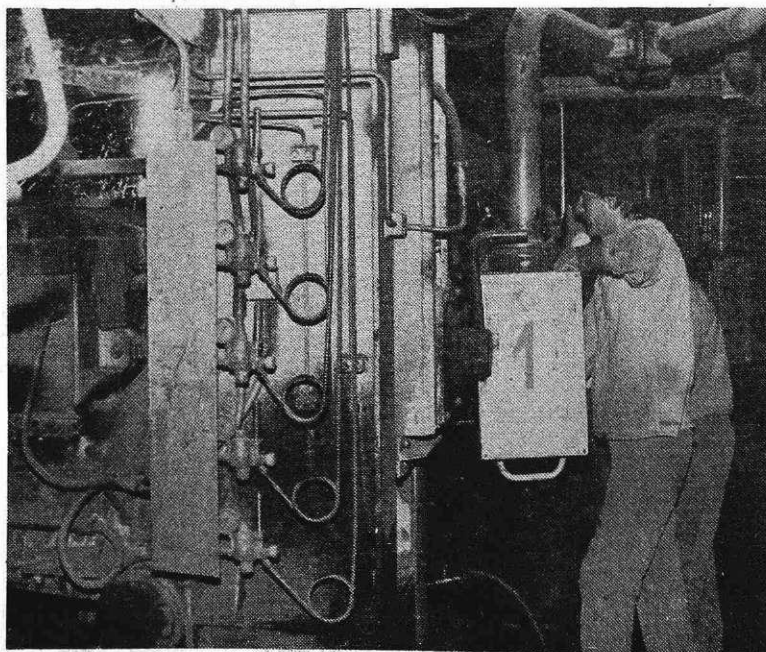
Prav ob razširjanju materialne osnove dela v Železarni Jesenice ali drugih OZD bo podana osnova za realizacijo teh določil.

3. Glede na dejstvo, da je pokojnina rezultat minulega dela, je potrebno v praksi izvajati nagrajevanje po vloženem delu.

STAROSTNI UPOKOJENCI V SRS PO PANOGAH DEJAVNOSTI, V KATERIH SO NAJŠTEVILNEJE ZASTOPANI

Dejavnost	Uživalec		Pokojn. doba let	Povp. pokoj. z vsemi dodatki		Znesek pok. za polno pok. dobo z vsemi dodatki	
	število	struktura		din	% od skup. pok.	din	% od skup. pok.
900 Kult. in soc. dej.	13.499	13,0	33	16.881	107,2	20.209	104,2
124 tekstil	9.152	8,9	32	13.412	85,2	14.430	74,4
600 trg. in gost.	9.720	9,4	32	16.375	105,3	20.418	105,3
011 družb. obr. org.	12.002	11,6	34	20.168	128,1	23.483	121,1
013 zaseb. sekr.	3.937	3,8	25	11.508	73,1	17.785	91,7
117 kov. ind.	6.628	6,4	33	14.711	93,4	17.611	90,1
511 žel. prom.	5.363	5,2	37	15.481	98,3	16.656	85,9
122 les. ind.	4.744	4,6	32	14.282	90,3	17.593	90,7
412 gradnja	3.720	3,6	32	14.316	90,5	17.635	90,9
211 kmetij.	5.778	5,6	26	14.265	90,1	21.272	109,7
112 premog.	4.236	4,1	39	16.840	107,7	17.245	88,9
127 živ. ind.	2.930	2,8	32	15.100	95,7	18.601	95,9
800 stan. in kom. dej.	2.471	2,4	31	14.833	93,4	18.817	97,2
114 črna met.	2.501	2,4	37	15.405	98,3	16.575	85,5
125 ind. usnja	2.198	2,1	33	14.134	89,6	16.920	87,2
119 elektroind.	2.402	2,3	32	14.701	93,3	18.109	93,4
700 obrt	1.809	1,7	31	15.051	95,7	19.094	98,5
120 kem. ind.	2.012	1,9	33	15.457	98,6	18.504	95,4
311 gozd. gosp.	2.023	1,9	33	15.340	97,4	18.364	94,7
123 pap. ind.	1.469	1,4	33	14.840	94,5	17.766	91,6
515 cest. prom.	1.731	1,7	35	16.762	107,0	18.996	97,9
115 barv. ind.	1.471	1,4	37	16.284	104,0	17.520	90,3
121 gradb.	1.509	1,5	33	14.663	93,1	17.554	90,5
Skupaj:	103.305	100,0	32	15.744	100,0	19.394	100,0

"Pri panogi »tekstil« je preračun izveden na polno pokojninsko dobo za ženske 35 let (v tej panogi so v večini zaposlene ženske)

Livar na kontilivu (foto I. Kučina)

ANALIZA STAROSTNIH POKOJNIN V ŽELEZARNI

V zvezi z obravnavano problematiko o pokojninah v jeseniški občini, oziroma še posebno v Železarni Jesenice, je odsek za socialno varstvo in zavarovanje z delovno grupo, ki obdeluje to problematiko, pripravil analizo starostnih pokojnin, katero so skupaj z ostalim gradivom obravnavali na seji Izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice decembra 1984.

Starostni upokojenci Železarne Jesenice od leta 1974 do vključno 1983. leta s polno pokojninsko dobo (ženske 35 let, moški 40), ki se uživa starostno pokojnino, ali pa jo uživajo njihovi družinski člani, vztrajajo na ugotovitvi, da so njihove pokojnine v primerjavi z ostalimi bistveno nižje in tako ne dajejo možnosti za njihov normalni življenjski standard.

Analiza upokojevanja naših delav-

cev je pokazala naslednje ugotovitve, vezane na izhodiščne pozicije upokojitvenih ugotovitev (odločb) od 1974. leta dalje.

Od leta 1974 do vključno 1983. leta se je v naši delovni organizaciji starostno, s polno pokojninsko dobo, upokojilo 461 delavcev, pri čemer se število upokojenih primerov v kvalifikacijskih razredih kaže v naslednjih gibanjih.

Kvalif.	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	Skupaj
D1	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	5
D2	—	1	—	—	2	1	4	—	4	3	21
D3	7	11	16	10	12	13	17	18	25	19	148
D4	8	9	9	14	6	19	18	10	11	16	120
D5	2	7	5	5	4	7	7	—	6	5	55
U2	—	—	—	—	1	1	—	1	4	—	7
U3	—	2	—	4	4	5	5	4	15	11	50
U4	—	2	1	1	2	1	5	1	11	4	28
U5	1	—	—	4	2	2	5	4	5	4	27
Skup.	18	32	31	37	33	50	62	53	83	62	461

Podatki kažejo, da v številu upokojenih primerov odstopajo obdobja od leta 1979 dalje, kar pomeni, da se v obdobju zadnjih petih let upokojujejo predvsem delavci s polno pokojninsko dobo, česar je bilo v preteklih

letih manj, razen izjem v upokojevanju KV in VK delavcev (D3 in D4). Upokojevanje delavcev s polno pokojninsko dobo glede na število upokojencev v Železarni:

Leto	Št. vseh	Št. s polno pokoj. dobo	%
1974	52	18	34,6
1975	58	32	55,2
1976	55	31	56,4
1977	75	37	49,3
1978	73	33	45,2
1979	91	50	54,9
1980	97	62	63,9
1981	96	53	55,2
1982	126	83	65,9
1983	115	62	53,9
	838	461	55,0

Leto	Št. vseh	D1	D2	D3	D4	D5	U2	U3	U4	U5	Skupaj
1974	52	—	—	13,5	15,4	3,8	—	—	—	1,8	34,6
1975	58	—	—	18,9	13,5	12,1	—	3,4	3,4	—	55,2
1976	55	—	—	29,1	16,4	9,1	—	—	1,8	—	56,4
1977	75	—	—	13,3	18,7	6,7	—	5,3	1,3	5,3	49,3
1978	73	—	2,7	16,4	8,2	5,5	1,4	5,5	2,7	2,7	45,2
1979	91	1,1	1,1	14,3	20,9	7,7	1,1	5,5	1,1	2,2	54,9
1980	97	1,0	4,1	17,5	18,6	7,2	—	5,2	5,2	5,2	63,9
1981	96	1,0	7,3	18,7	10,4	7,3	1,0	4,2	1,1	4,2	55,2
1982	126	1,6	3,2	19,8	8,7	4,8	3,2	11,9	8,7	3,9	65,9
1983	115	—	2,6	16,5	13,9	4,3	—	9,6	3,5	3,5	53,9
	838	0,6	2,5	17,7	14,3	6,6	0,8	5,9	3,3	3,2	

Glede na gibanje števila upokojenih primerov je število upokojencev s polno pokojninsko dobo naraslo v letu 1980 (63,9 %) in leta 1982 (65,9 %), sicer pa je razmerje v povprečju 55 %.

V kvalifikacijski strukturi so v odstotkih v največjem številu zastopane kategorije D3 (17,7 %) in D4 (14,3 %), kar se odraža v vseh letnih obdobjih od leta 1974 dalje (glej razpredelnico).

Poprečna starostna pokojnina za polno pokojninsko dobo valorizirana iz leta 1974 na leto 1983 v Železarni Jesenice je 12.130,00 din; deljena na delavski stalež je 11.680,00 din in uslužbenški stalež 19.780,00 din.

Prikaz gibanja starostnih pokojnin v Železarni glede na republiško poprečje od leta 1976 dalje prikazuje tabela 1.

(tabela 1)

Leto	Slovenski povpr.	D	U	Skupaj
1976	2.912	2.777	3.537	2.803
1977	3.518	3.368	4.679	3.679
1978	4.255	3.984	4.550	4.405
1979	5.381	5.028	5.768	5.161
1980	6.444	6.545	8.328	6.976
1981	8.244	7.593	8.780	7.779
1982	10.499	9.274	10.553	9.813
1983	13.135	12.952	13.368	13.079

Poprečne pokojnine po kvalifikacijah, glede na republiško poprečje

starostnih pokojnin od leta 1976 dalje, so razvidne v tabeli:

Leto	Republ. povp.	D1	D2	D3	D4	D5	U2	U3	U4	U5
1976	2.912	—	—	2.562	2.817	3.395	—	—	3.537	—
1977	3.518	—	—	3.019	3.348	4.124	—	4.839	3.368	4.848
1978	4.255	—	3.265	3.788	4.173	4.647	3.010	4.383	5.038	5.165
1979	5.381	5.635	3.415	4.630	5.024	5.919	3.537	4.713	6.983	8.911
1980	6.444	4.123	5.532	6.140	6.804	7.785	—	6.570	8.136	10.278
1981	8.244	6.172	6.245	7.487	7.486	9.570	5.731	6.717	11.258	10.961
1982	10.499	6.757	7.582	8.376	10.813	12.232	9.291	9.330	11.100	14.026
1983	13.135	—	10.522	11.095	14.711	15.838	—	11.433	14.313	17.744

Iz tabele je razvidno, da so pokojnine, ki izhajajo iz poprečja delavskega staleža, nižje od republiškega poprečja, in sicer v vseh časovnih obdobjih (izjema je leto 1980), zlasti pa se to odstopanje kaže v letu 1978 in 1982, ob dejstvu, da je od upokojencev Železarne Jesenice v obravnavanem obdobju glede na skupno število upokojenih kar 41,6 % delavcev, upokojencev iz kategorije uslužbencev pa le 13,5 %.

Zato so trditve jeseniških upokojencev o nizkem gnotnem položaju resnične in upravičeno zahtevajo spremembe obračuna pokojnin.

Gibanje starostnih pokojnin ob upoštevanju polne pokojninske dobe v Železarni Jesenice prikazuje tabela 3.

Primerjava odmerjenih pokojnin v posameznem letu, valoriziranih na leto 1983, je podana v tabeli 4.

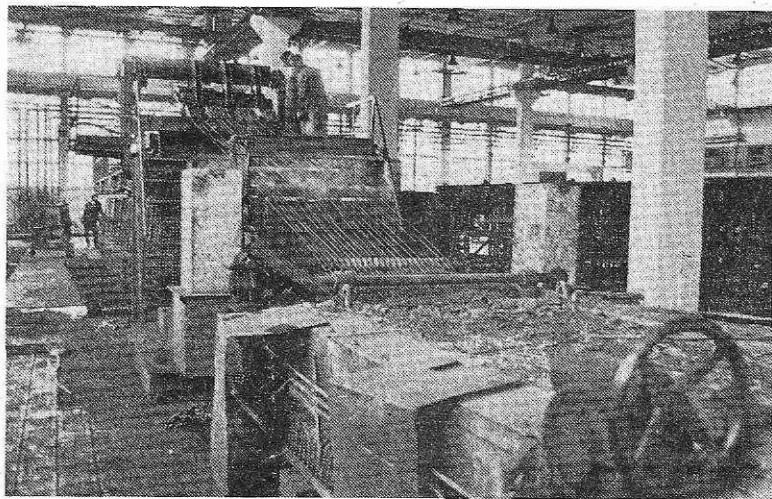
Podatki kažejo na izjemo leta 1980 kot obdobje višjih pokojninskih prejemkov tedaj upokojenih delavcev. Od leta 1975 do leta 1979 se kaže obdobje stagnacije, oziroma upokojeni v tem obdobju v poprečju in kategoriji upokojenih delavcev dobivajo dokaj enako višino zneska pokojnine v letu 1983, v letu 1981 in dalje pa se ponovno kaže upad višine pokojnine (zlasti pri upokojenih v letu 1982, tako pri delavcih kot uslužbencih).

Gibanje starostnih pokojnin po kvalifikacijski strukturi, valoriziranih na leto 1983, je razvidno iz tabele 5.

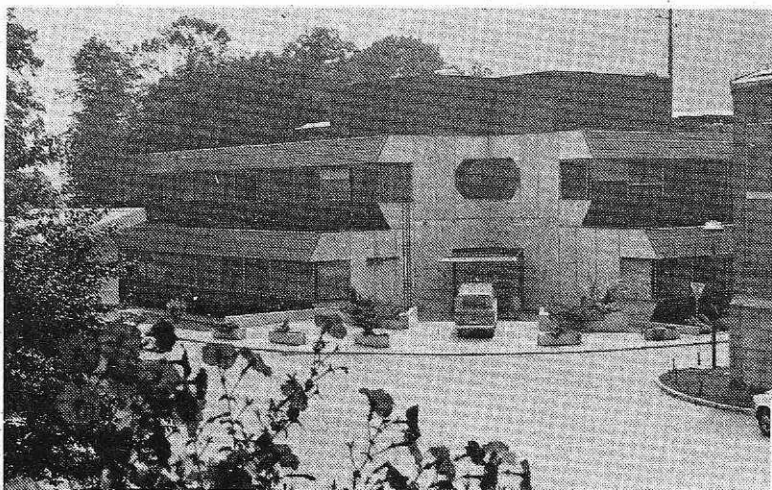
(tabela 3)					
Delavski stalež		Uslužbeni stalež		Stalež	
Leto	Št. povpr. pokojn.	Št. povpr. pokojn.	Št. povpr. pokojn.	Št. povpr. pokojn.	Št. povpr. pokojn.
1983	43	12.952	19	13.368	62
1982	48	9.274	35	10.553	83
1981	43	7.593	10	8.780	53
1980	47	6.545	15	8.328	62
1979	41	5.028	9	5.768	50
1978	24	3.984	9	4.550	33
1977	29	3.368	9	4.679	38
1976	30	2.777	1	3.537	31
1975	28	2.232	4	2.406	32
1974	17	1.790	1	3.086	18

(tabela 4)						
Leto	Pokojn. D	Pokojn. Valoriz.	Pokojn. U	Pokojn. Valoriz.	skup.	Valoriz.
1974	1.790	11.682	3.086	19.783	1.862	12.133
1975	2.232	11.624	2.406	13.001	2.254	11.736
1976	2.777	12.748	3.537	15.854	2.803	13.127
1977	3.368	12.730	4.679	17.686	3.679	13.905
1978	3.984	12.343	4.550	14.097	4.405	13.648
1979	5.028	12.441	5.768	14.272	5.161	12.768
1980	6.545	13.637	8.328	17.351	6.976	14.534
1981	7.593	12.164	8.780	14.063	7.779	12.460
1982	9.274	11.788	10.553	13.414	9.813	12.473
1983	12.952		13.368		13.079	

(tabela 5)										
Leto	D1	D2	D3	D4	D5	U2	U3	U4	U5	Povprečje ŽJ
1974	—	—	10.192	10.772	16.198	—	—	—	19.783	12.133
1975	—	13.631	11.323	10.375	13.432	—	10.568	14.452	—	11.736
1976	—	—	11.553	12.679	15.228	—	—	15.854	—	13.127
1977	—	—	11.411	12.654	15.308	—	18.290	12.707	18.323	13.905
1978	—	10.116	11.736	12.929	14.398	9.328	13.580	13.608	16.006	13.648
1979	13.940	8.448	11.453	12.429	14.645	8.750	11.659	17.276	22.046	12.768
1980	8.591	11.526	12.793	14.175	16.320	—	13.689	16.951	21.413	14.534
1981	9.886	10.003	11.993	11.990	15.329	9.179	10.760	18.033	17.557	12.460
1982	8.589	9.637	10.646	13.745	15.548	11.810	11.859	14.109	17.829	12.473

Redaeli žičarski stroji (foto I. Kučina)

Elektronsko-računalniški center Železarn

ALI SMO SPOSOBNI PROIZVAJATI KAKOVOSTNE IZDELKE IN DRŽATI KORAK Z INDUSTRIJSKO RAZVITIMI?

»Kakšno vprašanje! Menda ja, bi rekel človek, saj vendar izvažamo na najbolj zahtevna tržišča. Teoretično drži, v praksi pa se izkaže, da moramo premagati vrsto ovir.«

Tako je začel odgovor na vprašanje uredništva Informativnega fužinarja, glasila ravnstevnih železarjev, MITJA ŠPEK, ravnatelj TOZD Kontrola kakovosti Železarn Ravne in nadaljeval:

»Pameti imamo gotovo dovolj in strokovnjakov tudi. Oprema sicer ni povsod najboljša, vendar pa smo nakupili mnogo najmodnejših strojev in naprav in jih tudi znamo pravilno uporabljati.

Kje tedaj tiči vzrok, da naši izdelki in polizdelki niso takšni, kot jih zahteva izbirčno zunanje tržišče?

Vzrok je izključno v človeku! Največja nesreča za našo kakovostno proizvodnjo je strašanska lakota po materialu. Ta je tolikšna, da na domačem tržišču lahko prodamo skoraj vse, tudi izmeček. Kdo si še upa reklamirati slabo robo v strahu, da še take ne bo dobil. Če gledamo samo na konec tega meseca, je seveda tako obnašanje kupcev silno dobrodošlo, vsi pa se zavedamo, da vedno ne bo tako, predvsem pa vemo, da zunanje tržišče še malo ni naklonjeno taki miselnosti. Življenje je kruto in industrijska proizvodnja temelji na treh osnovnih zakonitostih: **kakovost, rok, cena**. Če manjka izdelku ena od teh značilnosti, ga enostavno ni mogoče prodati, oziroma ga lahko ponudimo samo enkrat in nikoli več. Med vsemi temi tremi pa je kakovost nedvomno prva. Kaj pomaga poceni roba, če jo pošljemo še tako natančno v dogovorjenem roku, če je zanič ali vsaj ni taka, kot jo naročnik zahteva. V najboljšem primeru jo lahko prodamo za bistveno nižjo ceno ali z drugimi besedami, damo jo na naše stroške, namesto za naš profit.

Kdor trdi, da lahko delamo za domačo porabo manj kvalitetne, za inozemski trg pa boljše izdelke, ta laže, zmotiti se tako hudo ne more. Če delavec dela za domači trg malomarno, je izključeno, da bo za inozemski trg delal bolje; tako se je pač navadil.

Večji delež krivde pa nosi »vodilni kader«, ker ne zna, noče ali se boji zahtevati od delavca doslednost. Neuspelo proizvodnjo ali malomarno delo prikriva in je zadovoljen, če se na koncu meseca izdelek odpelje iz odprtega skladišča. Kaj pa bo pozneje, ga ne briga več. Iz poročil o neuspeli proizvodnji vidimo, da je 90 do 100 % napak povzročil človek, ker se ni držal tehnoloških predpisov. Seveda ni vsega kriv vedno samo človek, lahko je kriv tudi stroj ali naprava, vendar je človek vsaj sokriv, ker je sprejel naročilo za izdelavo na neustrezni napravi ali pa je ni primerno vzdrževal. Naj bralec sam presodi, če lahko označimo kot skrb za kvaliteto, če moderna draga kontrolna naprava, ki je tudi edina, ki zares zanesljivo daje informacijo o stanju kvalitete, ne deluje cele tri tedne samo zato, ker nihče ne očisti šobe, ali pa drugi primer, ko gre vodstvo TOZD molče prek namernega prikrivanja slabe kvalitete izdelka samo zato, da bi izdelek bil v tem mesecu prodan, ali tretji primer, ko je tehnična dokumentacija iz naročila za odgovorno napravo prepisana pomanjkljivo in serija izdelana, pri tem pa kontrola sploh ni vključena

do odpreme, pa še tedaj ne bi bila, če kupec ne bi zahteval dokumenta.

Iz vseh teh primerov in še mnogo drugih lahko sklepamo, da skrb za kvaliteto ni prisotna niti pri vseh ravnateljih, kaj šele nižje navzdol.

Naš sistem nagrajevanja je prav gotovo pomanjkljiv! Količina izdelkov prinese delavcu mnogo več kot kakovost in dokler bo tako, bo kvaliteta drsela navzdol.

Za uspešno kontrolo kvalitete še daleč nismo opremljeni tako, kot bi želeli in kot so opremljene razvite industrije. Res je, da je velik del opreme iz uvoza, pa vendar bi mora-

li ob nakupu nove tehnologije in naprav misliti tudi na kontrolno opremo, posebno mehanizirano. Tu pa smo gluhi vse dotlej, dokler se popolnoma ne zatakne pri kvaliteti. Pozneje vgrajevati pa je dražje in večkrat sploh nemogoče.

Naši polizdelki in izdelki so vedno bili na dobrem glasu — med najboljšimi v Jugoslaviji — toda kako dolgo še bodo? Dobro ime je težko prideliti, zelo hitro pa ga lahko izgubimo. Ponovno ga pridobiti pa je skoraj nemogoče. Za dobro ime naše železarn pa smo enako odgovorni vsi, od pomožnega delavca do predsednika poslovnega odbora.

(Iz Informativnega fužinarja)

RAZGIBANA DEJAVNOST JESENIŠKIH BORCEV

Delo borčevske organizacije v jeseniški občini je bilo tudi v preteklem letu zelo razgibano. Borci so naloge uresničevali na številnih področjih dela in življenja. Po svojih močeh so se aktivno vključevali v prizadevanja za nadaljnji razvoj naše samoupravne socialistične družbe in boljše gospodarske rezultate, kritični so bili do vseh slabosti in napak, precejšen del aktivnosti pa so namenili tudi reševanju lastnih problemov, predvsem zdravstvenih in socialnih.

Analizi dejavnosti v preteklem letu so namenili precejšnjo pozornost tudi člani predsedstva občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV Jesenice na zadnji decembrski seji. Poleg analize izvedenih akcij, prireditvev, proslav in drugih nalog so govorili tudi o obnovi vseh spominskih obeležij v jeseniški občini. Predlagali so, da vsem krajevnim organizacijam zveze borcev NOV pošljejo dopis s prošnjo, da pripravijo podrobni seznam vseh pomnikov naše revolucionarne preteklosti na svojem območju, ki so potrebni obnove.

V zvezi z negovanjem tradicij narodnoosvobodilne borbe so tudi opozorili, da borčevska organizacija nima podrobnejšega pregleda nad prireditvami, ki jih v ta namen pripravljajo in organizirajo v krajevnih skupnostih. Dogovoriti se bodo morali za skupne programe.

Nadalje so opozorili, da so neresena vprašanja glede priznanj in odlikovanj borcev. Odločno so se zavzeli, da je potrebno storiti vse, da priznanja in odlikovanja dobijo še vsi preostali borci, ki jih zaslužijo.

Pri jeseniški borčevski organizaciji so v preteklem letu veliko pozornost namenili tudi zdravstvenim in socialnim problemom borcev. Tej problematiki so namenili tudi eno od sej občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV. Čeprav je problemov na tem področju dovolj, se borcem namenja potrebna pozornost in pomoč. Na seji so izrekli vse priznanje komisiji za zadeve borcev pri Skupščini občine Jesenice, ki je v okviru razpoložljivih možnosti in sredstev reševala te probleme. Med akcijami pomoči borcem brez dvoma velja omeniti tudi enkratno prednovoletno pomoč vsem borcem v domu Franceta Berglja na Jesenicah.

Na zadnji decembrski seji so člani predsedstva podrobno proučili material za sejo zborov Skupščine občine Jesenice, dogovorili so se tudi o izvedbi letnih skupščin krajevnih organizacij zveze borcev NOV, ki bodo v januarju in februarju. Skupščina občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV Jesenice pa bo v mesecu marcu.

J. R.

USPEŠEN ZAKLJUČEK LETA JESENIŠKIH INVALIDOV

Pri Društvu invalidov Jesenice so preteklo leto zaključili z vrsto uspehov. Delo je bilo ves čas razgibano, skrbeli so za pomoč težjim in lažjim invalidom, prirejali so različna srečanja, organizirali zdraviliške oddihe in druge akcije.

Za konec leta so v Kazini na Jesenicah pripravili prednovoletno srečanje pod naslovom »med seboj«. Zbralo se je več kot 100 članov, ki so ob klepetu in glasbi dueta Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela preživeli prijeten večer. Navzoče je pozdravila predsednica društva Marica Potočnik ter jim zaželela veliko zdravja in osebnega zadovoljstva v novem letu. Prav s tem srečanjem so se pri jeseniškem društvu vključili v teden invalidov, ki so ga praznovali v decembru. V tem mesecu so člani

obiskali tudi vse težje invalide na domu in jih skromno obdarili.

Jeseniški invalidi so bili v preteklem letu uspešni tudi na športnem področju. Organizirali so več tekmovalnih na Jesenicah, sodelovali pa so tudi na drugih tekmovanjih na Gorenjskem in v Sloveniji. Uspešno športno leto so zaključili s tekmovanjem v streljanju z zračno puško v okviru praznika dneva Jugoslovanske ljudske armade.

R.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTO

POSKUSI IZDELAVE FORMKOKSA V JAPONSKIH ŽELEZARNAH

Dobrega premoga za koksiranje je na svetu vedno manj, zato so tudi razumljivi napor, da bi ga vsaj delno nadomestili s premogi slabše kakovosti. Japonsko združenje za železo in jeklo (JISF) je pričelo v železarni Yawata Works, ki pripada železarski družbi Nippon Steel, s poskusi na napravi, ki bo dnevno dajala 200 ton formkoksa na osnovi novega postopka. Ta postopek naj bi omogočil uporabo večjih količin premoga, ki je neprimeren za koksiranje, v koksarniških pečeh. Formkoksi je material, ki lahko v določeni meri v plavžih delno nadomesti klasičen koks.

Za leto 1986 predvidevajo porabo od 70.000 do 80.000 ton formkoksa in to v plavžu s koristno prostornino 4000 kub. m. Poskusi za proizvodnjo formkoksa ob uporabi premoga, ki ni primeren za koksiranje, so dosegli v nekaterih deželah že stopnjo praktične uporabe.

Za izdelavo grodlja so potrebne tako za redukcijo železove rude kakor tudi kot gorivo v plavžih velike količine koksa. Leto 1983 je japonska železarska industrija porabila okoli 36 milij. ton koksa, od tega 94 % uvoženega. Od današnje svetovne

rezerve premoga okoli 493 milijard ton, ga je samo približno 20 % primerne za koksiranje.

Zato skrbi zaradi potrebe po koksu v prihodnje in nujnost rešitve problema vsaj delne uporabe premoga, ki ni primeren za koksiranje.

Japonsko združenje za železo in jeklo je organiziralo večje število največjih japonskih železarskih družb v poseben komite za raziskavo in razvoj postopka za proizvodnjo formkoksa.

V že omenjeni poskusni napravi uporabljajo mešanico 60—80 % premoga, ki ni primeren za koksiranje, in 20—40 % takšnega, ki je za to primeren. V napravi ga najprej zdrobijo, spremenijo v prah, mešajo z veznim sredstvom, briketirajo in nato pošljejo v posebno napravo za karbonizacijo.

Naprava za karbonizacijo je konstruirana v obliki jaške ste peči in omogoča kontrolo temperature procesa z dvema vrstama pihalice, s pomočjo katerih karbonizirajo briquete v dveh različnih temperaturnih conah v zgornjem delu peči. V prvi coni doseže temperatura okoli 700 stop. C in v drugi okoli 1000 stop. C., medtem ko se v spodnjem delu peči ohladi formkoksi na temperaturo okoli 100 stop. C. Na ta način kontinuirno nastaja formkoksi z visoko trdnostjo, ki je primeren kot energetik za proizvodnjo grodlja. Z regulacijo temperature na obeh vrstah pihalice omogočajo pravilen potek procesa.

Drugi pomemben del tega postopka je sistem za kroženje dimnih plinov. Plin, ki nastane na vrhu karbonizatorja, naj-

prej ohladijo in potem ogrejejo na temperaturo prek 1000 stop. C za ponovno uporabo v visokotemperaturni coni karbonizatorja. Plin, ogret na 450 stop. C, mešajo s plinom, ki ga uporabljajo za hlajenje koksa in ga ponovno dodajajo v nizko temperaturno cono karbonizatorja. Plin, ki ostane po čiščenju in odstranjevanju žvepla, je mogoče uporabiti v toplotne namene, saj ima tudi primerno kalorično vrednost. Katran, ki nastane kot stranski proizvod, uporabljajo kot vezilno sredstvo pri izdelavi briketov.

Pri tem postopku uporabljajo določene tehnološke prijeme, ki so sicer značilni za postopek v plavžih, vključno s porazdelitvijo materiala in kroženjem plina v peči. Ker je ta sistem zaprt, ni onesnaževanja okolja, poleg tega dosega visoko produktivnost in energetsko učinkovitost. Zato ima velike možnosti, da v bližnji prihodnosti vsaj delno nadomesti proizvodnjo koksa v klasičnih koksarniških pečeh. Zato se tudi Japonsko združenje za železo in jeklo močno trudi, da bi čim bolj zainteresiralo japonske železarn za pospešitev teh poskusov.

OKUPACIJA JAVORNIKA

Nasip je bil nekoč daleč proč od barake, na njegovih bregovih pa so tlele noč in dan žlindre. Vse skupaj je spominjalo na odprt vulkanski krater. Pod nasipom pa je bil ruševnat svet, prstnat, tako da so bili tam razsejani vrtovi z utami.

Vse to je nekega dne počasi in zahrbtno zalila umazana Sava. Najprej so šle po gobe Struge z jezerci in hladnimi studenci, ki so vrel skozi skrivne žile Karavank. Elektra Moste, ki si jo je Železarna zgradila zase, je v kratkem času poskrila v svoji sivi, črni vodi vse, kar je bilo zelenega in dehtečega po malinah, češminu, praproti; zginitile so zelenice, na katerih so pozvnanjali zvonce od jutra do večernega somraka; zginitil je spomin za spominom v črni brozgi. In na koncu, čisto na koncu, kakor da so se zarotili zoper vse, kaj je dajalo kraju duha, lepoto in razum, so razkopali še zadnje, kar jim je ostalo: Belško polje. Na njem so zgradili moderno valjarno.

Stari Javornik z razsežnimi Borovljami ter Zajavornikom je s tem zadnjim, brezumnim dejanjem ostal zaprt sredi tovarniških obratov vseh vrst: drevesa na Javorniku umirajo, sem in tja je kje še krpica zemlje, ki daje od sebe kako zeleno zel, bodisi steblo solate bodisi steblo peteršilja, sicer pa to ni več Javornik, ampak Jesenice III.

Vse se je tu nekam pomanjšalo. Tovarne so, kakor buldožer, stisnile zaselke na kup. Uličice so ožje, bregovi in klanci položnejši in krajši, hiše sicer merijo toliko kot prej, toda prostora v njih ni več toliko kot nekoč.

Mislil sem, ko sem se posprehodil po starih poteh svojega Javornika, da so pač moje razsežnosti postale medtem večje in zahtevnejše in da je kraj samo zavoljo tega postal bolj boren, a ni res, to je bila le samoprevara, poskus, da bi opravičil to, kar se je s krajem zgodilo. Ta čas sem menjal dosti krajev, a je večina svoje razsežnosti obržala. Samo tam, kjer se je privalila v bližino kaka brezumna tovarniška spaka, kjer so ti velikani prišli tako rekoč pod samo okno, za katerim spiš, ješ, misliš, čutiš, samo tam so bivališča in kraji izgubili svojo posebnost, velikani so jih notranje oropali, zato da so jih pomanjšali sebi v prid.

Tak torej, notranje oropan, je sedaj Slovenski Javornik; od njegove lepote ni ostalo nič, nekaj pretesnih stanovanjskih lukenj, ozkih poti, sem in tja še zasiga spomin, kakor slina v cevčici pipe, da je bil to nekoč srečen kraj. Za nekatere je to še Javornik, za druge že Jesenice. Zame pa, kakor da bi bili vedeli, da sem mu ne bom mogel nikoli odreči, so se najbrž zmenili, ali pa jim je kar tako ratalo, ko so rekli: dajmo ga, vrzimo ga gor v Javorniški rovt, tam bo vsaj malo dišalo po Javorniku. Ne bo sicer Slovenski, bo pa Javorniški, kar je skoraj isto. Domov bo sicer moral skozi Trebež ob reki, ki je čisto izhlapela, gredoč pa bo obujal solzeče spomine, ki jih rad, od kar vemo, jokal bo za Polcem, ki ga ni

več v Trebežu, za Praprotnikovim Borisom, Bohincem in drugimi. Naj se cmeri!

V letu 1941 pa je bilo na Slovenskem Javorniku še vse leto po starem: bezeg se je spustil zelo zgodaj, kakor repki šole so moleli konci listov iz sivine travnikov, med zlomljenimi travnatimi suhimi bilkami, je že pribodla iz tal sulicasta, megle, zelena trava, sem in tja si že lahko urezal regrat, kovinsko temen in vijoličast, v sapi pa je prikimoval pod glogovim grmom bel zvoneček, trobentice so se razcvetale kakor grede zvezd na pomladnem nebu, vsako jutro jih je bilo več; vrtovi delavskih družin so bili skrbno prelopati in pogrebljeni, kakor da so jih počesali na prečo, od vsepovsod je dišalo po dobrem gnoju in čebulčku, ki so ga že posadili, iz suhih ostankov plevela in fižolovih vitic pa se je po ves dan sukljal dim in blodil s svojo grenkobo po kraju, tako da so se nam vsem rahlo osolžile oči. Pa tudi v spalnicah je zvečer grenko podehtevalo, grenke so bile rjuhe, grenke blazine.

Lužana že leto dni ni bilo več med živimi. V januarju pa so našli mrtvega tudi starega Črva. Povlekli so ga po ozkem stopnišču v tesni strugi, v zmazlo jamo na Belo, odkoder se je potem slišalo žalovanjsko pozvanjanje. Mrliški zvon je imel »de« ton, in kadar so se ti »deji« kakor rafali razbežali pod kupolo dneva, se je nacedila žalost v slehernega Javorničana ali Belana kot v raztrgan čevljev vodo.

Večjih sprememb od tega trenutka Javornik ni doživel, razen da so ženske sem in tja dokupile kakega otroka, kar se je zgodilo tudi pri nas, kupili smo punčko Elico, uradno Elizabeto. Ime ji je izbrala mama po skrivnostnem delu rožnega venca: Ki si ga Devica v obiskovanju Elizabete nosila.

Novost oziroma Elico sem sprejel z navdušenjem, bila je živ, zvedav otroček, njen obrazek pa prava pustna maska, enkrat rdeča, kakor mak, in tej maskoti je v hipu sledil prediren krik ter nepomirljivo večanje, drugič spet je bil obrazek kot vzhajaj hlebček, ki se blešči od jajčnega pomaza, miren in zadovoljen. Žal je imela svoboden le pogled, ogledovala pa si nas je z velikim zadovoljstvom, v katerem je že plaval pamet. Tedaj so dojenčke, ne vem po čigavem nasvetu, povijali od nog do glave na trdo s povojem, zato je bila Elica videti kot mumija kakega majhnega faraona. Prav nobene svobode ji mama ni privoščila. Nožice in roke, ki bi tako rade grabile zrak, so morale biti v vojaški drži, mir-no! In to celo noč, cele dopoldneve in popoldneve, le ob previjanju in kopanju, ki je zahevalo pravi pravcati obred, je naša mala Elica smela pobrcavati, grabiti in stiskati moj kazalec in si ga nesti tudi v usta. Sicer pa ji je bilo namenjeno trpljenje v vzeih povoj, ki sem ga ji včasih skrivši razrahljal, da so pogledali

ven angelsko mili podplatki, kakor živi mladi zajčki. Zgečkal sem jo po občutljivi kožici in Elica je vriskala in pognala nožice v beg.

Mama me je pri tem opravilu nekajkrat zalotila, ko sem sestro razvezoval iz mučeniških povojev, včasih kar iz dveh, in tedaj me je vedno okregala, češ da bom jaz kriv, če bo Elica kobalasta ali imela prekratke roke. Povoji da so zato, mi je pojasnjevala, da se človek potegne, da zraste v noge, roke in život. Da je lep, zdrav in dolge.

Potem mi je v poduk navedla primer Pajerjeve žene, ki je je bilo za celega vola, noge so se ji razpirale na ničlo zavoljo telesne teže, boki pa so ji štrleli tako vabljivo, da sem večkrat pomislil, da bi bilo lepo, če bi bila ona orangutanka, jaz pa njen mladiček neke v pragozdu; sedel bi lepo na zapečku in obiral bolhe.

Vidiš — mi je pojasnjevala mama — vse take ženske so nekoč pustili, kakor so jih rodili, namesto v povoj, so jih nevede dali v loj.

Zelo sem se prestrašil tega, da bi bila lahko moja mala sestra nekoč Pajerka, in to zavoljo mene. In najsi je Elica še tako vabljivo jokala, da bi jo šel razvezat, se to poslednji več zgodilo. Če se je odfečljala, sem jo zadržnil nazaj kot žandar. In samo zato ima danes lepe dolge roke, skóraj do kolen, noge pa suhe in brez maščobe, in dolge, ko da hodi s hoduljami.

Odkar smo dokupili ta ženski bisser, sem se moral izseliti iz spalnice v kuhinjo na slamarico, ki je imela rezo, kakor jaz pri hlačah, in skozi jo so ali dodajali ali pa odzemale suho koruzno liče.

Mama, ki je do nakupa moje sestrice vedno grozila meni in očetu, da naju bo zapustila, se je nenadoma premislila in ostala. Sedaj, v marcu, bi ji bilo težko vzeti punkelj, kot ciganki in se prebiti na Poljane.

Gotovo se je prebudil v nji daljni načrt sedaj, ko je imela hčerko. Poprej sta se z očetom kar sredi noči začela drug na drugega dreti, me pri tem seveda zbudila, mama je začela grabiti iz omar lepo zloženo perilo in ga metati v razprostranjeno rjuho, da bo z njim odšla v noč. Jokajoč sem jo prosil, naj me ne zapusti. Jokal sem kakor mladiček lastovke v gnezdu. Ona pa je divjala gor in dol po sobi in omenjala celo Savo, v katero se bo vrgla zavoljo naju dveh, predsem pa zavoljo mene. Ki sem grd, grd, grd...

Potem pa se je Bogu ali mojemu očetu posvetilo, da ženske nore včasih tudi zato, da norenje pripomore do nakupa še enega otroka. Mogoče se je oče v obupu obrnil na kakega izkušnega zakonca, kakšne scene mu preigrava soproga, ta pa mu je moral pač dati pameten svet. Po nekaj letih je nenadoma ta direndaj prešel, zavlada je tihota, ki je nisem bil vajen, mama je bila sklonjena nad šivanje, rezala je belo blago in ga robila, cunjice pa potem zlagala na kupček, ki se je večal in večal in bil vse bolj podoben mehu harmonike. Večeri so postajali spokojni in moje, od katrana črne noge, niso bile nenadoma noben problem več. Mama me je začela imeti rada, hotela me je celo poljubovati, ampak sem se ji divje izpulil in jo opazoval, kakor da ji spet nekaj je. Njene nežnosti nisem poznal, zdaj pa, ko se je prikazala, mi ni bila le tuja, ampak odurna. Mama je hotela nadomestiti nekaj, kar se več ni dalo.

Marko bi še govoril, če ga ne bi ustavil Jože, da sama ne bosta rešila prav nič, čeprav je Marko potrdil sum glede agentov pete kolone.

Sonce je že potonilo za škofjeloškimi hribi, ko sta Marko in Jože z nekaterimi vojaki odšla na jaso, kjer so se vojaki zbirali, da bi zapeli. Pesem gorenjskih vojakov se je razlegala po gozdu vse tja do trde teme. Marko se je ob petju spomnil Janine in čudno ga je zasklelo pri srcu ob misli, da zapušča Gorenjsko, kjer ostajata za njim njegovo otroštvo in ljubezen.

Petje je prekinil poziv k večerji. Takoj po večerji so morali pospraviti svoje stvari na vozove. Kazalca na Markovi uri sta kazala pol deveto uro, ko se je kolona premaknila.

Prišel se je običajen premik kolone z vpitjem in tepežem vprežne živine. Kolesa voz so škripala in ropotala in se leno premikala. Marku je šlo na smeh, ko je gledal vso revščino jugoslovanske vojske.

»Prokleta cigajnarija, kam smo prišli. Ali je res to mogoče Jože?« je vzdihnil Marko.

»Kot bi vandrali cigani iz kraja v kraj, samo zdi se mi, da so imeli boljše vozove in konje, volov pa sploh niso imeli. Dobro, da gre še vse tako v redu,« mu je pritrjeval Jože.

Kolona se je premikala proti Mednemu, ko je padlo povele »stoj«. Kolona se je ustavila, ker se je v sredini kolone dvema vozarjema sesulo kolo. Kolona je stala več kot uro, ko je naposled vozarjem uspelo iz vasi prinesiti dve rezervni kolesi. Nataknili so jih s pomočjo drugih vojakov, kmečkih fantov, ki so bili vajeni takega dela. Tako so šele okrog polnoči prispele do Št. Vlada. Tu je bilo petnaest minut počitka.

Kolona se je nato razporedila, kot so velevala vojaška pravila. Ob koloni so jahali oficirji na konjih na čelu pa dva kape-tana. Ko se je kolona premikala skozi Ljubljano, je bilo mesto videti kot izumrlo. Na cesti ali pločnikih ni bilo videti niti enega človeka, le sem in tja je brlela motna električna žarnica. Kar poostno je bilo gledati tako izumrlo mesto, na pol v temi, brez življenja. Ura se je pomikala proti tretji uti zjutraj, ko je kolona zapeljala na tromostovje in nadaljevala pot skozi stari del mesta proti Lavrici.

Opotekel se je po hodniku, da bi prišel do stranišča, vendar je bilo zasedeno. Nekdo je stal med priprtimi vrati in bruhal v školjko. Serž je ujel vase kiselski duh po kozlanju in malo je manjkalo, da se ni tudi njemu obrnil želodec. Šel je v sosednji vagon, kjer je bilo stranišče prosto. Zgrozil se je, ko se je pogledal v ogledalo. Kožo na obrazu je imel krednato belo, ustnice razpokane in izsušene, oči pa so mu vročično gorele tam nekje globoko v očesnih duplih. »Moj bog!« je zastokal. Odprl je pipo in si umil obraz z mlačno in postano straniščno vodo. Nagnil se je skozi odprto okno, da bi se nadihal svežega zraka. Mrzel prvojanuarski veter mu je zabadal v obraz tisoče drobnih ledenih iglic. Vlak je oglušujoče bobnel skozi sneg in noč. Medla svetloba, ki je lila iz njegovih oken je bežala čez debela drevesa v gozdu in potem, ko je bilo gozda konec, čez zasnežene skale v bregu nad progo.

Ko je kompozicija zgrmela v predor, je zaprl okno in šel ven. Zdaj mu je bilo nekoliko bolje.

Na hodniku so mu zastavili pot trije fantje, po govoric sodeč Notranjci. Vračali so se s praznovanja. Med njimi je krožila steklenica. Bili so hrupni in veseli.

»Ostani z nami,« je rekel eden izmed trojice. »Bomo kakšno zape-li.«

»Ne morem peti. Ni mi dobro danes.«

»Kaj pa ti je?« je nekdo vprašal s pijansko sočutnostjo v glasu.

»Vraga, ne vem.«

»Saj si res tak, kot bi te Matilda povohala. Pa menda ja nisi žrl ap-na za večerjo. Na, tole ti bo pomagalo.«

Serž je naredil dolg kravji požirek iz steklenice. Čutil je, kako se mu je prijetna, žgoča toplota razlila po grlu in naprej dol po drobovju.

Vrnil se je v svoj vagon.

Pred vrati kupeja ga je ustavil sprevodnik.

»Karto, prosim.«

Serž je presenečeno obstal in se zmedeno popraskal po laseh. Vse do sedaj mu niti na kraj pameti ni prišlo, da bi utegnil biti na tem vlaku kdo, ki bi zahteval od njega vozno karto. Samogibno je pogledal v denarnico in se potipal po žepih. Karte seveda ni našel.

»Ne najdem je. Najbrž sem jo kam založil.«

»Seveda je ne najdeš, ko pa je sploh nisi kupil. Kam se pa pelješ?«

EDO TORKAR

20

ZIMA SERŽA POLAJNARJA

Najprej je hotel reči: v Reko, ali: v Trst, potem pa se je spomnil, da pravzaprav sploh ne ve, kam je vlak namenjen in je preprosto bleknil: »Ne vem.«

To je sprevednika pogrelo. »Ali se zabehavaš ali kaj?« je usekal.

Serž je skomignil z rameni.

Sprevednik je izvlekel iz torbe blok in kemični svinčnik.

»No, bo kaj?« Hitro si izmislil kam se pelješ, da ti napišem karto.

Serž ga je prijel za rokav in zamomljal: »Pusti to... Nimam denarja za karto in nikamor ne grem in nič... razumeš... nič...!« Jezik se mu je zapletal od pijače in slabosti. Spet so se mu začeli delati rumeni kolobarji pred očmi. Vse, kar se je dogajalo okoli njega, vse barve, glasovi, oblike in premiki, vse je teklo čezenj kot lena, počasna reka.

»A tako,« je hladno rekel sprevednik in spravil blok nazaj v torbo. »Potem pa ostani kar tukaj pri meni.« Pogledal je na zapestno uro. »Še štiri minute.«

»Dol me misliš vreči, je prešinilo Serža. Ne, ne, to pa ne. Dol me pa ne boš metal. Ne, ne, ne!

Takrat je vlak že začel zavirati in se kmalu nato ustavil. Sprevednik je odprl vagona vrata in ukazal:

»Izstopi!«

»Še na misel mi ne pride.«

»Izstopi, če sem ti rekel!«

Sprevednik ga je zgrabil za vetrovko, da bi ga zrinil ven. Serž se je s sunkovitim obratom celega telesa otesel in skočil na hodnik. Takrat pa je iz sosednjega vagona pritekel še drugi sprevednik in mu zastavil pot. Z vsem telesom ga je potisnil nazaj k vratom. Serž se mu v ozkem hodniku ni mogel izmuzniti. Ko ga je drugi sprevednik spehal do vrat, ga je prvi, stoječ zunaj na peronu, zgrabil zadaj za noge in ga spodnesel. Serž je z vsemi štirimi padel na peron.

Še preden se je utegnil pobrati in kaj storiti, so se vrata vagona s treskom zaprla in vlak je odpeljal v noč.

Postaja je bila majhna in pusta. Zidana je bila iz velikih, grobo obtesanih kamnov. Iz nadstreška nad peronom so viseli lončki s posušeni rožami. Veter jih je pozibaval sem ter tja, tako da so verige, na katerih so viseli, ves čas presunljivo škripale. Nikjer ni bilo nobenega človeka in samo ena luč je gorela na peronu.

Na peronu je ležala odvržena konzervna škatla. Serž jo je besno brcnil čez tire. Spomnil se je namreč, da je na vlaku ostala njegova borša. Zdaj je ostal brez vsega. Celu brez šala in rokavic. Obstal je na praznem peronu in ni vedel, ali bi se smejal ali jokal. Nazadnje je začel kleti. Ves čas je hodil gor in dol po peronu in metal vetru psovke v obraz; najhujše, najbolj umazane psovke, kar si jih je lahko izmislil. Potem mu je za silo odleglo.

Nadaljevanje

MARTIN PREŠEREN

5

IZIGRANA SMRT
IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

»Da, jaz sem gospod poročnik.« Poročnik mu je podal roko, kajti srečala sta se po dolgih šestih letih.

Poročnik je Marka prijel prek ramen in se z njim oddaljil od drugih oficirjev. Le kratek čas sta se pogovarjala in obujala spomine na kraljevo gardo in Beograd. Poročnik je Marku obljubil, da ga bo med potjo še poiskal, posebno še, ko je zvedel, da Marko spada tudi k delu štaba.

Ko se je Marko vrnil k svojemu že mrzlemu kosilu, je razlagal Jožetu: »Veš, dobro je, če poznaš kakšnega iz ožjega štaba, posebno pa oficirja. Če bo treba, nama bo prav gotovo pomagal. Sicer pa je obljubil, da me bo v tem našem premiku poiskal. Mogoče bova od njega kaj zvedela in preverila, če je res, kar govorijo, da nas mislijo v Novem mestu spraviti na vlak in nas odpeljati v neznano. V tem primeru bova vsaj znala ukrepati. Kaj veš, kje in kdaj ti takle človek lahko koristi.«

»Najbolj me moti,« je naprej razmišljal Marko, »zakaj se umikamo z Gorenjske, namesto da bi nas poslali na mejo tja v Kravanko in proti Ratecam na italijansko mejo, ali pa tja proti Bohinju na mejo na Črno prst. Kaj bo z Rupnikovo linijo? Sam bog ve, zakaj so jo gradili, če je prazna. Občutek imam, da ima tu vmes svoje prste peta kolona. Hudič vedi, kdo daje komando in če niso v samem vrhu naše vojske vrinjeni agenti pete kolone in s takimi sprehodi, kot jih delamo, slabijo moč naše armade?«

ŽELEZAR

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Na 3. skupni seji vseh treh zborov Skupščine občine Radovljica, 26. decembra 1984 so delegati opravili volitve novega predsednika skupščine občine. Od predlaganih treh kandidatov, ki jih je predložila občinska kandidacijska konferenca SZDL — Jožeta Dežmana, Miroslava Birka in Bernarda Tonejca, so delegati na tajnem glasovanju izvolili za predsednika skupščine Bernarda Tonejca, inž. gozdarstva iz Lesc, zaposlenega v GG Bled. Njegov mandat bo trajal do leta 1986, ko bodo redne skupščinske volitve.

Vsi trije zbori Skupščine občine Radovljica, so na 28. ločnih sejah, zadnjih v letu 1984, 26. decembra potrdili osnutek resolucije o politiki uresničevanja družbenoekonomskega plana občine za leto 1985 in poročilo izvršnega sveta o uresničevanju družbenoekonomskega razvoja občine v letu 1984. Razen tega so delegati vseh treh zborov obravnavali ločeno tudi informacijo o družbenoekonomskem stanju v Komunalnem gospodarstvu Radovljica in sprejeli program dela zborov in občinske skupščine za leto 1985.

Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti sta ločno obravnavala in sprejela odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine za leto 1984 in osnutek odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb v občini za prvo tromesečje 1985. Sprejeli so izhodišča za pripravo osnutka odloka o proračunu občine za leto 1985, sklep o potrditvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi občinske Skupnosti za zaposlovanje Radovljica in osnutek odloka o razveljavitvi delov urbanističnega načrta oz. dokumentov, ki so v nasprotju z družbenim planom občine Radovljica.

Novoletni prazniki, ki so se začeli dejansko že zadnji decembrski teden, so bili kljub razmeroma skromnim materialnim možnostim in plitkim družinskim proračunom, še kar veseli. Manj razkošno je bilo le na zunaj, razen na Bledu, ki je bil spet lepo okrašen. Prav ob koncu leta je okrasil prirodo težko pričakovani sneg. Vsa tradicionalna silvestrska zbirališča so bila kljub visokim cenam (od 1200 do 4000 din) polno zasedena. Tudi trgovci se niso imeli kaj pritoževati čez izkupiček, zato pa toliko bolj kupci, ki nikoli ne vedo naprej za koliko je narasla cena blaga in potrebščin.

Izvršni svet OS Radovljica je na 104. (zadnji v letu 1984) seji potrdil osnutek odloka o proračunu občine za leto 1985, osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike, osnutek odloka o davkih občanov, osnutek odloka o spremembah odloka o prispevku za zagotavljanje sredstev za intervencije v kmetijski proizvodnji in porabi hrane. Obravnaval je predloge sprememb cen vodarine in stanarine, načrt izdelave urbanističnih dokumentov v letu 1985, časovni načrt uresničevanja usmeritev v zvezi z reorganizacijo komunalnega gospodarstva. Razpravljali so tudi o osnutku samoupravnega sporazuma o enotni skupni evidenci prejemnikov socialnovarstvenih pomoči. Izvršni svet je soglašal z osnutkom programa dela uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko in se seznanil s stanjem in potrebami občinskih blagovnih rezerv.

Na programski seji OK SZDL Radovljica, ki je bila v decembru 1984 so delegati opravili tudi nekatere razrešitve in imenovanja. Razrešili so člana predsedstva OK SZDL Borisa Šetina in imenovali v predsedstvo OK SZDL Petra Zupana, delegata OK ZRVS Radovljica. Sočasno so potrdili delegata OK ZSMS Radovljica Branka Groharja v predsedstvu SZDL namesto Elze Sekli, ki je odšla na študij. Izrekli so tudi soglasje k izvolitvi novega direktorja in glavnega urednika »Gorenjskega glasa« Milana Bajžlja iz Kranja.

USPEŠEN ZBOR TURISTIČNIH DELAVCEV NA BLEDU

Po dveh letih se je zbralo v hotelu Lovca na Bledu okoli 250 turističnih delavcev na svojem občnem zboru. Kot so povedali, ima turistično društvo na Bledu nad 800 članov, kar pomeni, da je prav gotovo najmočnejša društvena organizacija, kar pa je glede na kraj tudi primerno.

Iz obširnega poročila predsednika Bogdana Šanca so navzroč lahko izvedeli vse, kar jih je zanimalo, kaj je društvo delalo in kakšne načrte ima. Zato le nekaj podatkov. Z letošnjim turizmom so lahko zadovoljni. Prek 500.000 nočitev so našli v prvih devetih mesecih, 3.810 postelj imajo že na razpolago — od tega 2000 hotel-skih res vabljenih, nad 120 prireditve so pripravili od zelo kvalitetnih kulturnih do športnih, zabavnih, zlasti folklorne so privlačile tuje goste. Velik premik je tudi v propagandnih zamislih. Sprememba pa je v tem, da so na prvem mestu gostje iz Anglije, pred Nemci, Holanci, Italijani, Američani.

Da je le prišlo do takšnega premika v razvoju blejskega turizma, je rezultat povečanega sodelovanja med vsemi turističnimi hišami, turističnimi entuziasti in zasebniki, ki oddajajo sobe ali skrbijo za svoje goste v svojih gostiščih in pensionih (v tem času so v kraju trije). Med te rezultate sodi Vila Bled, ki naj služi turizmu, vsi pa zanj sprejemajo riziko, razne komunalne usluge, propagandni podvigi, prireditve in še marsikaj bi lahko našli, o čemer se sedaj skrbno dogovarjajo v turistični poslovni skupnosti.

Vse to naj prispeva k nadaljnji rasti kvalitete uslug na Bledu, kar je osnovno gibalno nadaljnega razvoja turizma na Bledu. In prav zato so lahko cene na Bledu nekoliko višje, ker so tudi zahteve večje, kot je posebej poudaril predsednik TZS Leopold Krese.

Seveda niso pozabili opozoriti na pomanjkljivosti, ki jih seveda tudi ne manjka. Tako je še vedno dokaj pomanjkljiva komunalna urejenost cest, pločnikov, parkov in nasadov,

cesta pod Vilo Bled je še vedno zaprta, kar je nerazumljivo. Poseben problem je trgovska oskrba tako za tuje kot domačine. Ta je najbolj zaostala. V poletju so želeli malo poživiti središče kraja s stojnicami, ki pa so svoje opravile le v pogledu oskrbe s sadjem, ki so ga ponujali res kvalitetnega — le da so bile tudi razlike v cenah. Ob vsem tem je seveda potrebno vedeti, da tudi domačini žive na Bledu dražje.

Vsega tega razgibanega življenja na Bledu pa ne bi bilo, če ne bi bili posamezniki vedno pripravljeni sodelovati, pomagati. Zato so prejeli številna priznanja folkloristi z Bleda in Ribnega, pevci iz Zasipa, godci iz Bohinja, veslaški delavci za svoje prireditve, pa organizatorji kmečke ohceti, ki so res zaslužni za to najbolj izvirno blejsko prireditev. Seve-

V letu 1954 so odborniki takratne občine Podnart, ki je pokrivala sedanjost krajevnih skupnosti Podnart in Ljubno, po zaključeni občinski seji ugotovili, da v kraju rabijo organizacijo, ki bi povezovala takrat še zelo redke motorizirane prebivalce. Začeli so s pripravami za ustanovitev društva. 26. septembra 1954 so sklicali ustanovni občni zbor, katerega se je udeležilo 40 simpatizerjev motorizacije, na katerem so sprejeli

Na decembrskem zaključnem posvetu sekretarjev osnovnih organizacij ZK na Bledu, ki ga je sklicalo predsedstvo OK ZK Radovljica so na kratko ocenili delo organizacij in rezultate javnih razprav o sklepih 13. seje CK ZK, ki so izredno pozitivne dejavnosti ZK v občini. Dogovorili so se o pripravi na programske seje osnovnih organizacij ZK, ki morajo biti opravljene do 1. marca letos. Šestim članom ZK so ob zaključku podelili priznanje za več kot 30 letno članstvo in delo v ZKS.

Na srečanju predsednikov OO in KO OO sindikata občine Radovljica, 27. decembra so, ob sklepu leta 1984, presojali delo v letu, ki se je razmeroma uspešno izteklo in se dogovorili o tekočih nalogah. Beseda je tekla tudi o poteku in vsebini občnih zborov OO sindikata in razglasili izide sindikalnih športnih iger za leto 1984. Najuspešnejšim posameznikom in organizacijam sindikata so podelili pokale in priznanja.

Izbrana ekipa občine Radovljica, ki jo je vodil Franc Černe, je sodelovala na 99. TV oddaji »Naše srečanje«. Pomerila se je s predstavniki občine Domžal v soboto, 29. decembra, v že malce predprazničnem vzdušju. Temu se imajo zahvaliti Domžalčani, ki so kljub vodstvu Radovljčanov, postali zmagovalci, očitno po zaslugi nasprotnikov, ki so bolj v njihov kot v svoj koš metali žogice in tako krepko napolnili koš Domžal in s tem zapečatili lastno usodo.

Člani delavskega sveta TOZD Zdravstveni dom Radovljica so na decembrskem zasedanju soglasno izvolili za individualnega poslovnodnega organa (direktorico) dr. Marjano Kunstelj, specialistko medicine dela, ki je to dolžnost že opravljala v zadnjem mandatu.

Upravni odbor Partizanskega doma Vodiška planina pri občinskem odboru ZZB NOV Radovljica je ob pregledu poslovne problematike doma v letu 1984 ugotovil, da bo nujno obnoviti prostore in dom ter nabaviti nov inventar za dom. O svojih ugotovitvah je obvestil vse občinske skupščine in organizacije ZZB NOV na Gorenjskem. Za obnovitvena dela bo potrebno najmanj 800 tisoč din.

Na osrednji republiški proslavi ob dnevu JLA v Ljubljani so podelili visoka priznanja zaslužnim posameznikom in organizacijam ter občinskim skupščinam v Sloveniji. Srednjo plaketo ZRVS Slovenije za leto 1984 je prejela tudi Skupščina občine Radovljica, malo plaketo ZRVS Slovenije za leto 1984 pa republiški center za obrambno usposabljanje v Poljčah.

V prostorih hotela Park na Bledu je bila konec decembra svečanost na kateri so v okviru akcije RTV Ljubljana za izboljšanje turistične ponudbe podelili priznanje »turistični nagelji«, slabim pa »bodečo nežo«. Za leto 1984 je »turistični nagelj« prejelo TD Bled, kar je velika spodbuda zares marljivim Blejcem.

Zaradi nesklepčnosti 25. decembra, je bila seja skupščine Kulturne skupnosti Radovljica ponovno sklicana za 8. januar. Da si delegati ne delajo dosti skrbi z udeležbo na skupščinah je stara stvar, saj domala na vsaki SIS morajo čakati, da pridejo na sejo odrešilni delegati, ki bodo zagotovili kvorum. Zanimivo je, da se 25. decembra ni udeležilo kar dve tretjini delegatov zbora izvajalcev.

Decembra so na Delavski univerzi Radovljica zaključili dva tečaja za usposabljanje odraslih. Najprej so zaključili štiri 60 urne tečaje modnega krojenja, ki ga je uspešno opravilo 50 udeleženk. Sočasno so opravili teoretične in praktične izpite tudi udeleženci dvomesečnega tečaja za voznike viličarjev na katerem je vztrajalo do konca in opravilo izpite 27 tečajnikov.

Že pred dobrim mesecem so v Radovljici na kraju, kjer so porušili stare objekte KZK TOZD Kooperacija, začeli delavci SGP Gorenje Radovljica graditi nov objekt IBM računalniškega izobraževalnega centra Intertrada iz Ljubljane. Zgradba bo

da niso pozabili na popularnega Andrejčka Vidica, ki že leta skrbi za osvetlitev Blejskega jezera s tisoči lučkami iz jajčnih lupin. Zato so mu podelili prav tako posebno izvirno darilo.

Tudi zasebniki, ki vzorno skrbijo za svoje hiše, so bili na vrsti. 24 jih je prejelo barvne slike s priznanji. Tudi Turistična zveza Slovenije je podelila številna priznanja mladim in starejšim turističnim delavcem na Bledu, ki jim jih je izročil predsednik TZS Leopold Krese.

Le pomislek: v blejskem turističnem društvu so včlanjeni tudi krajanji iz Zasipa in Boh. Bele — ali ne bi kazalo kakšno besedo reči tudi o njih, o razvoju turizma tudi v teh krajih?

Dan po občnem zboru so turistični delavci Bleda prejeli še eno veliko priznanje, in sicer »turistični nagelji«, ki ga je podelila RTV Ljubljana na krajši slovesnosti. Predstavnik Turistične poslovne skupnosti Bled Ludvik Kerčman je ob tej priložnosti obljubil, da bodo osvojili še več nageljnov, da jih bo za cel šopek.

Božo Benedik

PROGRAMSKO-VOLILNA KONFERENCA AMD PODNART

V Podnartu je bila 15. decembra programskovolilna konferenca AMD Podnart. Poleg delovnega dela konference so obudili tudi spomine na 30-letno delo društva. Še živi ustanovitelji društva in dosedajni predsedniki so prejeli jubilejna priznanja, vsi člani pa jubilejne značke.

V letu 1954 so odborniki takratne občine Podnart, ki je pokrivala sedanjost krajevnih skupnosti Podnart in Ljubno, po zaključeni občinski seji ugotovili, da v kraju rabijo organizacijo, ki bi povezovala takrat še zelo redke motorizirane prebivalce. Začeli so s pripravami za ustanovitev društva. 26. septembra 1954 so sklicali ustanovni občni zbor, katerega se je udeležilo 40 simpatizerjev motorizacije, na katerem so sprejeli

sklep o ustanovitvi AMD Podnart. Izvoljeni upravni odbor, v katerem so bili sklicatelji občnega zbora, je takoj začel z delom. Prvi tečaj za voznike A in B kategorije se je začel v juniju 1955. leta. Po zaključnem tečaju je uspešno opravilo izpit nad 30 članov za voznike amaterije A kategorije in pet članov za voznike amaterije A in B kategorije. Za začetek poslovanja je društvo najelo večjo sobo v gostinskem

povezana s hotelom Grajski dvor, kjer je bil dosedaj center IBM. Novi center bo s 5.600 kv. metri površine največje računalniško izobraževalno središče v Jugoslaviji. Redno bo začel poslovati jeseni 1985. Brez opreme velja ta naložba okoli petsto milijonov din.

Za krajevni praznik Bohinja, ki ga vsako leto decembra slavijo vse KS v Bohinju v spomin na znamenito decembrsko vstajo 1941, so v Bohinjski Bistrici obnovili stavbo tamkajšnje krajevalne skupnosti. V obnovljenih in novoopremljenih prostorih je razen sedeža krajevalne skupnosti tudi postaja milice, krajevni urad, pošta in prostori za krajevalne družbenopolitične organizacije. Vsem bo zdaj lažje opravljati svoje delo.

V Elanu Begunje letos pričakujejo redne obiskovalce njihove matične prodajalne iz Švedske. Prva skupina švedskih turistov je bila na obisku že 24. decembra lani, odslej pa bodo organizirano prihajale vsak ponedeljek do konca marca. Po dogovoru s Kompasom Bled si bodo švedski turisti lahko ogledali obrate Elana pod strokovnim vodstvom nato pa v prodajalni izbrali športno opremo in druge pripomočke, ki jo bodo želeli kupiti.

V okviru vsakoletne spominsko športne prireditve »Po poteh partizanske Jelovice« bo tudi 11. pohod »Po poti heroja Ke-beta«. Skupne ekipe treh članov ZRVS in ZSMS bodo krenile 13. januarja po določeni poti iz Kroke do Dražgoš. Na pohodu bodo reševali topografske in taktične naloge, opravile test in streljale z malokalibrsko puško. Ob 12. uri bo zborovanje vseh udeležencev prireditve pri spomeniku v Dražgošah, kjer bodo na osrednji proslavi podelili nagrade in priznanja najuspešnejšim posameznikom in ekipam.

Po sklepu sveta Knjižnice A. T. Linhartar Radovljica bo članarina v letu 1985 v knjižnicah v Radovljici, na Bledu, v Bohinjski Bistrici in v Lescah za odrasle bralce 350 din. V drugih krajevnih knjižnicah v občini 250 din, za učence osemletk v vseh knjižnicah pa enotno 150 din. Nečlani bodo plačali izposojnino za knjigo 50 din, za revijo ali slikanico 20 din. Zamudnina bo znašala na teden 5 din, knjigo si lahko vsak bralec izposodi za 14 din. Izposoja pa je omejena oz. ni možna na domu za revije, časopise, priročnike in knjige iz medobčinske izposoje.

Konec leta je bil občni zbor komornega moškega zbora A. T. Linhartar iz Radovljice. Iz poročila predsednika Jožeta Reba je razbrati izredno razgibano dejavnost zbora. Lani je imel zbor 73 vaj, 5 samostojnih koncertov, 5 nastopov na občinskih proslavah, 2 na žalnih slovesnostih in 17 na pogrebih. Pridobili so tri mlajše pevce in novo pevovodkinjo s katero so sklenili pogodbo. Zbor šteje 17. članov.

Na osrednji občinski svečanosti, 27. decembra v družbenem centru v Lescah so podelili Bloudkove značke za leto 1984. Zlato značko je prejel Peter Ježek član Planinskega društva Radovljica, srebrno značko sta prejela Anton Šegula iz Šahovskega društva Murka Lesce in Franc Peterman iz TVD Partizan Gorje. Bronasto značko so prejeli Boris Kozinc mentor šolskega športnega društva Lesce, Filip Praprotnik TVD Partizan Mošnje in Srečo Medven selektor in trener padalcev ALC Lesce. Razen tega so podelili posebna priznanja TKS in ZTKO Radovljica 41 športnikom in petim telesnokulturnim organizacijam.

Na Srednji Dobravi pri Kropi so že v decembru stekle organizacijske in tehnične priprave na letošnji spominski smučarski patroljni tek v počasitev narodnega heroja Staneta Žagarja, ki je pred vojno učiteljeval v tem kraju. Letošnje tekmovanje, če bo dovolj snega, bo v soboto, 26. januarja.

lavnico in sodobne prostore za društveno dejavnost.

Pri društvu je bila dobra avto šola. V tridesetih letih je avto šola usposobila skoraj vse voznike A in B kategorije iz krajevnih skupnosti: Podnart, Ljubno, Srednja Dobrava, Kropa, Kamna gorica, precej pa tudi iz krajevnih skupnosti Podbrezje, Podblica, Lancovo, Brezje itd.

Društvo je v prvih letih prejemalo razna avto-moto športna tekmovanja, ki so bila zelo draga, zato imajo pri društvu v zadnjih letih le še tradicionalne izlete v neznano, združene z raznimi športnimi in zabavnimi prireditvami.

Ciril Rozman

SREDNJEROČNI PLAN 1986-1990

Na osmi redni seji skupščine krajevalne skupnosti Podnart, ki je bila 22. decembra 1984 v domu kulture v Podnartu, so delegati razpravljali in sklepali o programu dela in finančnem načrtu za leto 1985, srednjeročnem planu razvoja krajevalne skupnosti 1986—1990, dograditvi mrliških vežic in o delu sveta krajevalne skupnosti v letu 1984.

Po pregledu sklepov sedme seje so delegati sprejeli program dela in finančni načrt za leto 1985, ki predvideva 3.850.400,00 dinarjev prihodkov in prav toliko odhodkov. Največ sredstev so namenili za položitev finnega asfalta, ki manjka še na nekaterih odcepih krajevalnih cest. Sprejeli so tudi strokovne podlage in analize ter smernice za srednjeročni plan razvoja krajevalne skupnosti Podnart za obdobje 1986—1990, ki jih je pripravila posebna strokovna komisija. Gradivo bodo razmnožili in v začetku 1985. leta poslali vsem, ki bodo predvidoma podpisali samoupravne sporazume o temeljih plana.

Ciril Rozman

SREČANJE MLADIH Z ALBINOM PIBERNIKOM

Verjetno so na večini šol v predzadnjem tednu starega leta namenili vsaj šolsko uro 22. decembru — dnevu JLA. Okoli 150 učencev in učenk osnovne šole Tone Čufar Jesenice verjetno te ure ne bo pozabilo. Mednje je nepričakovano prišel Albin Pibernik, najmlajši borec, ki je na ta dan leta 1941 stal v mestecu Rudo v »stroju« prve proletarske brigade pred vrhovnim komandantom tovarišem Titom.

Zasluga za ta obisk gre seveda Bogu Maleju, h kateremu je Albin Pibernik prišel na obisk. Bogo je prišel okoli 9. ure v šolo in vprašal, če lahko pripelje tovariša Pibernika v šolo, da bi ga mladi spoznali. Seveda sem bil za ta predlog navdušen kot tudi tovarišica ravnateljica.

Nekaj po enajsti uri so učenci že napolnili šolsko dvorano in z aplavzom pozdravili človeka, za katerega so že slišali in nekaj o njem, o njegovi materi in očetu tudi že vedeli. Oči so jim kar žarele od zadovoljstva, ko se je tovariš Albin oziral po njih. Prav tak, toliko star je bil takrat pred 43 leti, takrat, ko so mu dal ime Korčagin in ko je pred njim in še 21 Slovinci in drugimi borci vseh narodnosti stal vrhovni komandant tovariš Tito.

Vse to je težko razumeti celo nam starejšim kaj šele mladim, ki jim bo v zavesti šele začela nastajati podoba časa, podoba človeka, ki je šel skozi vse grozote vojne vihrne in revolucije. Snov za premišljevanje jim je dal Albin Pibernik. Učenci so zagotovo čutili skromnost človeka, ki je vse to prestal, bil najmlajši borec prve in najslavnejše proletarske brigade. Človek, ki je med prvimi Slovinci ne le videl, ampak tudi neposredno sodeloval s tovarišem Titom.

Albin Pibernik je pripovedoval, kako je moral kot otrok s starši v izgnanstvo že v prvih dneh okupacije. Kako je šel v neznanost, kako se mu je vse bolj odmikala jeseniška dolina in dimniki jeseniške železarnice. »Sreča je bila,« je dejal, »da vsega tega še nisem popolnoma razumel. Drugače je bilo seveda staršem, materi, ki me je vso pot še bolj negovala in iz njene pozornosti sem čutil, da se starša zavedata negotovosti, nevarnosti in vsega, kar je sledilo. Veliko olajšanje smo občutili šele takrat, ko so nas bratje Srbi tako gostoljubno sprejeli, da smo se počutili med njimi resnično varni. Z njimi smo kmalu po prihodu v Srbijo odšli tudi v partizane, v boje, na pohode in novim izkušnjam naproti.«

Med drugim je učencem povedal, da je tovariš Tito po pregledu prve proletarske brigade predlagal materi, da se s sinom, torej z njim, umakne nekam v »zaledje«, ker ne bosta kos naporom, težavam in bojem, ki čakajo brigado. Mati je to odločno odklonila. Ostala sta tako v brigadi in šla z enim delom brigade na znani igmanski pohod. Pripovedoval nam je, kako mu je brigadni zdravnik dal navodila, da bi lažje prenašal mraz in da mu ne bi zmrznile roke ali noge. Vse to je prenesel. Žal pa ne vsi in tudi njegova mati ne, ki je za posledicami ozeblin in zastrupitve v Foči umrla.

Pripovedoval je, kako mu je takrat osebno pomagal in skrbel zanj tovariš Tito in mu ob začetku tretje sovražnikove ofenzive priskrbel tudi mlačnega bosanskega konjčka.

Nazadnje je tovariš Tito odločil, da gresta oče Albin Pibernik in sin Albin v Slovenijo. Oče naj bi pomagal kot izkušen borec prve proletarske brigade slovenskim partizanom, sinu Albinu pa naj bi našel varnejše zavetje v viharju vojne in revolucije.

Žal pa je Albin kmalu ostal tudi brez očeta. Iz neke partizanske akcije se ni več vrnil. V bojih, pohodih in trpljenju je mali Albin prerasel otroštvo in očetova smrt ga ni več tako

močno prizadela kot pred meseci smrt matere. Zavedal se je, da je oče le eden od tisočev, ki so že omahnili v smrt za tisto, za kar sta se oče in mati borila že pred vojno in bila postavljena vsakodnevno nevarnostim, zaporom in preganjanjem.

Veliko je bilo vprašanj, ki so jih mladi postavljali. Med drugim je povedal, da se dni, ki jih je predsedel v osnovni šoli na Koroški Beli bolj malo spominja, ker so prej živeli v Srbiji in le nekaj mesecev obiskoval šolo na Koroški Beli. Od sošolcev se spominja predvsem Franca Koširja, ki je že takrat izstopal kot otrok veseljak. »Ne spominjam pa se stavka iz slovenske šolske naloge, ki ga omenja Pavle Zidar, ki je verjetno ta stavek malo pisateljsko obarval.«

Trenutki z Albinom Pibernikom so prehitro minili. Ostali pa bodo v spominu vsem učencem, ki so imeli srečo, da so ga za dan jugoslovanske ljudske armade spoznali.

Od 21 Slovencev, ki so bili v prvi proletarski brigadi, so dočakali svobodo le štirje borci. Danes po tolikih letih živita le še dva: Pavle Zavar in Albin Pibernik.

Jaka Klinar

NA OBISKU PRI GRANIČARJIH

Le kdo ne pozna pogumnih fantov, ki budno stražijo naše meje pred različnimi sovražniki in preprečujejo ilegalne prehode državne meje — graničarjev?

Ponosni smo, ker je naša osnovna šola Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela že več let povezana z eno izmed karav. Tako večkrat eni drugim popestrimo razne kulturne programe ob praznikih. Zadnja taka prireditev je bila osrednja proslava ob dnevu JLA 22. decembra v kulturnem domu Šulke in Albina Pibernik na Javorniku.

Graničarji so v sodelovanju z mladimi iz Javorniškega rovtu pripravili zanimiv kulturni spored, kateremu smo radi prisluhnili. Vsako leto ob tem prazniku pa učenci naše šole tudi obiščejo graničarje na karavli; tako leto za leto izvedemo nekaj novih — za nas zanimivih stvari. Tako je bilo tudi tokrat.

Vojaki so nas toplo pozdravili in sprejeli v svojo sredino. Tudi mi smo jim zaželeli dobrodošlico in pred začetkom kulturnega programa malo pokramljali z njimi.

Ob tej priložnosti — njihovem prazniku — smo jim podarili fotografijo kipa Jožeta Zupana-Ježka, ki ga je izdelal akademski slikar Jaka Torkar. Darila so bili zelo veseli; njihova karavla se imenuje prav tako kot naša šola, namreč po karavanških kurirjih. Eden izmed njih je bil tudi Jože Zupan-Ježek, čigar ime nosi naš pionirski odred.

Zatem so se predstavili naši učenci. Ob spremljavi kitare sta sošolca zapela prijetne pesmi — pa tudi vojaki so jima pri petju pomagali. Pripravili smo tudi deklamacije.

Po kratkem kulturnem sporedu so nam vojaki pokazali nekatera orožja: puške, puškomitraljez, tromblon, pa še zaščitno masko, osebni pribor — najnujnejše, kar vojak potrebuje.

S tem je bilo »uradnega« dela našega srečanja konec. Ogledali smo si razne fotografije, ki jih hranijo na karavli in se sprijateljili z nekaterimi vojaki.

Čas pa je neusmiljeno tekkel in prehitro smo se morali posloviti.

Graničarjem smo se zahvalili za gostoljubnost in jim zaželeli, da bi se čim bolj prijetno počutili tako v uniformi in tudi potem, ko bodo že slekli vojaško suknjo. Graničarji so nas povabili, naj jih zopet obiščemo in se nam zahvalili za obisk. Obljubili smo, da se bomo radi vrnili. Za nami je zadonelo: zdravo, zdravo, zdravo!

Ko bodo učenci naslednjic odšli k graničarjem, bo tam gotovo mnogo novih obrazov, saj vemo, da je vsak vojak 15 mesecev, potem pa se poslovi. Prav tako bo tudi z učenci; mi bomo odšli, nadomestili pa nas bodo drugi. Tako odhajamo in prihajajo vedno novi — vojaki in učenci; ostane pa eno — prijateljstvo, povezanost in sodelovanje med OŠ Karavanških kurirjev NOB na Koroški Beli in karavlo Karavanških kurirjev NOB v Javorniškem rovtu.

Lidija Kamenšek, 8. c.
OŠ Karavanških kurirjev NOB
Koroška Bela

NOVOLETNO PRAZNOVANJE V OSNOVNI ŠOLI PREŽIHOV VORANC

V petek, 28. decembra, smo imeli šolsko praznovanje. Polni napetega pričakovanja smo v šolski telovadnici pričakali nekdanje učence naše šole. Tovarišica ravnateljica jih je povabila z namenom, da nam vsak predstavi svojo dejavnost, v kateri je uspel. Predstavili so se nam: Mirko Bogataj, Dušan Intihar, Brane Jeršin, Irina Vauhnik, Nataša Švent, Jani Mesec, Bojan Marošević in Darko Mlakar.

Mirko se nam je predstavil kot glasbenik. Igra namreč bas kitaro v jeseniški skupini Ultimati. Izvedeli smo, kako se je navdušil za igranje kitare. Nato se je predstavil Brane Jeršin, ki je do lanskega leta na naši šoli treniral dekleta v košarki. Tovarišica ravnateljica nam je predstavila tudi leškega člana aero-kluba Dušana Intiharja, ki je skupno s tovariši na preteklem svetovnem prvenstvu osvojil srebrno kolajno. Pokazal nam je svoja večja priznanja in nam povedal, da se je začel s tem športom ukvarjati že pri šestnajstih letih čisto naključno. V duetu sta nam predstavila glasbeno klasiko Nataša in Jani. Zaigrala sta nam delo Roberta Schumanna Sanjarjenje. Jani je igral na violončelo, Nataša pa na pianino. Vsi smo jima ob uspešni izvedbi močno zaploskali. Darko Mlakar je povedal, da je bil več let sekretar OK ZSMS Jesenice, da je sedaj že prestopil za to in da je vodja na novo ustanovljenega mladinskega servisa. Povedal je tudi, da se je iz osnovne šole Tone Čufar prepisal na »Prežiha« in da je rajši hodil na to šolo. Predzadnji je bil na vrsti Bojan Marošević, igralec lutkovnega gledališča iz Ljubljane. Povedal nam je, da je igral v nekaterih filmih, med drugim tudi v Sončnem kriklu, pa tudi v igrah oziroma predstavah SNG. Odigral nam je odlomek Aleksandra Puškina, ki govori o škodljivosti kajenja. Vsi smo se od srca nasmejali vsebini.

Zadnji pogovor je imela tovarišica ravnateljica z najmlajšo gostjo Irino Vauhnik. Letos je osvojila v kategoriji mladink zlato kolajno na državnem prvenstvu v umetniškem drsanju in je izredno perspektivna drsalca.

nju in je izredno perspektivna drsalca.

Spoznali smo uspešno pot le nekaterih od mnogih mladih ljudi, ki so pred nami hodili v našo osnovno šolo, jim zaželeli še nadaljnjih uspehov, predvsem pa srečo v novem letu.

Katja Svetlin, 7. b.
OŠ Prežihov Voranc Jesenice

OGLED SPLOŠNE VOJAŠKE ŠOLE V LJUBLJANI

V ponedeljek, 17. decembra, smo se odpeljali na ogled splošne vojaške šole v Ljubljani. Šli smo skupaj z učenci drugih osnovnih šol jeseniške in radovljiške občine.

Avtobus nas je zapeljal na dvorišče šole. Tovariši, ki nas je sprejel, nam je najprej razložil vse o usmeritvah šole, o štipendijah, o šolanju samem in na koncu še o vojaških poklicih. Da je bilo predavanje še bolj zanimivo, so ga spremljali s filmom. Na filmskem traku je bilo posneto življenje in delo vojakov in posnetki iz življenja v vojaških šolah.

Ogledali smo si tudi šolo. Na hodnikih imajo razstavljeno različno orožje, med drugih tudi ročne bombe, mine, makete raket ipd. Po učilnicah pa imajo v vitrinah shranjene učne pripomočke.

Šola ima tudi svoj internat, kjer prebivajo učenci v času šolanja. Dijaške sobe niso velike, opremljene pa so s posteljami, omaro in mizo. Imajo še skupen prostor, v katerem je tudi televizor. V internatu imajo še prostorno telovadnico.

VPIS UČENCEV V KADETSKO ŠOLO ZA MILIČNIKE

DRAGI MLADINEC IN STARŠI

Šolsko leto se bo skoraj prevesilo v drugo polovico. Učenci osmih razredov osnovne šole skupaj s starši že razmišljajo kam po končanem obveznem šolanju.

Vabimo te, da izbereš živahen, napet in zahteven poklic — poklic miličnika. Poklic, v katerem boš lahko pomagal ljudem, varoval družbeno premoženje, urejal promet, skrbel za javni red in mir, zagotavljal potnikom varno vožnjo, skrbel za varnost na morju, skratka, zagotavljal ljudem ugodno in varno počutje v vsakdanjem življenju.

Oglasi se na postaji milice Jesenice, kjer boš dobil podrobne informacije o pogojih, ki jih moraš izpolnjevati za ta poklic in vse o šoli, ki te bo pripeljala do njega.

Najboljši učenci lahko po končani kadetski šoli nadaljujejo šolanje na Višji šoli za notranje zadeve, pa tudi na drugih višjih in visokih šolah ter na vojaških akademijah.

Vprašaj, premisli — odloči se!
Starši, razmislite o nadaljnji življenjski poti vašega sina in mu pomagajte pri odločitvi!

Obisk predstavnikov radovljiške občine in KS Bohinjka Bela pri nekdanji aktivistiki NOV Ani Klavora v Slamnikih

OBISK V PARTIZANSKI VASI SLAMNIKI

Slamniki so vas z nekaj hišami, ki so posejane na pobočju Pokljuke nad Bohinjsko Belo. Nekateri domačije so druga od druge oddaljene kilometer in več. Skozi Slamnike je bila med NOB organizirana pomembna kurirska pot s Pokljuke na Jelovico. V skalni votlini nad zadnjima hišama v Slamnikih je bila kurirska postaja G-30. To votlino so partizani uporabljali že od leta 1941 in do konca vojne ni bila odkrita.

Domačini so dobro vedeli za to skrivališče, saj so bili kurirji dnevno pri njih, kjer so dobivali informacije, hrano in toplo peč, kadar so bili premočeni in premraženi. Posebno Klavorovo, po domače Matičkovo hišo, so partizani najpogosteje obiskovali. Dva sinova sta bila v partizanih, ostali pa so pomagali partizanom kot obveščevalci in v hiši skrivali tudi bolne in ranjene partizane.

Danes tu živi samo še najstarejša triinsedemdesetletna Ana. Kljub starosti in nekaterim zdravstvenim težavam vztraja na domu svojih staršev. V hiši nima vode niti elektrike, vendar je ne mika dolina. Pravi, da je najtežje le pozimi, ko zapade veliko snega in je ozka pot v dolino neprehodna.

Ob lanskem dnevu borca so obiskali Ano Klavora člani organizacije ZB NOV Bohinjka Bela in predsednik Skupščine občine Radovljica Bo-

ris Šetina. Zanimal se je, kako živi in bil mnenja, da naj ostane v Slamnikih, vendar ji je treba pomagati. Predlagal je, da se v njeni hiši vzpostavi zveza z dolino, da bi v primeru bolezni lahko poklicala pomoč.

Drugi dan praznika dneva republike — 30. novembra, so Ano Klavora ponovno obiskali predsednik Skupščine občine Radovljica Boris Šetina, dr. Borut Rus, zdravnik v dispanzerju za borce TOZD Zdravstveni dom Bled, predstavnik občinskega štaba teritorialne obrambe Peter Zupan in člani KS in KO ZB NOV Bohinjka Bela.

Ana Klavora se je obiska zelo razveselila, saj jo je za nekaj ur iztrgal iz enolične vsakdanjosti. Morda je pomislila na čase, ko je bila štiri vojna leta njihova hiša polna partizanov.

Dr. Borut Rus jo je pregledal in jo oskrbel z zdravili za daljši čas.

Predsednik Skupščine občine Radovljica in predstavnik občinskega štaba teritorialne obrambe Radovljica so se skupaj z domačini, ki poznajo teren, dogovorili o smeri, kje bi bilo najlažje vzpostaviti zvezo z dolino.

Ko smo se poslovili od Ane Klavora, smo se fotografirali za spomin in se popoldne vrnili v dolino z zavestjo, da smo storili to, kar smo starejšim in osamljenim borcem in aktivistom dolžni.

Ne jih seliti v dolino, je dejal predsednik Skupščine občine Radovljica. Živijo naj tam, kjer so srečni, vendar jim moramo pomagati, da bodo lažje živeli. To je naš dolg, s takšno pozornostjo in skrbjo, pa se jim bomo vsaj malo oddolžili za njihovo pomembno vlogo v času NOB.

L. K.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Umberto ECO: **Ime rože**. Mladinska knjiga 1984. (Lestviki-hram)

Pričakovati je bilo treba, da se bo najbolj »napredni« del človeštva — tisti, ki je že dalj časa na udaru šoka prihodnosti, prej ali slej ustavil v svojem hlastanju za novim in še bolj novim in se začel obračati k vrednotam preteklosti. Če beremo, da je roman o samostanu v Italiji (v Dantejevih časih) ta hip uspešnica v Ameriki, potem se nam zazdi, da smo našli potrdilo za to pričakovanje. Seveda pa se nobena juha ne pojé ... (in tako dalje); **Ime rože** je verjetno modni krik samo v določenih intelektualnih krogih. Prepričan sem, da se hrabri novi svet na svojem maršu v računalniško prihodnost še ni ustavil. Res pa je, da so nekateri očitno začeli ozirati nazaj.

In kar velja za Italijo in za Ameriko, lahko velja za nas — ali pa tudi ne. Nisem čisto prepričan, da bo **Ime rože** uspešnica tudi med Slovenci. Ne bi se pa rad prenačil: vemo, kakšno moč ima moda nad človeškimi srci.

Kaj naj bi bilo tisto, kar je zbudilo val zanimanja? Če je **Ime rože** v bistvu filozofski roman, potem gre v njem predvsem za cenzuro (v Freudovem smislu, pa tudi sicer) in za boj proti njej. Junak romana Viljem Baskervilski je kot humanist pred svojim časom. Je strpen in se zavzema za boj mnem, torej je nekje na isti liniji z našimi vodilnimi strukturami. Vendar ima nasprotnika, ki misli, da je treba resnico skriti pred človeštvom v našem lastnem interesu. To je slepi menih Jorge, ki uteleša mračne sile, ki so ob koncu srednjega veka začele zgubljati svojo dotlej skorajda neomejeno moč.

Proti čemu je usmerjena Jorgejeva cenzura? Mislim, da napetost med branjem ne bo nič manjša, če vam izdam: gre za drugi del Aristotlove Poetike, za tisti del, ki je zgubljen, in ki je posvečen komediji. Ta del naj bi bil slavošpev smehu — in potemtakem tudi človeški radosti. Ta knjiga je bila skrita sredi labirinta samostanske knjižnice v nikomur dostopni sobi, ko pa se je pojavila nevarnost, da bo skrivnostno razkrita in knjiga prišla v neposvečene roke, so začele padati človeške žrtve.

Konec koncev gre seveda za hedonizem, za dostojanstvo užitka (in proti temu, da je vse človeško dostojanstvo na strani trpljenja). Nazor, ki ga izpoveduje fanatični slepec, ne trdi, da je treba onemogočiti vsak smeh in torej vsak užitek (in predvsem spolnost). Nasprotno: smeh je dovoljen, vendar kot nekaj nizkotnega, zavrnjenega. V vrednostnem sistemu, ki je bil še donedavna v absolutni veljavi v našem delu sveta, je govorjenje o nekaterih bistvenih človeških stvareh dovoljeno samo kot kvantanje, torej kot grdo govorjenje in mu je za to določen čas in prostor.

Kakšen je zdaj avtorjev odnos do telesne ljubezni? Roman se, kot rečeno, dogaja v samostanu; ko iščejo motiv za umore, ki se tu začnejo vrstiti, se izreka sum o homoseksualnem ozadju. Vendar je prav na sredi tega čez 500 strani dolgega romana,

v katerem je sicer govora izključno o moških, čisto kratka heteroseksualna epizoda. Adson (pripovedovalec zgodbe in mladi spremljevalec filozofa Viljema Baskervilskega) naleti ponoči v samostanski kuhinji na kmečko dekle, ki se je očitno prišlo sem prodajat. Njen odjemalec (sicer samostanski ekonom) pobegne, Adson ostane sam z dekletom v temi. To, kar se zdaj zgodi z njima, bi bilo lahko predmet najbolj surove kvante, vse okoliščine so take, da bi se zdelo povsem naravno, če bi se o stvari govorilo kot o nečem izjemno nizkotnem, smešnem, zavrnjenem. Končno dekle pobegne in pusti na tleh zavitek, v katerem je volovsko srce — to naj bi bilo plačilo, ki bi ga prejela od samostanskega kletarja! Opis pa popolnoma izneveri take pričakovanja. To, kar doživi novic Adson z mlado kmetico, se ves čas obravnava na poetski ravni Salomone Visoke pesmi. Ta po svoje nepričakovani obrat je kajpak psihološko utemeljen z Adsonovo mladostjo, čistostjo, nagnjenjem k »idealizmu«. Vendar je avtor očitno in povsem nedvoumno tudi v praksi izpričal, da je za dostojanstvo telesne ljubezni (brez ozirov na klavnost okoliščin).

To, kar se dogaja v samostanu, pa je v nekem smislu odsev širšega zgodovinskega dogajanja. Zgodba se godi v času sporov med cesarjem Ludvikom Bavarskim in papežem Janezom, v času mnogih herezij, ki se vse

v nekem smislu zavezujejo na nauk Frančiška Asiškega. Cerkev je v tistem času krvavo obračunavala z bratovščinami, ki so oznanjale vesele in hkrati ubožstvo, in so bile torej vsekakor v večjem skladu z izvirnim Kristusovim naukom, kot pa ona sama. V samostanu naj bi se sešli odposlanci papeža in cesarja in začeli pogovore o spravi. Papeževim odposlancem pa v bistvu ni do sprave, ob koncu romana nalašč uprizorijo inkvizitorski proces v samostanu.

O vseh teh usodnih vprašanjih pa govori roman **Ime rože** na lahkoten način, na način igre. (Tudi s tem je izpričana privrženost veselju in smeju — ob hkratni zavesti o tragiki.) Filozof Viljem in njegov spremljevalec Adson sta nekakšna dvojnika Sherlocka Holmesa in dr. Watsona, neznan morilec pa je kajpak siva eminenca samostana, učeni in fanatični slepec Jorge.

Navdušene bralce tega romana bo treba torej iskati med intelektualci humanističnega kova (saj je v tekstu, med drugim, precej neprevedene latinščine); med vedoželjnimi dušami, ki se zanimajo za zgodovino Cerkev in heretikov (srednjeveških disidentov). Kdor je z veseljem bral o ideoloških razpravah med nazadnjakom Naphto in liberalcem Settembrinijem v Mannovem **Čarobnem bregu**, bo tu spet enkrat prišel na svoj račun.

Marko Hudnik

LEPO NOVOLETNO VOŠČILO GODBENIKOV

Jeseniški novoletni koncert je postal že nekakšen obred ob prehodu iz starega v novo leto, tradicija, ki smo jo osvojili. To tudi dokazuje dvakrat polno zasedena dvorana amaterskega gledališča ob lanskoletnem novoletnem koncertu pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, 27. in 28. decembra. Jeseniški godbeniki so nam pod vodstvom dirigenta Ivana Knificia priredili resnično lepo slovo od starega leta in s tem tudi sklenili svoje jubilejno leto — 110-letnico železarskih godb na našem območju.

Uvodni koračnici, skladbi komponista Ivana Knificia JESENIŠKI ŽELEZARJI, ki je postala že avizo jeseniških godbenikov, je sledil dobro izbran, izvedbeno tudi zahteven, vendar zelo pester spored domačih in tujih skladb. Spored je zajemal naslednje skladbe: V. Diesk ROKOVNJAČI, P. Krstić SKERCO, S. Romberg PRINC STUDENT, Dvorak — Stolmeier SLOVANSKI PLES, Monti — Maas ČARDAŠ, V. S. Avsenik SPOMIN — solo trobento je igral Franc Košir (skladbo sta Vilko in Slavko Avsenik posebej priredila za jeseniški novoletni koncert), O. Dübon PRAZNIK TROBENT, Johann Strauss, ml. NA LEPI MODRI DONAVI in G. Orsomodo BANDA SU-CRE. Navdušenje in aplavz na petkovem koncertu sta »izsilila« več ponovitev, godbeniki pa so se od navdušenih poslušalcev poslovlili s skladbo V. S. Avsenika OŠTANIMO PRIJATELJI.

Program so prijetno z domisljicami in šalami povezovali Majda Reber-

nik, Bernarda Gašperčič, Borut Verovšek in Janez Kristan. Tekste in besedila je pripravila in uredila Štefi Muhar, celotni program pa je zrežirala Vera Smukavec.

Čprav ima novoletni koncert predvsem razpoloženski pomen, moramo vsekakor poudariti, da je bil pripravljen skrbno, da so godbeniki vložili veliko prostega časa za priprave oziroma vaje in da je bil izveden odgovorno in kvalitetno. Prijetna poživitev koncerta je bil nastop Franca Koširja, ki je, kakor je sam povedal, svojo glasbeno pot začel v pihalnem orkestru. Košir pa ne bi bil Košir, če ne bi z nekaj aktualnimi šalami prispeval k še vedrejšemu razpoloženju v dvorani.

Oba koncerta sta bila izvedena na dostojnem kulturnem nivoju, manjkalo tudi ni tiskan spored koncerta s čestitko godbenikov, odprta je bila garderoba, gledališko gostišče, le vhod je še vedno marsikoga razočaral, kajti kljub gradnji bi se ga dalo bolje urediti.

DVOJE GOSTOVANJ V AMATERSKEM GLEDALIŠČU TONE ČUFAR

V amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah gostuje v četrtek, 10. januarja, ob 16. uri KUD Koseski s tragikomično-erotično srhljivko KEKČEVA ADOLESCENCA, v petek, 11. januarja, ob 19.30 pa Oder teh herojev iz Pirnič iz igro René Marquésa Pokvečena sonca.

Kekčeva adolescenca je nenavadna parodija na znan mladinski motiv iz slovenske literature in so jo napisali in jo tudi igrajo dijaki bivše bežigradske gimnazije. Igra razkriva in potrjuje literarno duhovitost mladih igralcev, ki so v novi verziji Kekca prinesli na oder dveh svojega časa in rodu, svoja kritična opažanja in svoj ironični komentar časa, v katerem morajo živeti in se poslušno usmerjeno vzgajati. Ta igra je svojevrsten upor, ki priča o želji po duhovni svobodi in enakopravnosti mladega človeka v šolskem sistemu in družbi.

Kekčeva družina je taka, kot so vse ostale kmečke družine, s hišo na obronkih hribov. Oče je kmet od glave do pet, mama je gospodinja, otroci pa so v usmerjenem izobraževanju. Živijo zelo avtonomno in hermetično življenje. Nekoč se zgodi, da se oče tako hudo pošali z Mojcinimi očmi, da deklica oslepi. Oče pošlje Kekca po svetu, da poišče čudežno zdravilo, ki bi Mojci vrnilo vid. Kekc se odpravi po svetu, kjer kmalu spozna umazane strani življenja. A se ne da kar tako in sovražnike enega za drugim pošilja v kozji rog, zraven pa se še prav izvrstno pošali s prepovedanimi sadeži. Ko zdravilo dobi, se vrne domov, vendar ugotovi, da je bolje, če so Mojci nekatere strahote večno zakrite.

Pokvečena sonca so nastala po zgodnjejši pisateljevi zgodbi Očiščenje v Cristovi ulici in nam razkrivajo notranji svet treh sester, v katerega z imenitno uporabo zvokov in luči neusmiljeno in vedno bolj preteče vdirajo uničujoči bliski zunanje resničnosti. Tri sestre, zagrizene, a tihe tekmičice za ljubezen istega oficirja, so po vrsti polnomoj obsojene na življenje, polno ljubosumnosti, zavisti, muk in sovraštva, dokler ne končajo v očiščujočem ognju, svoji edini in edinstveni rešitvi.

Pokvečena sonca so dramska metafora, ki jasno kaže Marquésovo pojmovanje današnjega Portorika, v kateri so tri sestre — tri usode — žrtve dokončno uničujočega časa.

V praiizvedbi igre Pokvečena sonca igrajo: Breda Rovšek, Alenka Bole-Vrabec, Nadja Strajnjar, Bojan Pergar, Vasja Ayvec, Žane Hajdinjak, Aleš Kozlevčar, Franci Kavčič in France Šušteršič. Igro je prevedla Alenka Bole-Vrabec, režiral Peter Militarov, za scenografijo je poskrbel Štef Potočnik, za kostume pa Sonja Jamšek. Za svetlobne in tonske efekte skrbita Matej Rovšek in Valerij Jeraj, za scenska pa Viktor Resnik.

Lilijana Kos

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA V KRANJU

V mestni hiši je na ogled stalna arheološka, kulturnozgodovinska in umetnostnozgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja Lojzeta Dolinarja. V drugem nadstropju iste stavbe si lahko ogledate stalno razstavo Ljudska umetnost na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši sta odprta Prešernov spominski muzej in Jenkova soba.

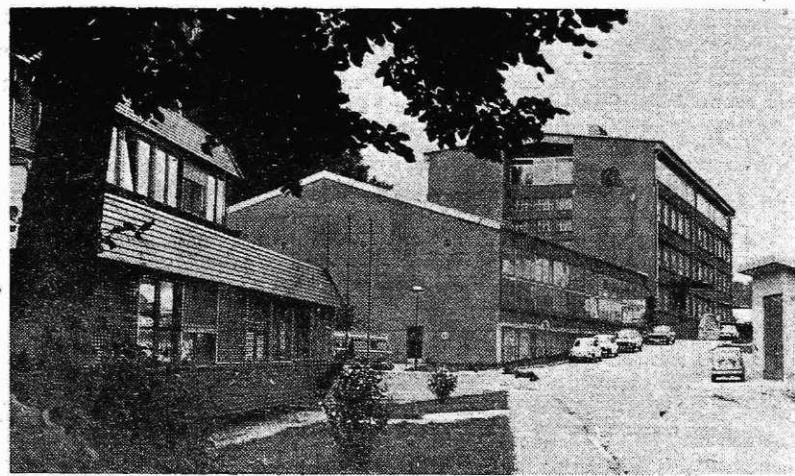
V galeriji mestne hiše se s svojimi deli predstavlja slikar FRANC VOZEL, v mali galeriji in stebriščni dvorani pa si lahko ogledate razstavo z naslovom ARHITEKTURA NA KRASU.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je na ogled stalna zbirka Narodnoosvobodilna borba na Gorenjskem in republiška stalna zbirka Slovenka v revoluciji.

Na prehodu med Titovim trgom in Tavčarjevo ulico je na ogled stalna zbirka Kulturnozgodovinski spomenik Kranja.

Razstave oziroma zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. ure, ob ponedeljkih so zaprte.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je odprt muzej Prešernove brigade. Na Zg. Jezerskem si lahko ogledate restavrirani kulturni spomenik Jenkova kasarna, ki je opremljen z etnološkim gradivom.

Center srednjega usmerjenega izobraževanja

Z ŽOGICO NOGICO IN DEDKOM MRAZOM MED OTROKE JESENIŠKE IN RADOVLJSKE OBČINE

Igrice, skeči ... sami smo jih iskali, sestavljali in se predstavili z njimi pred tovarišicami, sošolci že lani, predlanskim. Veseli smo, da se nam je leto uresničila želja, igrati na odru pravo igrice.

Danes bomo postavili ... Tako si lahko vsak ponedeljek v prostem času slišal iz učilnice fizike. Le kaj bodo postavili, saj delajo tako vneto in s takim veseljem?

No, sedaj je jasno, igrice »Žogica Nogica«, ki je spremljala dedka Mraza na obiskih v vrtcih, šolah, v dvoranah. Dedek Mraz jo je podaril najmlajšim za novo leto.

Pridno smo se pripravljali od konca septembra dalje. Premiero smo imeli v petek, 21. decembra 1984, v domači dvorani pred svojimi sošolci. Trema je bila velika. Bali smo se, da predstava ne bo uspela. Pa je šlo. Kako smo bili veseli, ko smo videli, da nas učenci napeto poslušajo in sodelujejo z nami. Za vsako predstavo se bomo potrudili tako kot za prvo. V šoli bomo veliko manjkali. Tovarišicam obljubljam, da se bomo po novem letu pridno učili in tako nadknadili zamujeno. Pa tudi igrali bi še radi!

V igrici smo sodelovali: Nataša Drolc, Nuša Gorjanc, Gregor Čeh, Mateja in Matej Avsenik, Nataša

Ravnik, Vanja Zuljan, Nataša Fliser, Boštjan Modrijan, Saša Habjan in Mojca Dolžan. Kadar se nam je tekst zataknil, nam je pomagala Karmen Klobasa, za tehniko pa sta skrbela Marko Koblar in Primož Podlipnik.

Žogico je na oder postavil igralec amaterskega gledališča Tone Čufar z Jesenic Mužan, ki je mentor našega dramskega krožka, tovarišica Danica Bernik pa je z nami prebivala posamezne vloge in skrbela, da je delo lepo potekalo. Na vaji nas je obiskala tudi režiserka Vesna Arhar. Kostume so šivale Simona Kapus, Nana Knafelj, Vera Kuhar in Danica Zemlja, kužka Postružka in Žogico Nogico so napravili v gledališču Tone Čufar, kjer so izdelali tudi celotno sceno za igrice. Člani dramskega krožka se vsem najlažje zahvaljujemo in jim želimo srečno leto 1985.

Mojca Dolžan, 6. a, novinarski krožek OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica

GORJE V NOVOLETNIH PRAZNIKIH

Ob novem letu se iz leta v leto ponavljajo isti običaji. Je nekakšna prelomnica v življenju z mnogimi čestitkami, da vsaj slabše ne bi bilo, kot je bilo preteklo leto in da bi bil mir, brez vojn, potem bo že nekako življenje tekle naprej.

V gorjanskem domu Partizana je šolske otroke že v petek, 28. decembra 1984, dopoldne obiskal dedek Mraz s predvajanjem risank. Popoldan istega dne je dedek Mraz obiskal najmlajše in jih tudi obdaril, v kulturnem programu pa so si ogledali Piko Nogavič, ki je vsem prisotnim še kako ugajala.

Zvečer tega dne so ob 19.30 pripravili gorjanski godbeniki novoletni koncert pod vodstvom dirigenta in učitelja profesorja Dušana Velkavrh iz Ljubljane. To pot so godbeniki izvajali tudi nekaj povsem novih skladb, ki jih doslej še nismo slišali na domačem odru v Gorjah. Čprav imamo v Gorjah radi svoje godbenike in se jim zahvaljujemo za ves trud in samoodpovedovanje pri opravljanju njihovega kulturnega poslanstva, smo jih na tem koncertu prav gotovo razočarali, kajti dvorana je bila na pol prazna. Sicer godbenikov to ni motilo, zaigrali so s srcem in dušo, posebno odlični je bil dirigent v vsej svoji zagnanosti. Res je čudno, da je bil obisk tako slab, saj se nihče ni mogel izgovarjati na sla-

bo vreme ali pot, pa tudi vstop je bil prost.

Na starega leta dan nas je pretresla žalostna novica, da je prenehalo biti srce Marjana Eržena iz Podbrezja, pevovodja gorjanskega moškega pevskega zbora. Marjan je bil v najlepših letih življenja, še poln življenja in smelih načrtov na glasbenem področju. Po proslavi za dan republike, ko je vodil svoje pevce v Gorjah, mi je dejal, da se počuti kot Gorjanc in da Gorij zlepa ne bo zapustil. Pa jih je za vedno. Usoda je bila močnejša od njegove železne volje. Marjan je bil soustanovitelj pevskega zbora v Gorjah, ki je pod njegovim vodstvom dosegal zelo lepe uspehe doma in na gostovanjih. Za zbor je to huda izguba, vendar ne bi smel prenehati z delom, kajti razhod zbora bi povzročil neprecenljivo izgubo v kulturnem prostoru Gorij. Zato krajani Gorij upamo, da se kaj takega ne bo zgodilo!

Jože Ambrožič

OKTET DPD SVOBODA FRANCE PREŠEREN ŽIROVNICA : BREZNICA NA BLEJSKI DOBRABI

Leto kulturnih prireditev v počastitev desetletnice ustanovitve pevskega društva Vintgar in 62-letnice prve ustanovitve kulturnega društva na Bl. Dobravi se bo začelo v soboto, 12. januarja, ob 19. uri v dvorani osnovne šole na Blejski Dobravi. S celovečernim koncertom se bo predstavil oktet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica — Breznica.

Ljubitelji zborovskega petja vljudno vabljeni.

RAZSTAVA PTIC

DRUŠTVO ZA VZGOJO IN VARSTVO PTIC na Jesenicah obvešča, da bo tradicionalna razstava ptic od srede, 16. do nedelje, 20. januarja v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah. Odprta bo vsak dan od devete do osemnajste ure. Razstavljenih bo preko 200 ptic: papig, kanarčkov, ekso-tov, bastardov in nimf, ki bodo tudi naprodaj.

Vabljeni na obisk!

UTRINKI OB OSMIH DESETLETJIH TELOVADNE DEJAVNOSTI NA JESENICAH (2)

Čeprav sta med obema vojnama vrsti Sokola in Orla dosegali večje športne uspehe, pa imela vendar športna dejavnost Svobode posebno mesto. O tem so že pisali predvsem France Škrlič, Avgust Jelen, Vencelj Perko pa tudi nekateri zgodovinarji.

Podružnica Svobode je začela z delovanjem že oktobra 1918, 26. januarja 1919 pa je že imela svoj prvi občni zbor. Delavsko kulturno in telovadno društvo Svoboda je 24. julija 1920 ustanovilo telovadni odsek, ki je imel svoje prostore v Jelenovi stavbi, ki se je po odkupu leta 1920 preimenovala v Delavski dom. Vendar pa stavba v začetku še ni bila primeren za telovadne vaje, zato so telovadci vadili kar na prostem. Da vaj kljub slabim pogojem za delo niso zamenjali, pove podatek, da so imeli že v prvem letu člani 130 ur vaj, nekoliko manj pa članice. Za prvega načelnika telovadnega odseka so izbrali odličnega predvojnega telovadca Janka Pušlja, vendar ga je že konec leta 1920 zamenjal Jože Vovk, ki je potem vrsto let uspešno vodil telovadni odsek.

Prvi javni telovadni nastop jeseniške Svobode je bil 21. avgusta 1921 na vrtu Delavskega doma. Nastop si je ogledalo veliko gledalcev, med gosti pa je bilo tudi več predstavnikov svobodaških društev iz drugih slovenskih krajev.

Že leta 1922 so marljivci svobodaši komaj po dobrem letu priredili prvo delavsko olimpijado v Sloveniji. Novinar takratnega glasila Svobode »Kres« je o tem dogodku zapisal: »Ko preiščujemo o našem delavskem telovadnem gibanju, se mi vsiljuje živa primera s tisočglavo armado čehoslovaške delavske telovadne enote. Tudi tam je bilo v pričetku le malo število idealnih ljudi v pokrajinskem mestecu, ki so si nadeli nalogo osamosvojiti delavsko telovadno stremljenje. Malo so našli razumevanja celo v lastnih vrstah in dolga leta so pretekla v pričakovanju idealnega gibanja.

Toda prišel je čas, ko so ti početniki predrli s svojo iniciativo in danes lahko s ponosom gledajo na svoje delo. To smo hoteli povedati vrlim jeseniškim delavcem, ki so leta 1919 začeli z istim namenom in z istimi težkočami kakor čehoslovaški sodruzi leta 1894 v Julijanovem. Že danes lahko gledajo na uspehe svojega dela, ko se jim četa polagoma, a gotovo večja in šteje že danes 35 članov, 26 članic, 65 obrtnega naraščaja, in sicer deškega in 30 dekliškega. Gotovo bo treba še dolgih bojev preden dosežejo vse svoje namene in preden jim bodo sledili drugi delavski kraji, da se potem nekaj zvežejo s silovito armado združenih slovenskih telovadnih delavskih enot.

Telovadba je bila v prvem obdobju glavna športna dejavnost svobodašev. Junija 1923 so pripravili nov javni nastop na vrtu Delavskega doma, ki je bil nasploh najbolj primeren za razne telovadne akademije in nastope.

Leta 1924 sta zaradi vse večjega razmaha delavskih organizacij oblast in vodstvo Kranjske industrijske družbe na Jesenicah začela pritiskati na delavske voditelje in organizacije nasploh. Prav zaradi tega je delovanje v telovadnem odseku (pa tudi drugih odsekih Svobode) skoraj zamrlo, saj so bili odpuščeni z dela skoraj vsi vaditelji telovadnega odseka.

V letu 1925 je delovanje odseka zamrlo, svobodaši pa so začeli s preurejanjem velike dvorane Delavskega doma. Kljub trudu jim tega leta ni uspelo pripraviti že kar tradicionalne telovadne akademije.

Ker je bila v tem času telovadba najpomembnejša športna dejavnost, so si morali omisliti tudi enotne drese. Na vso nesrečo so s takimi dresi kmalu nastopili najprej na telovadni akademiji 7. marca 1926 in 25. avgusta na vrtu Delavskega doma. Številni gledalci se niso mogli znebiti občutka, da so dresi podobni sokolskim. Ko so svobodaši potem leta 1928 nastopili v Beljaku, so jih tamkajšnji gledalci enostavno zamenjali s češkimi sokoli.

Naj se zapišemo, da so telovadci jeseniške Svobode gostovali tudi v Mariboru, Trbovljah, Trzinu in v že omenjenem Beljaku in da so jih gledalci povsod lepo sprejeli. Drago Stepišnik je v svojem opisu telesne kulture priznal, da je bila de-

lavska telovadna enota jeseniške Svobode najboljša v Sloveniji.

15. decembra leta 1929 je bila v Delavskem domu zadnja telovadna akademija, saj je policijska direkcija 31. decembra istega leta prepovedala delovanje telovadnih odsekov v okviru Svobode. Centrala Svobode se je sicer pritožila na notranje ministrstvo, vendar brez uspeha.

Ni namen tega pisanja opisovati dejavnosti Svobode v celoti, saj so njene razsežnosti širše in jih ni moč ocenjevati samo s športnimi dosežki. Res je, da se je po letu 1929 športna dejavnost Svobode prenesla v nogomet, smučanje, atletiko, kolesarjenje in »težko atletiko«, dekleta pa so igrala hazeno (veliki rokomet), kasneje pa je bil ustanovljen tudi šahovski odsek. Za delavskega športnika je bilo sodelovanje predvsem politično dejanje in so večkrat zmagovali proti »meščanskim« društvom. Zlasti takrat (pa naj je bilo to v igrah ali pri telovadbi) so dali svobodaši vse od sebe.

28. januarja 1929 je jeseniška žandarmerija aretirala in zaprla enajst članov jeseniške Svobode, ker so vadili simbolične vaje na melodijo Internacionala. Vse so prepeljali v ljubljanske zapore in šele 20. februarja 1929 so bili izpuščeni. Med aretiranimi je bila vrsta znanih revolucionarjev in komunistov kot: Jože Gregorič, Polde Stražisar, Andrej Prešeren in drugi. Kmalu po aretaciji je Tone Čufar napisal pesem »V januarju zaprtim sodrugom«.

Sestojanuarska diktatura je tako prepovedala telovadno dejavnost, ni pa mogla zavreti napredne in revolucionarne dejavnosti v športnih in kulturnih odsekih Svobode, ki je seglo v leto 1933, ko je bila po sporu s centralo razpuščena Svoboda in ustanovljena Enakost. Tudi ta je

nadaljevala s športnim in kulturnim delovanjem do razpusta leta 1938.

Tudi pristop k Enakosti je dokazoval napredno politično delavsko pripadnost. Zanimivo je, da se športniki Enakosti niso hoteli udeležiti zadušnice za »blagopojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem« oktobra 1934, niti niso prišli na svečano zaprisego njegovemu nasledniku »ta smrkvemu Petru«, kot so ga imenovali. Zaradi tega so jim razpustili športni odsek in junija 1935 so bili primorani delavci ustanoviti nov športni klub Kovinar, ki je vztrajal do leta 1939.

Naj prepustimo oceno delovanja športnih odsekov Svobode, Enakosti in Kovinarja kronistu Avgustu Jeleni, ki je zapisal, da je bila Svoboda predvsem za najrevnejše, predvsem pa za tiste, ki so bili delavskega porekla in ki so s svojim naprednim delovanjem dali društvu širše razsežnosti, medtem ko je dejavnost Sokola in Orla ostajala v okviru »meščanskih vrst«, vendar pa dosegala večje športne dosežke.

V desetih letih delovanja telovadnega odseka Svobode so se izvršili naslednji načelniki in vaditelji odseka: Janko Pušelj (od junija 1920 do konca 1920), Jože Vovk (od 1921 do leta 1927), Franc Franc (od leta 1927 do 1928), Andrej Pleš (od leta 1928 do 1929), Pavel Štravs (od konca 1929 do januarja 1930, ko je oblast prepovedala delovanje telovadnega odseka).

Naj ob koncu zapisa o svobodaških telovadcih in športnikih poudarimo tudi velik prispevek Svobodašev nasploh v narodnoosvobodilnem boju, saj je bila večina prvoborcev leta 1941 prav iz vrst Svobode in Enakosti, na kar še danes spominja spominska plošča in (na žalost) razpadajoči Delavski dom.

(se nadaljuje)

Tone Konobelj

STRELSKO TEKMOVANJE OB DNEVU JLA

V petek, 21. decembra, je Center srednjega usmerjenega izobraževanja organiziral strelsko tekmovanje z rračno puško v počastitev dneva JLA. Tekmovanje je izvedla strelska družina Triglav Javornik-Koroška Bela.

Tekmovanja so se udeležile tri ekipe, med njimi tudi ekipa granicarjev iz karavle Karavanskih kurirjev NOB.

Najboljši posamezniki: 1. Ivan Branc — CSUI, 164 krogov, 2. Ivo Klanica — JLA, 160, 3. Anže Brnot — CSUI, 156 krogov itd.

Strelska družina Triglav Javornik-Koroška Bela je v petek, 21. decembra, organizirala strelsko tekmovanje z rračno puško za pionirke in pionirje osnovnih šol jeseniške občine v počastitev praznika JLA.

Ceprav je strelska družina prevzela vse stroške tekmovanja, kakor tudi praktične nagrade in diplome za najboljše strelce, se nekatere šole s svojimi pionirji niso udeležile tega prijateljskega tekmovanja v počastitev dneva JLA. Lahko sklepam, da nekatere šole oziroma šolski kader ne jemlje dovolj resno strelski šport, čeprav ni dvoma, da je med učenci dovolj zanimanja za ta šport. Verjetno ni zainteresiranega kadra, ki bi se ukvarjal s strelstvom, morda pa je vzrok tudi v pomanjkanju ustreznih prostorov.

Naša želja je, da bi se pionirji čim večkrat srečali med seboj in gojili prijateljske odnose ter izkazovali svoje strelske sposobnosti. Le na tak način bomo ohranili strelski šport v naši občini, ki je bil že ob-

sojen na propad. Tudi za to odgovorni organi bi morali imeti več posluha za strelski šport v občini.

Ce se primerjamo z ostalimi občinami v republiki, bomo takoj ugotovili, da smo prav na repu, da ne omenjam ostalih republik in pokrajin, kjer nenehajo mnogo denarja za razvoj strelstva.

Ob tem se sprašujemo, koliko mladincev vzgajamo v dobre strelce, predno odidejo v JLA. Na Jesenicah smo ostali brez bojnege strelšča, kdaj in kje bomo dobili drugega, še nihče ne ve.

Pa pustimo to in se vrnimo k tekmovanju, ki so se ga udeležile tri osnovne šole s po eno ekipo pionirk in pionirjev, le osnovna šola Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora ni imela polne ekipe pionirk.

REZULTATI-EKIPNO PIONIRKE: 1. OŠ Karavanskih kurirjev NOB 294 krogov, 2. OŠ Prežihov Voranc 291, 3. OŠ Jeseniško-bohinjski odred 97 krogov (ena tekmovalka).

PIONIRKE POSAMEZNO (možnih 200 krogov): 1. Elida Seničak 148 krogov, 2. Elida Seničak 124, 3. Radenka Malinarič 111 krogov.

PIONIRJI EKIPNO: 1. OŠ Prežihov Voranc Jesenice 373 krogov, 2. OŠ Jeseniško-bohinjskega odreda 371, 3. OŠ Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela 333 krogov.

PIONIRJI POSAMEZNO (možnih 200 krogov): 1. Elvir Crnkčič 159 krogov, 2. Uroš Erlah 146, 3. Dragan Mušič 118 krogov.

S. K.

UPOKOJENCI BODO TEKMOVALI V SMUČANJU

Priprave na druge zimske igre upokojencev Slovenije so v polnem teku. Srečanje bo 21. februarja v Bohinju z veleslalomom na smučišču smučarskega centra Koblja in smučarskimi teki na tekalskih terenih Dobrave pri Bohinjski Bistrici. Organizator je ponovno Združenje društev upokojencev občine Radovljica.

Tekmovalci-ke bodo razdeljeni v dve kategoriji, in sicer ženske nad 55 let in moški nad 60 let kot I. kategorija in ženske do 55 let ter moški do 60 let kot II. kategorija.

Zveza DU Slovenije bo podelila zmagovalnim ekipam štiri pokale v ženski in moški konkurenci, ločeno za teke in veleslalom. Podeljenih bo tudi 24 medalj najboljšim trem posameznikom.

Vsi udeleženci bodo imeli brezplačno kosilo in povrnjene prevozne stroške z javnimi prometnimi sredstvi.

Prijave sprejema organizacijski odbor pisno in v neomejenem številu do 11. februarja na naslov: ORGANIZACIJSKI ODBOR ZIUŠ pri ZDU Radovljica, 64240 Radovljica, Ljubljanska c. 4.

Prijavijo se lahko vsi upokojenci-ke, člani kateregakoli društva upokojencev Slovenije, vendar samo prek koordinacijskih odborov, zvez ali samostojnih društev upokojencev.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Predan, rodila, Trojanec, Rita, ani, dedek Mrz, Bo, novak, AA, eliksir, kolo, tur, ambasador, tovor, Oskar, Ti, aba, atom, TR, Ed, bal-dahin, okolica, pravilo, konj, pometanje, Morandi, SI, svetinjska, ami, Orion, oro, Aman, lan, Marna.

V torek, 8. januarja, je komisija, ki so jo sestavljali: Diana Huseinbašić, Blanka Kovačec in član uredništva, izžrebala nagrajence nagradne križanke, objavljene v 51. številki Železarja. Prejeli smo 151 rešitev, komisija pa je izvelela 14 rešitev, da je dobila deset pravih.

600 din prejme MARICA MOLAN — fakturni oddelek; 400 din prejmeta: JANEZ REPE — OTK in ZDRAVKO HANŽEK — KSI; 300 din prejmejo: TONE PINTAR, C. revolucije 5, Jesenice, PETER GRUBAR — Želbljarna in MATEVŽ KOLAR, Dovje 90 a, 64281 Mojstrana; po 200 din pa: JOŽE MEŽIK — ETN, UROŠ DROBNAR, Titova 41, Jesenice, MIKA ROS MULEJ — Družbena prehrana in ALBIN HUDOLIN — KSI.

Nagrajenci, zaposleni v Železarni, bodo prejeli nagrade 15. februarja pri svojih osebnih dohodkih, nagrajenci izven Železarne pa po 15. februarju po pošti.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice obvešča svoje člane in upokojence, ki se želijo včlaniti v društvo, da so člani na rednem mesečnem sestanku 8. decembra sprejeli in potrdili predlog izvršnega odbora, da se zaradi izrednih podražitev električne energije, kurjave, stroškov prosvetnokulturne in rekreativne dejavnosti poveča članarina za leto 1985 od dosedanjih 50,00 na 100,00 din.

Zveza društev upokojencev Slovenije je na predlog večine društev upokojencev Slovenije osvojila drugo varianto prispevka za vzajemno samopomoč v letu 1985, in sicer se le-ta poveča od dosedanjih 200 din na 300 din. Obenem se poveča tudi posmrtninski znesek od 4.200 na 6.500 din.

Vpisnina za nove člane in članska knjižica ostaneta kot doslej 10 din. Tako bo za leto 1985 potrebno plačati naslednje prispevke:

— vpisnina — članska knjižica	10,00 din
— članarina	100,00 din
— vzajemna samopomoč za člana	300,00 din
— vzajemna samopomoč za družinskega člana	300,00 din

Prosimo, da člani z razumevanjem sprejmejo navedene podražitve.

Uradne ure za plačevanje članarine in prispevka za vzajemno samopomoč so vsak torek in petek od 16. do 18. ure v domu društva na Jesenicah, Pod gozdom 13. Za ostale zadeve so uradne ure vsak četrtek od 16. do 18. ure.

OBVESTILO KUPCEM KOLES

Obveščamo vas, da bo izdaja koles, naročenih v Železarni Jesenice, organizirana v Murkini poslovalnici ELGO v Lescah od 14. do 18. januarja od 8. do 18. ure po naslednjem razporedu:

— ponedeljek, 14. januarja: TOZD Plavž, Jeklarna, Livarna, Valjarna bluming-štekler;
— torek, 15. januarja: TOZD Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, HV Bela, HV Jesenice, Žičarna, Profilaria, Vratni podboji, Jeklovleki;
— sredo, 16. januarja: TOZD Elektrode, Želbljarna, Strojne delavnice, Remontne delavnice;
— četrtek, 17. januarja: TOZD Vzdrževanje, Energetika, Transport, Družbena prehrana;
— petek, 18. januarja: delovne skupnosti KO-FI, KSI in E-TKR-NG.

S seboj mora imeti vsak izkaznico o vstopu v Železarno Jesenice s sliko oziroma osebno izkaznico.

KSI — Oddelek za družbeni standard

MURKA — poslovalnica ELGO Lesce, nam je poslala opravičilo, da zaradi težav pri uvozu repro materiala ni moglo izdelovati naslednjih tipov koles:

— vsa kolesa z notranjimi prestavami,
— super dirkalno kolo 12 prestav,
— super dirkalno kolo 12 prestav, višina okvira 61,
— sprint dirkalno kolo 10 prestav,
— sprint dirkalno kolo 10 prestav, višina okvira 61—62.
Namesto teh tipov koles nudijo pod istimi pogoji naslednja kolesa:
— maraton dirkalno kolo 10 prestav,
— Senior dirkalno kolo 10 prestav,
— Amater dirkalno kolo 10 prestav.
Namesto otroških koles 18 in 20 col lahko dobite pony mini kolesa 20 col.

ABC POMURKA — HOTELSKO TURISTIČNA DELOVNA ORGANIZACIJA »GORENJKA« n. sol. o., JESENICE, PREŠERNOVA 16, 64270 JESENICE

Na osnovi sklepa delavskega sveta z dne 6. decembra 1984 razpisna komisija razpisuje prosta dela in naloge

VODJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

— da ima visoko ali višješolsko izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri,
— da ima tri leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
— da s svojim delom dokazuje svojo opredeljenost za socializem,
— da se zavzema za razvijanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov,
— da je vzgleden in uspešen delavec in občan v svojem delovnem in življenjskem okolju, da uživa ugled in zaupanje ter odgovorno izpolnjuje sprejete delovne in družbene naloge,
— mandat na razpisana dela in naloge traja štiri leta.

Pisne prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ABC Pomurka, HTDO Gorenjka, Jesenice, Prešernova 16, 64270 Jesenice, s pripisom »za razpisno komisijo«.

ABC POMURKA — Trgovska delovna organizacija GOLICA o. o., odbor za delovna razmerja TOZD ZARJA o. sub. o., Jesenice, Titova 1,

objavlja
prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedolocen čas

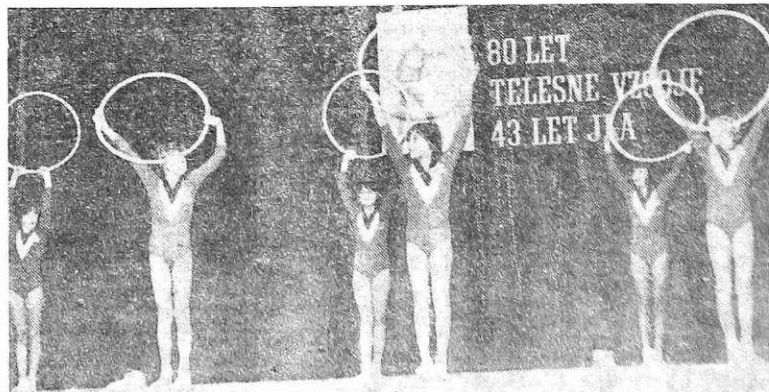
1. mizar v DOMOPREMI — na Jesenicah, Titova 1.
Pogoji: dokončana poklicna šola — lesne stroke; enoletne delovne izkušnje; dvomesečno poskusno delo.

2. prodajalec v PGM za prodajo gradbenega materiala na Jesenicah, Finžgarjeva 5.

Pogoji: šola za prodajalce ustrezne stroke; enoletne delovne izkušnje; enomesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazilom o zahtevani strokovni izobrazbi pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA Jesenice — kadrovska služba — Titova 22.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

S slavnostne akademije TVD Partizan Jesenice (foto I. Mesarič)

PRVI NASTOP JESENŠKIH LOKOSTRELCEV

Lokostrelska sekcija pri SD Tolmin je priredila 23. decembra prvo lokostrelsko tekmovanje FITA indoor »Tolmin 84«, ki je bilo v šolskem centru Vojvodina.

Prvič se je tekmovanja udeležil tudi lokostrelski klub Jesenice s petimi člani. Mesta in rezultati, ki smo jih dosegli, so zadovoljivi, saj klub obstoja šteje dobre tri mesece in nimamo toliko izkušenj kot drugi klubi po Sloveniji.

Organizator lokostrelskega tekmovanja je priskrbel lepo in svetlo dvorano, tekmovalce pa je motilo, ker dvorana ni bila ogrevana, saj nas je kar močno zeblo. Kljub vsemu je bila tekma lepa in kvalitetna, z dobrimi rezultati, četudi rezultati niso bili primarni zaradi preslebe udeležbe tujih tekmovalcev.

Jesenški lokostrelci so se uvrstili takole:

Instiktivno-mladinci: 6. mesto Sašo Perat (108—126) 234 krogov;

Instiktivno-člani: 10. mesto Silvo Gerdej (222—213) 435 krogov;

Prosto-člani: 11. mesto Jovan Crnjanski (244—253) 497 krogov; 15. mesto Peter Tomazin (225—241) 466 krogov;

Prosto-članice: 2. mesto Marija Tomazin (197—208) 405 krogov;

Proste ekipe: 1. LK Muta, 2. Lokostrelska sekcija Koroška Bela-Javornik, 3. LK Jesenice.

Člani LK Jesenice se bodo udeležili 13. januarja naslednje tekme, ki bo v Ljubljani.

ZAHVALE

Po dolgotrajni in mučni bolezni je umrla draga mama, sestra in teta

TEREZIJA RAVNIK roj. VOVK

Za zdravljenje in pomoč se pri srčno zahvaljujemo zdravnikom in medicinskim sestram Bolnice Jesenice — kirurgije, internega in ginekološkega oddelka ter onkološkega inštituta v Ljubljani.

Prav lepa hvala dr. Grošlju in ostalim dežurnim zdravnikom. Zelo smo hvaležni voznikom rešilnih avtomobilov za njihovo humano delo. Zadnjo skrb in nego so ji nudili v domu dr. Fr. Berglja, zato smo tudi njim zelo hvaležni.

Iskrena hvala sosedom, zlasti družini Antona Novaka ter znancem in prijateljem, ki ste skrbeli zanjo in jo obiskovali. Prisrčna hvala sorodnikom za obiske in tolažbo, posebno teti Angelci in sestrični Veri za veliko pomoč in požrtvovalno delo.

Hvala lepa sosedom, prijateljem in znancem za poklonjeno cvetje, izrečena sožalja in spremstvo na njeni poslednji poti.

Lepa hvala pevcem za čustveno zapete žalostinke. Še enkrat vsem iskrena hvala za pozornost in slovo! **Zalujoci sin Janez in hči Minka ter ostali sorodniki**

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, sina, starega očeta, brata in strica

STANETA REVA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in prijateljem za darovano cvetje in vence.

Iskrena hvala sodelavcem, sostanovalcem in družbenopolitičnim organizacijam za darovane vence. Zahvaljujemo se sodelavcem in prijateljem, ki so ga v času hude bolezni obiskovali v bolnici in doma. Hvala zdravnikom obratne ambulante Železarne Jesenice in zdravstvenemu osebju kirurškega oddelka Bolnice Jesenice za pomoč in lajšanje bolečin v času njegove hude bolezni.

Posebno se zahvaljujemo Tonetu Koširju, Jaku Klinarju in Milojku Rajakoviču za poslovilne besede in pevcem DU Jesenice za zapete žalostinke.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nas tolažili, izrekli sožalje, darovali cvetje in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna blumingštel se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in obisk na domu v času moje bolezni. Obenem lepa hvala za čestitko in darilo ob novem letu.

Vsem sodelavcem želim pri delu veliko uspehov in srečno ter zdravo novo leto 1985!

Miha Blagne

Aktivno invalidov Železarne Jesenice se zahvaljujem za obisk na domu in darilo ob novem letu in jim želim uspešnega dela in zdravja v letu 1985.

Esad Mahmutović

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice — strugar na se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Ivan Kovač

Delovnemu kolektivu Kovinoservis Jesenice se najlepše zahvaljujem za novoletno obdarovanje, še posebno pa za izkazano pozornost, kljub kratki delovni dobi v tem kolektivu. Želim vam vse večjih delovnih zmag, tesnega medsebojnega sodelovanja in dobrih medsebojnih odnosov, kar vam bo zagotovo pomagalo pri premagovanju vseh težav.

Štefan Jelovčan

Aktivno invalidov Železarne Jesenice se zahvaljujem za darilo in obisk na domu.

Janez Kralj

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice se zahvaljujem za novoletne čestitke. Obenem želim vsem sodelavcem mnogo delovnih in osebnih uspehov v letu 1985.

Adolf Mulej, st.

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitke ob življenjskem jubileju.

Janez Novak

Zvezi združenj borcev NOV se iskreno zahvaljujem za prejetu darilo in čestitko. Hkrati vsem članom želim uspešno novo leto 1985.

Jože Razinger

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se prisrčno zahvaljujem za izkazano pozornost in čestitko. Obenem želim vsem članom zdravo, srečno in uspešno novo leto 1985.

Ludvik Troha

Vsem mojim prijateljem, še posebno Stanku Pristovu in Kamilu Podlipniku, ki sta me obiskala na domu, se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in izročeno darilo.

Hkrati želim vsem skupaj srečno in zdravo novo leto 1985.

Nace Zupan

Zahvaljujem se ZB NOV Javornik-Koroška Bela za čestitko in denarno pomoč ob novem letu. Posebno zahvalno sem dolžna predsedniku KO ZB NOV Jaku Klinarju.

Še enkrat prav lepa hvala in veliko uspehov v novem letu.

Marija Kozjek

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Vzdrževanje se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in denarno pomoč v času moje bolezni.

Vsem sodelavkam in sodelavcem želim pri delu veliko uspehov in srečno ter zdravo novo leto 1985!

Janez Markelj

Sodelavcem TOZD Strojne delavnice, posebno sodelavcem v kovačnici, se najlepše zahvaljujem za čestitko ob novem letu. Prav tako jim tudi jaz želim mnogo sreče v novem letu in veliko delovnih uspehov.

Alojz Perjevič st.

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Vzdrževanje se iskreno zahvaljujem za dragoceno darilo in želje v letu 1985. Vsem sodelavcem in sindikalni organizaciji želim srečno, zdravo novo leto in veliko delovnih uspehov.

Kamil Podlipnik

Aktivno invalidov Železarne Jesenice se lepo zahvaljujem za prejetu darilo in obisk na domu.

Vsem članom želim mnogo srečno, zdravo in uspešno novo leto 1985.

Greta Šolar

Sodelavkam špedicije Jesenice, Javornik in Bela se iskreno zahvaljujem za obisk na domu, darilo in lepe želje v novem letu.

Tudi jaz želim vsem sodelavcem srečno in zdravo novo leto 1985.

Halina Seljak

Kolektivu TOZD Strojne delavnice se zahvaljujem za novoletne čestitke. Tudi jaz želim kolektivu v novem letu veliko delovnih uspehov.

Ivan Javorski

Društvu invalidov Železarne Jesenice in osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna blumingštel iskrena hvala za izkazano pozornost in prijetno presenečenje ob novem letu. Vsem iskrena hvala za obiske, čestitke in darila. V letu 1985 jim želim, kakor tudi vsem delavcem Železarne, zdravja, sreče in uspehov pri izpolnjevanju planskih obveznosti. Še enkrat vsem prisrčna hvala.

Kristina Kovač

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Družbena prehrana se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč in šopek in tov. Radičevi in tov. Čiroviču za obisk na domu. Vsem želim še veliko delovnih uspehov v letu 1985.

Cveta Hasanbegović

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za obisk na domu in darilo. Članom želim zdravja in sreče, društvu pa mnogo uspehov v letu 1985.

Tončka Zalokar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za obisk na domu in prejetu darilo.

Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov v novem letu 1985.

Ana Marković

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 12. januarja, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:
SPECERIJA Bled — supermarket Union, Titova 22 in
ROŽCA — sam. trgovina 9, Bokalova 5/a.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu januarju je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

UGANKARSKI SLOVARČEK

ELEVZINA — mesto v Grčiji, severozahodno od Aten
ENSOR — belgijski slikar, predhodnik ekspresionizma (James, 1860—1949)
RIMESA — menica, s katero plačujemo dolg
URIEL — ime židovskega misleca Acoste

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za voščilo, darilo in obisk na domu v času moje bolezni.

Obenem želim društvu in vsem članom v letu 1985 veliko uspeha pri njegovem delu.

Jakob Petek

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za darilo in čestitko ob novem letu. Obenem želim vsem srečno in uspešno novo leto 1985.

Pavla Hribar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za prijetno presenečenje ob mojem rojstnem dnevu.

Vsem članom želim mnogo uspehov v novem letu.

Francka Tersoglav

Osnovni organizaciji sindikata in vodstvu TOZD Strojne delavnice se najlepše zahvaljujem za izkazano pozornost in obisk na domu. Vsem sodelavcem in sodelavkam v TOZD želim v novem letu 1985 veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Ana Smolej

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode in aktivno invalidov se iskreno zahvaljujem za darilo in obisk na domu.

Vsem skupaj želim srečno in čim bolj uspešno novo leto 1985.

Hasiba Džamastagić

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Transport se iskreno zahvaljujem za obisk na domu, novoletno čestitko in denarno pomoč v času moje bolezni.

Obenem želim vsem veliko delovnih uspehov, zdravja in osebnega zadovoljstva v letu 1985.

Marjan Lotrič

Krajevni organizaciji ZB NOV Hrušica se najlepše zahvaljujem za novoletno čestitko in darilo. Organizaciji želim mnogo uspeha pri nadaljnjem delu.

Valentin in Ivanka Kejžar

Konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice se najlepše zahvaljujem za vso pomoč v času moje bolezni, kakor tudi za novoletno voščilo. Obenem se zahvaljujem za pozornost tudi aktivno invalidov Železarne. Vsem skupaj želim mnogo sreče v letu 1985, zadovoljstva in delovnih uspehov.

Obenem se zahvaljujem tudi osnovni organizaciji sindikata TOZD Elektrode za novoletno darilo in obisk na domu. Vsem sodelavcem in sodelavkam, ki so mi kakorkoli pomagali, me obiskali in mi izkazali pozornost v času moje bolezni, se najlepše zahvaljujem. Obenem želim vsem v letu 1985 veliko delovnih uspehov, osebnega zadovoljstva, predvsem pa zdravja.

Jožica Smrke

Člani upravnega odbora strelske družine Triglav Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem delovnim organizacijam, TOZD in skupnostim, posebno Železarni Jesenice, za denarno in materialno pomoč v letu 1984 za razvoj strelskega športa v jeseniški občini.

Obenem želimo vsem, kakor tudi članom strelske družine, srečno, zdravo in uspešno novo leto 1985!

SD Triglav
Javornik-Koroška Bela

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

11. januar, ital. barv. pust. film **LOVEC NA MORSKE PSE** ob 17. in 19. uri, ob 21. premiera amer. barv. glasb. filma **JEZUS KRISTUS — SUPER ZVEZDA**.

12. januarja, angl.-indij. barv. zgod. drama **GANDHI** ob 17. in 20. uri. Cene zvišane!

13. januar, sloven. mlad. film **SREČNO KEKEC** ob 10. uri, ob 16. in 19. uri angl.-indij. barv. zgod. drama **GANDHI**.

14. januar, amer. pust. film **TARZAN** ob 10. uri, ob 17. in 19. uri hongkon. barv. karate film **PET ZMAJEVIH KREMLJEV**.

15. januar, angl. barv. pust. film **SAMO ZA TVOJE OČI** ob 10. uri, ob 17. in 19. uri amer. barv. krim. film **VBOD Z NOŽEM**.

16. januarja, amer. barv. glasb. film **OSTATI ŽIV** ob 10. uri, ob 17. in 19. amer. barv. film **JEZDEC SKOZI ČAS**.

17. januar, amer. barv. komedija **ZAKAJ RAVNO MENI** ob 10. uri.

KINO PLAVŽ

11. januar, angl.-indij. barv. zgod. drama **GANDHI** ob 17. in 20. uri. Cene zvišane!

12. januar, amer. barv. glasb. film **JEZUS KRISTUS — SUPER ZVEZDA** ob 18. in 20. uri.

13. januar, sloven. mlad. film **SREČNO KEKEC** ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. glasb. film **JEZUS KRISTUS — SUPER ZVEZDA**.

14. januar, amer. barv. pust. film **TARZAN** ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. film **NA ZLATEM JEZERU**.

15. januar, angl. barv. pust. film **SAMO ZA TVOJE OČI** ob 16. uri, ob 18. in 20. uri **PET ZMAJEVIH KREMLJEV**.

16. januar, amer. barv. glasb. film **OSTATI ŽIV** ob 16. uri.

17. januar, amer. barv. komedija **ZAKAJ RAVNO MENI** ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. film **JEZDEC SKOZI ČAS**.

KINO DOVJE

13. januar, amer. barv. krim. film **VBOD Z NOŽEM** ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

11. januar, amer. barv. fant. film **BUCK ROGERS — VESOLJSKI ŠERIF** ob 17. uri.

12. januar, amer. barv. komedija **ZA SINOVO LJUBEZEN** ob 20. uri.

15. januar, angl.-indij. barv. zgod. drama **GANDHI** ob 19. uri.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR JESENICE

V četrtek, 10. januarja, ob 16. uri — gostuje **KUD KOSESKI** s tragikomično-erotično srhljivko **KEKČEVA ADOLESCENCA**. Zaključena predstava za Center srednjega usmerjenega izobraževanja.

V petek, 11. januarja, ob 19.30 — René Marqués: **POKVEČENA SONCA** — gostovanje **ODRA TREH HEROJEV IZ PIRNIČ**, za abonente reda **SREDA** in **ČETRTEK**.

V soboto, 12. januarja, ob 19.30 — René Marqués: **POKVEČENA SONCA** — gostovanje **ODRA TREH HEROJEV IZ PIRNIČ**, za abonente reda **SOBOTA**, **PONEDELJEK** in **TOREK**.

Posebno obvestilo: Letos smo uvedli za vse abonente stalni abonmajski sedež. To pa velja samo za domače predstave, ki jih lahko večkrat ponovimo. Gostovanja drugih gledališč pa so draga in jih moramo skrajšati na minimum. Zato bomo vse abonente združili v dveh gledaliških večerih. Tako bodo svoje sedeže ohranili abonenti reda **SREDA** in **SOBOTA**, abonement ostalih redov pa bomo po pošti ali preko njihovih kulturnih animatorjev po podjetjih poslali spremenjen sedežni vrstni red. Prosimo za razumevanje.

Nekaj vstopnic je še v prodaji pri blagajni. Rezervacije dopolne po telefonu: 81-260. Blagajna je odprta uro pred vsako predstavo.

VAŠA NAŠA MATINEJA

V nedeljo, 13. januarja, ob 10. uri — **VAŠA NAŠA MATINEJA**. Obiskal vas bo čarovnik **MIRAN ČANAK** z novim programom. Vstopnice dobite uro pred pričetkom pri blagajni gledališča.

V nedeljo, 13. januarja, ob 14.30 gostuje **VAŠA NAŠA MATINEJA** pri otrocih v Žirovnici, kjer še niso videli čarovnjaka **Mirana ČANAKA**. Pridite v dvorano na Breznico, ne bo vam žal.

Ob 17. uri bo čarovnik **Miran ČANAK** obiskal še blejske otroke. Prišel bo v Kazino hotela **PARK**.

KOVIN kovinsko podjetje Jesenice, p. o., 64270 Jesenice, Cesta H. Verdnika 22, na osnovi sklepa delavskega sveta DO z dne 14. novembra 1984 in v skladu s 66., 67. in 68. členom statuta DO ter 19. členom pravilnika o delovnih razmerjih objavlja

RAZPIS

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA za mandatno dobo štiri leta

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje, določene z zakoni in družbenimi dogovori,
- da ima najmanj višjo izobrazbo pravne, ekonomske ali organizacijske smeri in štiri leta delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- da ima ustrezne moralno-politične kvalitete, ki se izražajo v odnosu do samoupravnih družbene ureditve ter sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov.

Kandidat mora razpisni komisiji predložiti zamisel, kako namerava doseči postavljene naloge in smotre poslovnega organa.

Kandidati naj svoje pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter ostale zahteve iz razpisa posredujejo na naslov: KOVIN, kovinsko podjetje Jesenice, Cesta H. Verdnika 22, v zaprti ovojnici z oznako »za razpis PO« v 20 dneh po objavi razpisa.

TOZD osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice, Tomšičeva 5, 64270 Jesenice

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

VODJA ŠOLSKE KUHINJE

Poleg z zakonom določenih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje: VK prehrabeni delavec kuharske stroke ali KV prehrabeni delavec kuharske stroke; tri oziroma pet let delovnih izkušenj; organizacijske sposobnosti.

Poskusno delo traja tri mesece, nastop dela 1. februarja 1985.

Pisne ponudbe z dokazili pošljite na naslov: Komisija za delovna razmerja TOZD osnovna šola Prežihov Voranc, Tomšičeva 5, 64270 Jesenice, osem dni po objavi. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od dneva vložitve.

KAM NA REKREACIJO?

SMUČANJE

Za žičnice v Kranjski gori imamo na voljo vozovnice z 20 % popustom, in sicer po ceni:

- dnevna vozovnica (za vse žičnice) 500 din
- dopoldanska vozovnica (za vse žičnice) 250 din
- popoldanska vozovnica (za vse žičnice) 300 din

Točkovna vozovnica — velja samo za vlečnici Planica in Mojstrana ter se

deležico Španov vrh (100 točk) ... 400 din.

Na sindikatu Železarne Jesenice lahko dobite na posodo brezplačno vozovnico za vse žičnice v Kranjski gori (telefon 3266).

HOKEJ NA LEDU

V soboto, 12. januarja se bosta v naslednjem kolu prve zvezne hokejske lige v športni dvorani v Podmežakli ob 18. uri srečali domači moštvi

HK JESENICE : HK KRANJSKA GORA

v sredo, 16. januarja pa bo ob isti uri srečanje obeh moštev iz vrha lestvice

HK JESENICE : HK CRVENA ZVEZDA Beograd

Vodstvo hokejskega kluba Jesenice obvešča, da je s 1. januarjem začela veljati enotna vstopnina 150,00 din, kar so seveda narekovali večji režijski stroški kluba, zaradi stalnega naraščanja cen.

Zaradi neljubega incidenta, ki so ga povzročili na tekmi Olimpija : Jesenice v Ljubljani neodgovorni gledalci, pristajajo Olimpije, vodstva obeh klubov in igralci obeh moštev prosijo gledalce za športno ponašanje na tekmah in se jim hkrati zahvaljujejo za dosedanje športno ponašanje in podporo obema moštvoma.

IMENITNA PREDSTAVA V TIVOLIJU

Pred in po novem letu se je marsikaj zgodilo na jugoslovanski hokejski sceni. Delovna organizacija Kompas je prevzela pokroviteljstvo nad ljubljansko Olimpijo, jeseniški hokejisti so po izredni igri v hali Tivoli visoko premagali državne prvake s 7:0, v nedeljo, 6. januarja, pa je bila na Bledu okrogla miza o problematiki jugoslovanskega hokeja.

Seveda je za jeseniški hokej najpomembnejša zmaga v Ljubljani, saj imajo naši še vedno dve točki prednosti pred drugouvrščeno Crveno zvezdo, Olimpija pa zaostaja že za štiri točke. Enako pomembno je tudi to, da so dvajsetkratni prvaki pokazali dobro igro in nas prepričali, da so bili spodsrsljaji na začetku prvenstva posledica poznega začetka treningov na ledu in premajhnega števila odigranih tekem pred začetkom državnega prvenstva. Po daljšem času so spet nastopili tudi z vsemi igralci. Nekaj časa sta igrala celo poškodovana M. Pajič in Raspet. Ko omenjamo Murajico Pajiča, povejmo, da je po težki poškodbi sorazmerno hitro okreval, za kar gre vsa zahvala strokovnjakom jeseniške splošne bolnišnice, ki so ga uspešno operirali.

Sedem zadetkov v mreži Olimpije in niti eden v jeseniški je več kot očiten dokaz trenutne vrednosti jeseniških hokejistov. Če k temu dodamo še nedavno zmago proti Crveni zvezdi sredi Beograda s 5:2, potem je treba izreči vse pohvale kolektivu, ki se je v letošnji sezoni srečeval s številnimi problemi, tudi takšnimi, ki jih na prvi pogled ni bilo lahko rešiti. Hokejistom Jesenic moramo tokrat resnično izreči vso pohvalo.

V slovenskem in jugoslovanskem tisku se je v letošnji hokejski sezoni zelo malo pisalo o dvajsetkratnih prvkih. Na začetku je bila v ospredju Crvena zvezda, pred kratkim pa Olimpija s podpisom pogodbe o pokroviteljstvu Kompas nad njenimi hokejisti. To je resnično velika stvar. 3.500.000 dinarjev bo Kompas namenil ljubljanskim hokejistom v letošnji sezoni, hkrati pa tudi brezplačne prevoze, kar je precejšnja dodatna materialna podpora.

Ker ima tudi Crvena zvezda dovolj denarja, s katerim je privabila kar tri igralce iz Kanade in ZDA ter Seklja in Kovača, in ker se je HK Olimpija izvelela iz materialnih težav s krepko »injekcijo« Kompas, nas še bolj prizadene neurejen status naših najboljših hokejistov, še posebej reprezentantov, kar smo slišali na »okrogli mizi« na Bledu. O vsem tem bi se na Jesenicah morali resno zamisliti. Tembolj, ker je vse bolj očitno, da v nekaterih moštvih že v naslednji sezoni želijo videti nekaj jeseniških igralcev.

Na Bledu smo slišali — navzoči so bili predsednik predsedstva HZJ, nekateri člani predsedstva, zvezni trener Štefan Seme, predstavniki HK Olimpije, HK Crvene zvezde in HK Jesenic, reprezentantje: Bratina, Kovač in P. Klemenc ter novinarji — da je letošnje državno prvenstvo veliko bolj naporno, kot so bila dosedanja. Igra se namreč ob sredah in sobotah, reprezentantje pa bodo imeli še dodatnih sedemnajst tekem, nekaj napornih priprav in nastope na svetovnem prvenstvu C skupine, ki bo tokrat v Franciji. Kljub temu in očitnim naporom hokejistov, da bi dvignili raven jugoslovanskega hokeja, njihov status sploh ni urejen. Reprezentantje nimajo nobene stimulacije ali nagrade v obliki reprezentančne stipendije, kot je to praksa v vseh ostalih športih pri nas.

Na blejski okrogli mizi smo slišali mnenje, da so, denimo, jeseniški hokejisti na nek način kaznovani, ker igrajo hokej. Za to, da trenirajo dvakrat na dan, da so izpostavljeni številnim poškodbam, da igrajo tekme ob sredah in sobotah, za to da nastopajo tudi v reprezentanci in ne nazadnje za to, da so trenutno na prvem mestu na prvenstveni lestvici, na račun osebnih dohodkov dobijo precej manj, ker pač v zimskih mesecih, razen redkih izjem, niso na svojih delovnih mestih. HK Jesenice jim sicer poravnava razliko med tem, kar sicer dobijo v kuverti, denimo v Železarni Jesenice, in vsoto, ki je za mnoge v bistvu poprečje osebnega dohodka tega kolektiva. Če pristajemo, smo hranarino v višini 4.650 dinarjev, smo povedali veliko o življenjskih pogojih jeseniških hokejistov.

K vsemu temu moramo dodati še dejstvo, da je večini prav zaradi tega, ker igrajo hokej, onemogočeno napredovanje na delovnem mestu zaradi odsotnosti v zimskem času. To je kruta resnica, kot je tudi za jeseniški hokej neprijetna novica, da se nekateri že sredi letošnje sezone resno naklajajo za prehod nekaterih jeseniških hokejistov v druge klube.

Za kaj takšnega pa pravzaprav ni ovir. Še več, stanje, kakršno je na Jesenicah, je voda na mlin tistim, ki nam želijo odpeljati igralce. Drugod jim bodo ponudili precej boljše pogoje, kot jih imajo na Jesenicah, poleg tega pa je prestop hokejista iz kluba v klub možen brez kakršnihkoli zadržkov ali nadomestila. To so dejstva, mimo katerih ne moremo. Ob tem

se pa vprašajmo, zakaj so pri Olimpiji v letošnjem prvenstvu ostali brez Seklja in Kovača, ki sta odšla v Crveno zvezdo in zakaj je ljubljanski liga potreboval turistično organizacijo Kompas za pokrovitelja? Med drugim tudi za to, da bi uredili te probleme. Hokejsko tržišče je pri nas odprto. Nevarnost, ki preti Olimpiji in Jesenicam, je pač v tem, da v drugih okoljih in klubih znajo, tudi materialno, ceniti vrhunskega hokejista. Znano mu zagotoviti precej boljše materialne pogoje za življenje, kot to delajo v Ljubljani in na Jesenicah. Treba se bo pač odločiti: ali jeseniškim hokejistom zagotoviti — nič več — kot normalni osebni dohodek okrog 35.000 dinarjev, kar pa bi bilo še vedno precej manj kot ponujajo druge, ali pa bomo že prihodnjo sezono ostali morda brez treh-stirih odličnih igralcev, ali pa še več.

Zastavlja se tudi vprašanje pokroviteljstva na Jesenicah. Gre sicer za precej manjše denarje, kot denimo v primeru Kompas in Olimpije. V bistvu bi bili pri HK Jesenicah presrečni, če bi se rešili nadomeščanja razlike (refundacije) osebnih dohodkov hokejistom, ki so zaposleni. Če bi to, denimo, pokrili pokrovitelji, bi lahko klubski denar preusmerili v razvoj mladih hokejistov, nakup opreme in tudi za stimulacije najboljšim jeseniškim hokejistom, reprezentantom, o čemer so govorili na Bledu.

Treba je še enkrat vedeti, ne gre za velike denarje, gre pa za ureditev statusa jeseniških hokejistov, ki so — to predvsem velja za tiste, ki hokeju niso naklonjeni — trenutno na čelu razpredelnice in so najresnejši kandidati za naslov prvaka. Drugod, v mislih imamo Olimpijo, Crveno zvezdo in Vojvodino, to znajo urediti, čeprav so precej dlje od naslova kot so dvajsetkratni prvaki z Jesenic. V železarskem mestu pa bomo vedno našli vsa mogoča opravčila, različne obtožbe in predvsem bo veliko jeze, potem seveda, ko bo prepozno.

Rešitev tega problema je v tem trenutku morda najbolj pomembna, kajti drugi ne sedijo križem rok. Moramo pa priznati, da smo v letošnji sezoni z igro, odnosom in uspehi jeseniških hokejistov lahko povsem zadovoljni, tudi zato, ker imajo v drugih klubih precej boljše pogoje. Ali naši hokejisti, ki so najboljši, nimajo pravice do vsaj normalnih življenjskih pogojev?

Kranjska gora pa je po porazu proti Olimpiji doživela še enega — tudi tokrat prepričljivega — proti Crveni zvezdi. Ob tem je potrebno vedeti, da je sicer najboljši posameznik tega mladega kolektiva v letošnji sezoni, vratar Miran Noč, proti Beograščanom branil svoja vrata bol in to se je še kako poznalo, saj je bil čisto iz forme.

Škoda je v tem, ker Beograščani niso pokazali neke posebno kvalitetne igre in je obstajala možnost tudi presenečenja, če bi Kranjskogorcem šlo tako, kot denimo, pred dnevi proti Jesenicam. Tokrat je izostala tudi potrebna borbenost, tako da je bil poraz neizbežen.

OLIMPIJA : JESENICE
0:7 (0:2, 0:1, 0:4)

Hala Tivoli, gledalcev 7000, sodniki Djokić (Beograd), Jakić in Čemažar, oba iz Ljubljane; strelci: 0:1 Mlinarec 3, 0:2 Š. Ščap 10, 0:3 Magazin 30, 0:4 P. Klemenc 43, 0:5 D. Horvat 52, 0:6 D. Horvat 52, 0:7 Mlinarec 58; kazenske minute: Olimpija 2, Jesenice 2.

KR. GORA : CRVENA ZVEZDA
7:13 (2:3, 2:6, 3:4)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 1000, sodniki: Priboj Subotica, J. Vister in Dremelj, Jesenice; strelci: 1:0 Brun 5, 2:0 M. Sturm 9, 2:1 Kovač 10, 2:2 Sekelj 19, 2:3 Williams 20, 2:4 Piperski 25, 2:5 Sekelj 26, 3:5 Berlisk 29, 3:6 Pašić 30, 4:6 Mežnar 31, 4:7 Vatovec 33, 4:8 Sekelj 36, 4:9 Nenad Ilić 40, 5:9 Kelih 42, 5:10 Sekelj 47, 5:11 Piperski 50, 5:12 Ceowley 53, 6:12 Alagaic 53, 7:12 Mežnar 58, 7:13 Salija 60; kazenske minute: Kranjska gora 6, Crvena zvezda 18.

Lestvica:
1. Jesenice 4 3 1 0 24:10 10
2. Crvena zvezda 4 2 0 2 35:26 8
3. Kompas Olimpija 4 2 0 2 24:25 6
4. Kr. gora 4 0 1 3 17:39 2

NAMIZNOTENIŠKI IGRALCI V CELOVCU

Slovensko športno društvo SELE na avstrijskem Koroškem je tudi letos pridelalo svoj tradicionalni deseti mednarodni noveletni namiznoteniški turnir. Medtem ko prvi turnirji v vasi Sele pod Ljubljano niso privabili večjega števila igralcev, so turnirje kasneje preselili v Borovlje (Ferlach), tokrat pa je bil turnir zaradi številne udeležbe domačih in tujih igralcev premeščen v večjo dvorano v Celovcu. Zelo veliko število igralcev iz vse Slovenije, pa s Selom pobratenega Novega Sada in vse Koroške, je dalo pridelitvi pečat lepe mednarodne namiznoteniške prireditve, prirediteljem pa lepo priznanje za njihov trud pri širjenju prijateljskih mednarodnih vezi.

Jeseniški igralci, ki so bili vsa leta do sedaj gostje na teh prireditvah, so tudi letos poslali v Celovec svoje zastopstvo in to predvsem starejše igralce, ki pa so dosegli nekaj lepih uspehov. Medtem ko v elitni skupini mednarodnih igralcev niso imeli uspeha, je v skupini igralcev slovenske in koroške lige Jaka Veber osvojil 5.—8. mesto. Le za las je manjkalo, da bi osvojil lep pokal z osvojitvijo 3.—4. mesta, saj je v odločilnem nizu že vodil 19:14, nato pa nesrečno izgubil.

V skupini članov Koroške pa sta se odrezala oboja jeseniška igralca. Marko Zore je bil zmagovalac, Peter Filipovič pa tretji.

NTK Jesenice je izvedel tudi svoj vsakoletni noveletni turnir članov. Zmagovalac med člani je bil Robert Babič pred Slavkom Legatom. V mešani skupini mladih pa je presenetljivo zmagala Barbara Markez pred Željkom Šmitranom. (Š)

NAJMLAJŠI ZA POKAL COCA COLE

Na progi v Podkorenu je alpski smučarski klub Kranjska gora organiziral tekmovanje za mlajše pionirje in pionirke v slalomu za pokal Coca Cole. Nastopilo je več kot 250 mladih smučarjev vseh slovenskih klubov in nekaterih s Hrvaške. Precej uspeha so dosegli tudi mladi tekmovalci iz radovljiške in jeseniške občine.

Pri mlajših pionirjih je zmagal Matjaž Vrhovnik, Olimpija, pred Matjažem Starcom iz Bohinja in Janezom Slivnikom iz Kranjske gore. Četrtri je bil Urban Stojanovič, Triglav Kranj in peti Sebastijan Brzovič z Bleda. Odlično 15. mesto je zasedel mladi tekmovalac Oman, član SK Kranjska gora.

Pri mlajših pionirkah je zmagala Maja Škerjanec, Novinar Ljubljana, pred Neneko Šimon, Valentin Vodnik Ljubljana in Urško Hrovat, Olimpija Ljubljana. Deveta je bila Romina Bergant, 11. Petra Pirč, obe Jesenice, 12. Sandra Kotnik iz Kranjske gore.

Člani alpskega smučarskega kluba iz Kranjske gore so se izredno potrdili, saj so tekmo klub pomanjkanju snega in številnim nastopajočim izpeljali v zadovoljstvo vseh. Veliko težav so imeli s pripravljanjem proge, saj je tekma potekala delno tudi na umetnem snegu.

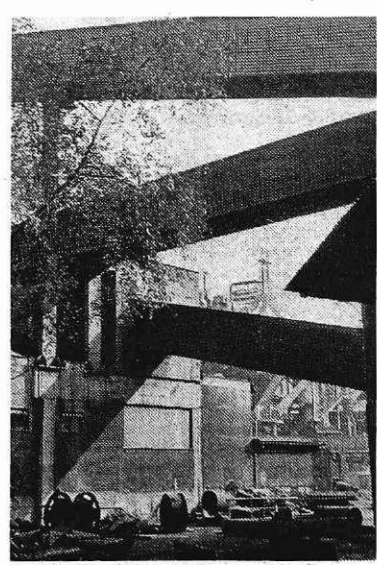
J. R.

EKIPA MURKE NAJBOLJŠA V KRANJSKI GORI

Kegljači na ledu v jeseniški občini nadaljujejo s pestro tekmovalno dejavnostjo. V nedeljo, 6. januarja, so se zbrali na naravnih ledenih ploskvah za gmanjico na mednarodnem turnirju. Nastopilo je 13 ekip iz Avstrije in domače ekipe z Bleda, Jesenic, Rateč in Kranjske gore. Turnir je organiziral domači klub iz Kranjske gore, priznanje za sodelovanje pa zaslužijo vsi udeleženci, ki so na ledeni ploskvi vztrajali od jutranjih ur, ko je bilo več kot 20 stopinj pod ničlo, pa vse do popoldanskih ur.

Zmagala je jeseniška ekipa Murka v postavi: Lado Sodja, Franci Kralj, Stane Mlekus, Alojz Babnik in Jože Klinar. REZULTATI: 1. Murka Jesenice 20, 2. Piber Bled 18, 3. Jelovčan Kranjska gora 16, 4. VAS Beljak (Avstrija) 16, 5. Globasnica (Avstrija) 16, 6. ASKO Beljak (Avstrija) 14, 7. HVJ Svetina Jesenice 11, 8. Rateče 10, 9. Železar Jesenice 10, 10. Zdruga Jesenice 10.

J. R.

Del aglomeracije (foto I. Kučina)

VELIK USPEH EKIPE »VATROSTALNA« V ITALIJI

Ekipa kegljačev na ledu Vatrostalna Jesenice se v zadnjih letih lahko pohvali z vrsto uspehov na domačih prvenstvih in turnirjih, predvsem pa so odmevni njeni uspehi v mednarodni areni. Konec prejšnjega tedna je ta ekipa gostovala v sosednji Italiji in ponovno dosegla izjemen uspeh. Udeležila se je velikega mednarodnega turnirja v kegljanju na ledu v Kastelruthu blizu Val Gardene v italijanskih Dolomiti. Na turnirju je sodelovalo 30 ekip iz Italije, Avstrije, Švice, Zvezne republike Nemčije in Luxemburga, barve Jugoslavije pa je zastopala Vatrostalna.

Prvi dan je bil najprej na vrsti prvi del moštvenega turnirja. Ekipa Vatrostalne je zasedla deseto mesto. Ob tem so naredili veliko napako. Proti moštvu iz Zvezne republike Nemčije so sicer zmagali, na sodniški kartonček pa so sodniki vpisali zmago nasprotniku. Ker nihče od ekipe Vatrostalne ni opazil te napake, so kartonček tudi podpisali. Organizatorji kasneje niso hoteli upoštevati njihovega protesta, premagana ekipa pa je takrat že odpotovala.

Drugi dan turnirja je bilo na sporedu tekmovanje v bližini in zbijanju. Nastopilo je 76 tekmovalcev, v izredno močni konkurenci je odlično drugo mesto zasedel član ekipe Vatrostalne Rudi Šapek, ki je premagal vrsto najboljših tekmovalcev v tej disciplini, med drugim tudi dvakratnega evropskega prvaka. Ostali člani ekipe so se uvrstili: 8. je bil Ivan Železnikar, 16. Rudi Plesničar, 18. Milenko Perič in 29. Srečo Železnikar.

Ekipno je v tej disciplini zmagala italijanska ekipa pred Vatrostalno in avstrijsko ekipo.

Zadnji, tretji dan turnirja, pa je bil na sporedu še veliki moštveni finale, v katerega se je uvrstila tudi Vatrostalna. Tokrat so člani jeseniške ekipe prekosili sami sebe. Po odličnih igrah so premagali vse nasprotnike in ob koncu zasedli prvo mesto. Za ta uspeh so dobili velike pokale, medalje in nagrade.

J. R.

KOŠARKA

DVE ZMAGI KOŠARKARIC JESENICE

KK JESENICE : KK NOVO MESTO
83:78 (38:38)

Telovadnica CSUI, gledalcev 20, sodniki: Kamnikar (Črnomelj) in Cvetličanin (Koper).

Jesenice: Vuleta 33 (7:6), Deretič, Šmitran 4, Krznarič, Bartelj, Lah, Stražisar 5 (4:3), Vrdoljak 26 (4:3), Felc 13 (5:1), Ulčar 2.

V sedmem kolu so jeseniške košarkarice gostile ekipo KK Novo mesto, ki je bila na lestvici le mesto za njimi, z dvema točkama zaostanka. Z igro, prikazano na Jesenicah, so svojo dobro uvrstitev tudi potrdile. Predstavile so se kot izredno borbena ekipa, ki zna igrati košarko. V prvem polčasu domače igralke nikakor niso mogle streti odpora gostij in povesti z občutnejšo razliko.

To jim je uspelo šele v drugem polčasu, ko sta se razigrali Vuleta in Vrdoljakova v napadu, priigrale so si občutno prednost, ki je gostje niti z agresivno obrambo v zadnjih minutah tekme niso uspeli nadoknaditi.

Derbi tega kola je bil v Mengšu, kjer sta se pomerili domača ekipa in Ilirija. Zmagal je Mengeš z 83:57.

Po sedmem kolu tako vodi Mengeš, druge so Jesenice, tretja pa Ilirija. Vse tri ekipe so doživele po en poraz in imajo enako število točk.

KK SALONIT : KK JESENICE
59:75 (31:33)

Solkan, telovadnica OŠ, sodnika: Uršič (Lj.) in Avein (Nova Gorica), gledalcev 50. Jesenice: Vuleta 22 (11:9), Deretič 2.

Šmitran 4, Krznarič 4 (2:0), Lah 2, Stražisar, Vrdoljak 26 (2:2), Felc 8 (2:0), Ulčar 7 (2:1).

Tudi z gostovanja v Solkanu so se jeseniške košarkarice vrnila z novim parom točk.

Na začetku tekme je kazalo, da Jeseničanke ne bodo imele težkega dela z igralkami Salomita. Hitro so povedle s štiri-najstimi točkami prednosti. Pri tej razliki pa so naredile nekaj zaporednih začetniških napak in gostiteljice so do konca polčasa zmanjšale razliko le na dve točki.

Dosti lepšo in učinkovitejšo košarko so Jeseničanke prikazale v drugem polčasu. V igri ni bilo več nepotrebnih napak, vse igralke so poizkušale igrati v obrambi in to jim je omogočilo dobro igro tudi v napadu. Vse do zadnjih minut tekme so povečevale razliko, ki je znašala največ 23 točk. V zadnjih minutah so zopet nekoliko popustile in gostiteljice so zmanjšale razliko.

Zadnjo tekmo prvega dela prvenstva igrajo jeseniške košarkarice v soboto, 12. januarja, ob 17.30 v telovadnici CSUI na Jesenicah.

T.

KADETINJE KK
JESENICE : KK CIMOS
61:48 (24:23)

Jesenice: Deretič 6 (1:0), Šmitran 26, Berus 2, Felc 23 (3:1), Bešić 4, Zrnič.

Zmagam članic v zadnjih kolih so se pridružile še kadetkinje Jesenic, ki so v izredno borbeni tekmi premagale ekipo KK Cimosa iz Senožeč.

T.

DVA PORAZA ČLANOV

RADOVLJICA : JESENICE 70 : 68 (27 : 35)

Telovadnica osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici, tekma 8. kola 2. SKL, gledalcev 100, sodnika Mladenović in Uršič (oba Ljubljana).

Dvoboj starih tekmecev so bolje začeli domačini, ki so povedli z 12:6. Potem pa so gostje zaigrali boljše v napadu in povedli. Ob polčasu je bil rezultat 35:27 za Jesenice.

V začetku drugega polčasa pa so Radovljčani s pressingom po celem igrišču vzeli gostom precej žog in jih v 8. minuti ujeli in tudi povedli. V naslednjih desetih minutah sta se nasprotnika kar devetkrat zamenjala v vodstvu, tako da so se razžveželi tudi gledalci, saj je tekma postala zelo razburljiva. Ko so domačini v zadnji minuti povedli s 70:68, so imeli na voljo tudi proste mete, a so jih zgrešili. V zadnjih sekundah so imeli še možnost za met na koš, toda sodnika sta dosodila osebno napako Ažmanu v napadu, čeprav ni bilo v bližini nobenega domačega igralca. Zmagala je srečnejša ekipa.

Radovljica: R. Dežman 4, M. Dežman, Potočnik 6, Šmit, Pogačar, Svetina, Zupan, Erman 12, Kozolre 12, Šter 15, Senčar 5, Novak 16.

Jesenice: Ažman 12, Narobe, Henič 21, Jelovčan, Tomšič, Železnik 8, Grzetič, Smolej 8, Bizalj 14, Janša, Trifkovič, Domevšek 5.

KAMNIK : JESENICE 85:59 (45:30)

Športna dvorana v Kamniku, tekma 9. kola 2. SKL, gledalcev 50, sodnika Dundek (Murska Sobota) in Žibert (Ljubljana).

Zaradi številnih poškodb in boleznij jeseniški trener Luštek sploh ni mogel zbrati dvajstih igralcev za potovanje v Kamnik. Manjkali so Ažman, Henič in Grzetič, Smolej je nastopil bolan, Softić pa poškodovan.

Podoba na igrišču ni bila za Jeseničane že v prvem polčasu nič kaj spodbudna. Igralci Kamnika so povedli že takoj na začetku in si do konca polčasa nabrali prednost petnajstih točk, kar jim je zagotavljalo mirno nadaljevanje.

V začetku drugega polčasa so gostje le zaigrali malo bolje in se prvih deset minut vsaj enakovredno kosali z domačini. Potem pa je začela prednost domačih nezadržno naraščati in tekma je postala nezanimiva. Slaba sodnika sta tudi izključila Smoleja, ki je nešportno reagiral na provokacije domačih igralcev in je enemu od njih vrnil udarec. Izključen je bil tudi eden od domačih, ki je udaril sodnika. Domači so zasluženo zmagali.

Jesenice: Narobe 3, Softić, Jelovčan 9, Tomšič, Železnik 2, Domevšek 30, Bizalj 6, Janša 3, Trifkovič 2, Domevšek 4.

V naslednjem kolu bodo Jeseničani igrali v telovadnici CSUI Jesenice z moštvom Rudarja (Trbovlje) v soboto, 12. januarja, ob 19.15.

KEGLJAČI NA LEDU NADALJUJEJO S TEKMOVANJI

Ob številnih zimskih športih: hokeju, smučanju in drugih, ni nič manj prizadnosti med kegljači na ledu, čeprav nekako ostajajo v senci bolj popularnih panog. Kegljači na ledu pa marljivo trenirajo, nastopajo in kar je najbolj pomembno, dosegajo izredne rezultate doma in v mednarodni areni.

V Sloveniji je kegljanje najbolj razvito na Gorenjskem, na Bledu, na Jesenicah, Kranjski gori, Ratečah, v zadnjem obdobju pa se spet oživlja tudi v Mislinji. Ravno kegljači na železarskih Jesenicah pa so v tej disciplini najuspešnejši.

V novi sezoni je jeseniška ekipa Vatrostalne osvojila naslov slovenskega prvaka. Pri jeseniškem klubu, ki ima največ ekipo, v novi sezoni noteka klubsko prvenstvo.

Po osmem kolu vodi ekipa Murke pred Vatrostalno in ekipo Krivec. V januarju kegljače na ledu čaka še vrsta drugih tekmovanj. Že naslednjo nedeljo, 13. januarja, bo na Ledinah v Ratečah slovensko prvenstvo v metu na daljavo. Začetek bo ob 9. uri. Prvenstvo bo preloženo le v primeru izredno slabih vremenskih razmer ali novozapadlega snega.

Naslednji torek, 15. januarja, bo ob 18. uri na ledeni ploskvi v dvorani v Podmežakli prvo in drugo kolo kvalifikacijskega tekmovanja za nastop na evropskem prvenstvu, ki bo v marcu na Jesenicah. Pravico za kvalifikacijski nastop si je priborilo šest ekip, na evropskem prvenstvu pa bodo nastopile tri najboljšje ekipe.